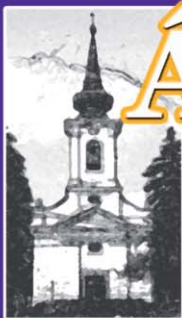

Áldás, békeség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
IX. évfolyam 6. szám 2020. november-december

„aki áthatolt az egeken,
Jézus, az Isten Fia”
(Zsid 4,14)

Kegyelmes Istenünk! Valahányszor Eléd jövünk, nagy szegénységünket, méltatlan voltunkat látjuk és tudjuk, meg is valljuk, de mindig ott van a szívünkben egy újabb vágy meggyógyulni, megerősödni, megtisztulni, bátrabban hinni, engedelmesebben élni, Krisztust jobban szeretni, az Igéhez jobban ragaszkodni. Tekintsd meg most is a mi jövetelünket és közeledésünket így, hogy le akarjuk vetni azt, ami levetni való, megtagadni, ami megtagadnivaló, és felvenni és elfogadni, ami Tőled való.

Ámen.

NE CSAK VÁRJAD, DE MENJ IS ELEJE!

A hit boldog tapasztalata, hogy érkező Ura elé siethet. Ő tette meg a nagy utat, mi csak itt a porban botorkálunk feléje. Ő emberré lett, Betlehemben kín és fájdalom között jött e világra, tehetetlen kicsi gyermekként feküdt Mária karjaiban, és várta, hogy anyja gondozza.

Harminc évig csendben rejtve élt. De akkor is feléd jött.

Tedd meg azt a néhány lépést, ami a te boldog osztályrészed!

A szent, csendes várakozásból gyakran ki kell lépnünk, és szeretetünk halkán, de a menny világáig felharsanva énekl: A szívem fut feléd... a szívem fut feléd... Ezt a találkozást már az egész pokol sem akadályozhatja meg. Amikor Urad jön, és te várod, ne riadj meg szent közelségétől, menj még közelebb, és hívd be Őt, mert ezért jött!

id. Zimányi József

A TARTALOMBÓL

4

AZ ÚJ CSOBÁNKAI
GYŰLEKEZETI
KÖZPONT

15

DR. SZÚCS FERENCRE
EMLÉKEZÜNK

28

KÖZÖTTÜNK
SZOLGÁLNAK
Pályi Ágnes-Benkó Tamás

ÉLŐ KÖVEK - LELKI HÁZ A csobánkai új gyülekezeti központ

„Járuljatok őhozzá, mint élő kőhöz, amelyet az emberek ugyan megvetettek, azonban Isten előtt „kiválasztott és drága”; ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által.”

(1Péter 2,4-5)

KÁLVIN JÁNOS Mi a lelki haszna az Úr testet öltésének?

Ahányszor csak mindennemű nyomorúságunkban vigasztalódást és védelmet keresünk, akkor Urunk születésénél kell kezdenünk... Fel kell ismerünk, hogy születésétől fogva Urunk Jézus Krisztus mi mindent vállalt magára, hogy mi, akik Őt keressük, ne járjunk keresése közben hosszú tévutakat. Meg kell tanulnunk kicsívé válni, hogy felfogadjon minket, hiszen a Fej és a tagok között hasonlóságnak kell fennállnia. Nem kell közben értékeinket lealacsonyítani, hanem mindössze annyit kell felismernünk, milyenek is vagyunk valójában, és magunkat igazi alázattal odavinni Urunkhoz, Jézus Krisztushoz. Akkor Ő elismer minket a magáénak és megerősít... Meg kell tanulnunk, hogyan jutunk Óhoz...

A legmagasabb bölcsességre akkor jutunk el, ha tanulunk az egyszerű pásztoroktól. Mert ugyan mire mennénk, ha a világ minden bölcsességét a fejünkben hordoznánk, de hiányozna belőlünk az az élet, amiben minden bölcsesség és gazdagság rejlik... Tehát azokat kövessük, akik a mi Urunk Jézus Krisztushoz mennek. Isten ezt a tisztességet nem a világ nagyjainak jutatta, nem a gazdagoknak, nem a kiválóknak, hanem az egyszerű pásztoroknak. Bolondos téveszménket le kell vetkőznünk, mintha Isten csodálatos titkait a mi beképzelt fogalmainkkal meg tudnánk ragadni. Egészen egyszerűen imádni kell megtanulni Őt és ezeket a titkokat. Ehhez pedig az egyszerű pásztorok hitére van szükségünk...

A Szentlélek vezetésével tudunk igazán a mi Urunk Jézus Krisztus elé járulni. Az az üzenet, amit itt az angyalok hirdetnek, számunkra égő fátylaként mutatja az utat, mert a hit kell a vezetőnk legyen, és tudnunk kell, hogy mielőtt Isten bennünk van, azelőtt Istennek velünk kell lennie... Egészen bizonyosak lehetünk abban, hogy Istennel békességben élhetünk.

(Fordította: Dr. Békefy Lajos)

AZ ÚJ CSOBÁNKAI IMAHÁZBAN TARTOTT ELSŐ ISTENTISZTELETEN

Urunk Istenünk, szerető mennyei Édesatyánk, Jézus Krisztus által!

Nincs Hozzád hasonló Isten se fenn az égben, se lenn a földön! Méltó vagy, megöletett Bárány, hogy Tiéd legyen az erő, a gazdagság, a bölcsesség, a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás. Örökkön örökké Tiéd.

Urunk, megtartottad szövetségedet, és igralmas vagy szolgálóidhoz, akik szívük mélyéből színed előtt járnak. Szád megígérte és kezded valóra váltotta tervedet. Urunk Istenünk, hallgasd meg a kiáltást és az imádságot, amikor a Te néped a Te színed előtt imádkozik. Nézz nyitott szemmel erre a házra éjjel és nappal, arra a helyre, amelyről azt mondtad, hogy ott lesz a Te neved. Hallgasd meg az imádságot, amikor a Te szolgálád ezen a helyen imádkozik.

Köszönjük neked, Urunk, hogy elkészült a mi új imaházunk. Köszönjük, hogy sokat terveztünk, mégis a Te csodáról beszélhetünk. Köszönjük, Urunk, hogy adtál imádkozó háttérrel, megbízható kivitelezőket, támogató döntéshozókat, és köszönjük, hogy az építéshez kaphattunk biztos anyagi forrásokat, támogatást és adományt. Köszönjük az álmatlan éjszakákat. Köszönjük a munkás nappalokat, a bátorító szavakat.

És miközben erre a helyre nézünk, megvalljuk Előtted, hogy nemcsak falak emelkedtek, ajtók kerültek a helyükre, nemcsak a szöszéket hoztuk át és az Űrasztalát, nemcsak a haranglábon szorgoskodnak kezek, nemcsak a foglalkoztatók takarítása, berendezése vált valóra, hanem mi is egymás mellé illeszkedtünk szeretetben. Köszönjük, hogy egymásba kapaszkodhattunk. Köszönjük, hogy békésen, egy közösségben.

Köszönjük Neked, Urunk, hogy most Igédet is hallottuk. Hiszen Igéd az, Aki megőríz bennünket, Igéd az, Aki testet öltött, Aki megváltott minket. Köszönjük Neked, Urunk, hogy mi ebben a hajlékban biztonságban gyűlhetünk össze, nem kell tartanunk támadástól, és Beléd vetett hitünkért nem veszít vértünket. Köszönjük, hogy kezded, így jelenlét biztonsága adja nekünk mindazt, amit kaphatunk. Köszönjük Neked, hogy a fizikai távolságot megtartva, egymáshoz mégis közel állva, ünnepelhetünk és áldhatunk Téged.

És miközben hálát adunk, a mai napon újra tanuljuk, hogy Fiad megismerése nem a mi nemzedékünkkel kezdődött. Köszönjük, amit elvégeztél a reformátorok és hitvalló őseink életében. Köszönjük, hogy Te megteremt munkáltal nagyszüleink, szüleink és családjaink életében is.

Bocsásd meg, Urunk, hogy mi sokszor másnál kerestük a megoldást, és nem egyedül Te Nálad, a Te Fiadban, Aki kivezet bennünket nyomorúságunkból és megvált bennünket bűneinkből. Köszönjük, Urunk, hogy Te figyelemzett akkor is, amikor mi eszközöket próbálunk keresni, hogy elérjük céljainkat, hogy megújulunk, pedig gyülekezetünk valódi élete és története, megmaradásunk záloga, kiteljesedésünk egyedüli forrása az alázatos hit lehet.

Bocsásd meg, Urunk, hogy sokszor és sokféle módon szeretnénk kivívni magunknak bocsánatodat, mikor vétkezünk, és mikor önmagunkba nézünk, akkor csalódottan sóhajtozunk: ma sem sikerült. Bocsásd meg, Urunk, hogy nem egyedül a Te kegyelmedben bízunk. Milyen sokszor kutattunk, Urunk, a bölcsesség forrása után, hogy mit kell tennünk, hogy hogyan oldjuk meg a dolgainkat, és megelégedtünk a Tőled kapott mennyei ajándékról: a Te kijelentésedről, a Te Igédéről, melynek forrása egyedül a Szentírás. Szeretnénk, Urunk, mindig éberek maradni, és nem feledni, hogy Te Igédben, Krisztusban velünk vagy. Ha pedig ez így van, akkor senki sem lehet ellenünk.

Ezért könyörgünk most, Urunk, hogy szóljon Igéd. Lelked által Krisztusban formálj újjá bennünket, hogy megszabadulva bűneink rabságából, megélhessük a Tőled kapott új szövetség erejét. Adj megújulást. Adj megújulást egyénileg és gyülekezetünknek egyaránt, hadd térjen meg Hozzád a mi közösségünk, a mi gyülekezetünk, hadd térjen meg Hozzád a mi református egyházunk, és minden megújulásnak hadd legyen ez a legfontosabb alapja és célja.

Urunk, leborulunk itt a Te hajlékban, ebben az imateremben. Hálát adunk nevedért. Maradj velünk, Urunk, maradj velünk, mert Benned reménykedünk. Legyen Tiéd mindenkor mindenért a dicsőség. Ámen.

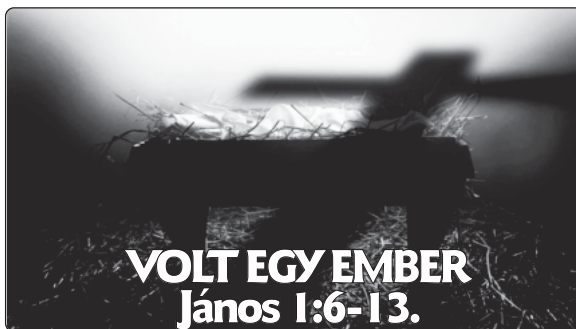
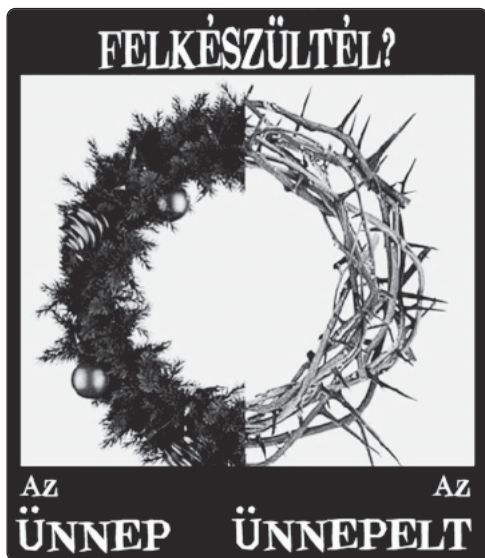
(Elhangzott 2020. október 31-én, Reformáció napján, a csobánkai új imaházban)

Advent első vasárnapja előtt születik ez az írás, akkor, amikor sok-sok gondolat kavargó a fejünkben. Várunk, Aki eljövendő, Aki jön. Maga a latin alapige, az *advenio* azt jelenti: eljön, közeledik az az idő, és megérkezik. Tehát megérkezik az idő és az is, Akire várunk. Semmi kétség felőle, várakozásunk nem hiábavaló, nem csupán reménységünk, de bizonyosságunk van felől, mégpedig az ige szava: „*És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket, hogy hol én vagyok, ti is ott legyetek.*” (János 14:3.)

Misztériuma Istenünknek, hogy Akire várunk, már eljött, emberré lett Benne az Isten, és ma mégis várjuk, mert Tőle vetten Vele kívánjuk élni azt az életet, melyből e földön kinek több, kinek kevesebb adatott, s majdan az örök életet.

János apostol itt még nem, de megidősödve, Pathmos szigetén, beláthatott a mennybe – addig viszont haladt az úton, melynek kezdetén találkozott egy emberrel. Tetszett neki, amit mond, ahogy él, ahogy vele bánik, és követte. Hogy aztán eljőjön az az idő, amikor leírja evangéliuma 13. fejezete 23. versében: „*Egy pedig az Ő tanítványai közül a Jézus kebelén nyugszik, akit szeret Jézus.*” Az isteni kegyelemről, csodálatos szeretetéről szól az út folytatása. Megismeri a különleges embert, és felismeri a Lélek által, hogy Ő az EMBER, az igazi, az egyetlen, a szent, a tiszta, Akivel összeköti az életét. Nem áll ellene a hívó szónak, és a császári parancsra sem tagadja meg Urát, Megváltó Krisztusát, vállalja a száműzetést.

Az újság megjelenése napjára előírt kalauzi ige 8. versében leírva – ő János – bemutat egy másik embert, aki megbízatását ugyancsak híven teljesíti. Ő az az ember, aki nem tulajdonít magának semmit abból, amit úgy kapott: hogy más, mint a többi ember, hogy világossága van, hogy szavai nyomán majd bűnlátás, bűnbánat születik sokakban, és megkeresztelkednek. Mint Pálnak, neki is egy a fontos: hogy küldetését híven teljesítse.

Eddig három emberről szóltam, de óhatatlan, hogy egy negyedikről is meg ne emlékezzem. Vannak, akik teszik a dolgukat kapott megbízatásuk szerint, szolgálnak, tanítanak, de mindezt úgy, hogy közben nem magukat, hanem az őket hívó és szolgálatba küldő Urat dicsőítik meg. Gyülekezeteinkben tizennégy év adatott a most közülünk a minden élők útján eltávozott lelkipásztornak, aki vezető, tanító, tudós ember volt. Hálás szívvel gondolunk rá annak örömeivel, hogy vezetője volt Pomáz-Budakalászcsohánya gyülekezeteinek, de hű szolgája Istennek, és hirdette mindenkor az Ő üzenetét.

Emberek! Ki mit gondol, amikor ezt a fogalmat forgatja magában, és izlelgeti a szót? Ember az, aki odafigyel a másokra is, helyénvaló szavakat használ, tud lehajolni a segítség-re szorulóhoz, aki magára nézve fontosnak tart egyfajta lelki tisztaságot, aki kész tanulni és saját fogalma szerinti emberi módon cselekedni? Lehet. Vagy sommásan fogalmazva: ember az, aki nem állat módjára él. Vélemény lehet számtalan, de nekünk az ige szava kell hogy döntő legyen. Így az I.Mózes 1:26-27, amikor azt olvassuk, hogy Isten az embert a saját képére teremtette, aki – az I.Mózes 3-ban így olvassuk – bűnbe esett, és ekkor Istenellenessé lett a természete (Róma 8:7); de újjá lehet a

Jézusba vetett hit által, ahogy az Efézus 2:15-ben olvassuk. S végül az I.Kor. 2:14 kimondja a kemény szót: az Istentől távol levő ember, mert nem újul meg Istenben, elveszett. Senki se tartsa soknak ezeknek az igéknek az elolvasását, mert ha ezeket tudja is, a frissítés nem árt, mert a gonosz meglaphatja a hívó népet, igéket rabolhat ki tudatunkból. Ha pedig valaki még nem tudta, most szembesülhet vele: „Ki vagyok én, kinek lát engem az Isten?” – ahogy egy lelki ének mondja.

„*Az igazi világosság eljött már a világba, amely (AKI) megvilágosít minden embert*” (9. vers). Világosságot mindig sötétségben gyújtunk, a lelki sötétség pedig csak a mennyből jövő fény, világosság által oszlik.

1944-ben láttam, amint a magasban szálló repülő reflektora a földet pásztázva megvilágította a legkisebb

dolgokat is. Jézus Krisztus nem pusztítani akar, nem azért keres, hanem segíteni akar, megmenteni, szeretni.

Az emberré lett Isten – Jézus, az Isten Fia, az Ember Fia – évekig példa volt, tanító, gyógyító, csodatévő, Aki nem úgy szólt, mint az írástudók, hanem úgy, mint akinek hatalma van. (Máté 7:29.) Az ige szól ma is, vannak „Jánosok”, akik hirdetik, de te, testvérem, miként fogadod? Tudom, még most is szövögeted terveidet, vírushelyzet ide vagy oda, hogy miként szerezd be mindazt, ami a Karácsonyhoz kell. Az tölt be advent kezdetével, hogyan, miként lesz az élet majd Karácsonykor. Míközben a sokat hallott mondat is ott motoszkál a fejedben: akárhogy is, semmi sem lesz már olyan, mint volt. Igazad van: nem lesz!

De Jézus Krisztus ma is ugyanaz, s az Ő terve ugyanaz: szeretetét kiárasztani erre a vi-

lágira, hogy a sötétségben élő, járó emberek kijussanak a Világ Világosságának vezetésével az élet világosságára. Testvérem, Ő nem tehetetlen Jézuska, karácsonyi kisdéd, Akiről, mint mesehősről lehet megemlékezni, s mint szép hagyomány, alakjára a Karácsony mellett emlékezni. Ő az Isten, Aki önként adta magát a keresztre, hogy mi bűnösök ne örök sötétségbe jussunk, hanem mehessünk az Ő örök országába.

Mit mond az öreg János? Látja az új Jeruzsálemet: „*És a városnak nincs szüksége napra, sem a holdra, hogy világítsanak benne, mert az Isten dicsősége megvilágosította azt, és annak szövéténeke a Bárány.*” (Jelenések 21:23.)

Igénk szól arról, hogy nem fogadták be Őt, de voltak, akik igen. (11,12. vers.) Hol vagy, testvérem? Kijöttél már a világosságra? Foglalmazd sincs?

Sokan, akik nem viseltek maszkot, az egészet neveléséges butaságnak tartották, már nincsenek az élők sorában, de akik meggyógyultak, fenn hirdetik: Van vírus, van halál, és addig is minden rossz!

Testvérem, én kijöttem a sötétségből, a halálból az életre – mindkettő VAN –, s nem tudhatod, mit hoz a holnap. „*Ma ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket!*” (Zsidó 3:15.)

Kedves testvérek! Egy régi dolog jutott az eszembe, ami itt Csobánkán történt meg évekkkel ezelőtt, most már mondhatom úgy, hogy évtizedekkel ezelőtt. A testvérek ismerték a mi gyermekeinket, és most is ismerik őket, és Éva néni valahogyan megtudta, meghallotta, hogy Andris fiam szereti a köveket. Mikor Éva néni valahol talált egy szép követ, elhozta a bibliáórára, és elküldte Andrisnak. Mi is gyakran találkoztunk a gyermek zsebében különböző kövekkel. Amikor ment a zeneiskolába, ott is nézte a murvában a szebbnél szebb köveket, vagy amikor kirándult, mindig jól megrakott zsebekkel érkezett haza. Ezekből a kövekből a mai napig van még otthon.

A kövek számára ajándékok voltak. Van-nak olyan kövek, amelyek ajándékuul szolgálnak az ember számára. Amikor most jöttek a testvérek, kérdezték néhányan, hogy mik azok a kövek, amelyek itt a lejáróban lettek elhelyezve. Néhány fiatal készítette ezeket erre a mai ünnepi alkalomra. Fehér kövek, ráírva ennek a mai alkalomnak az ígéje vagy a motója, a kettő együtt igaz: élő kövek.

Emlékszem arra, amikor egy alkalommal a Jelenések könyvéből a kisázsiai gyülekezetek leveleit magyaráztuk, egy asszony – aki azóta elment közülünk –, megvárt a templomajtóban, éppen a fehér kőről volt szó, amire majd Isten ráírja azoknak a nevé, akik az övéi, és teljesen váratlanul elővett a szatyrából egy kis dísz, aminek a közepén egy fehér kő volt. Azt mondta, ezt önnek hoztam. Nem tudta, hogy erről lesz szó az istentiszteleten, és mégis ott volt a kezében, a szívében egy fehér kő, egy élő kő.

De tudom, hogy nemcsak ilyen kövek vannak az ember életében, amelyek ajándékként jelennek meg a mindennapok világában, hanem vannak olyan kövek, amelyek akadályok, amelyeket az ember megpróbál kikerülni, vagy megpróbál az ember elhengeríteni. Kérdezzenek meg egy csobánkait, hogy mit jelentenek a kövek! Amikor ázni próbál, amikor megpróbálja kibányászni, vagy amikor megpróbálja odébb tenni! Ahogy legutóbb is, amikor én magam idetértem egy szombati munkás napon, azt láttam, hogy a férfiak éppen köveket cipelnek. Csak *Molnár Zsolt* tudná megmondani, hogy mit jelentenek itt a kövek, aki ezért az épületért mint kivitelező volt felelős, hogy akár csak ebben a helyiségben is hány-szor fogtak meg egy követ, hány-szor tettek odébb, hány-szor keverték kőből betont, vagy éppen mennyit bontottak, vagy amikor a szomszédunk falát ki kellett bontani, mert megroppant a fal, akkor abból milyen kövek kerültek ki.

Vannak olyan kövek az ember életében, melyek akadályként jelennek meg. És amikor felismerjük ezeket a helyzeteket, ezeket az alkalmakat vagy eseményeket, akkor legtöbbször azt kérdezzük: Miért van ez? Hogyan fog eltűnni a kő, az akadály az életünkben? Ezt teszik – hadd mondjuk ki bátran – a húsvét hajnalán Jézus sírjához induló asszonyok is. Ezt kérdezik: Ki fogja elhengeríteni a követ a sírnak a szájából? Ki lesz az, aki megbirkózik a kővel? Ki lesz az, aki legyőzi majd annak a

SZÓL AZ IGE

JÁRULJATOK AZ ÉLŐ KÖHÖZ!

**Nyilas Zoltán esperes ünnepi igehirdetése
Csobánkán - 2020. november 7.**

Textus: 1Péter 2,1-12

súlyát? Talán a legfontosabb kérdés, amikor ilyen akadály kövekkel találjuk szembe magunkat, így hangzana, hogy: Mi célból vannak ott azok a kövek az életünkben? Miért tette oda Isten? És itt most már nem a fizikai munkáról beszélek, hanem talán a mi terheinkről, gondjainkról. Mi célja Istennek az akadályokkal kapcsolatban? Mi célja Istennek avval, hogy szinte kiszámíthatatlanul élünk, nem tudjuk, hogy holnap, holnapután milyen rendelkezéseket kell betartanunk.

Nyilas Zoltán esperes

Talán ez a kérdés mindennél aktuálisabb lehet a ma emberének: Mi célból van rajtunk ez a próba, ez az akadály? Persze tudhatjuk a feleletet, a választ is. Azért, mert Isten irányváltást akar elérni a mi életünkben. Nemcsak azt, hogy kikerüljünk, hanem azt, hogy más irányba tartson tovább az életünk. Hogy irányt váltsunk. Korábban rossz helyre haladtunk, rossz felé mentünk, most pedig talán Isten felé mehetünk tovább. Ne felejtsetek, minden egyes lépéssel, amit Isten ellen teszünk, amikor eltávolodunk az Ő útjától, legalább három lépést veszítünk. Egyet, amivel eltávolodtunk, egyet, amivel visszautérünk, és egyet, amivel haladhattunk volna. Ilyen az, amikor az ember nem veszi észre, hogy az akadályok nem ellene, hanem érte vannak.

Persze nem csak ajándékköveink vannak, és nemcsak akadályköveink, amelyek életünk irányát szeretnék megváltoztatni, hanem vannak emlékköveink is. Emlékkövek, amelyek figyelmeztetnek bennünket. Oszlopok, amelyeket az Ószövetség népének is emelnie kellett, amikor Isten csodát tett velük. Olvassuk: miután Isten átvezette Izraelt a Vörös-tengeren, az volt a parancs, hogy hozzanak annak medréből köveket, és építsenek abból oszlopot, hogy évtizedek, évszázadok és évezredek után is hirdessék: Isten, szabadító Isten!

Vannak emlékköveink is. Ennek a kis ajándéknak is az a célja, hogy ne a sóderbe kerüljön ez a fehér kis kő, hanem hogy legyen emléke ennek a mai napnak. Hogy figyelmeztessen bennünket. Hogy elmondja: Isten hatalmasat cselekedett a mi életünkön. Átvitt bennünket egy akadályon, amin nem tudtunk volna átmenni. Amikor mi nem tudtuk a megoldást, Isten egy perc alatt megoldotta azt. Hogy Isten kinyitott egy ajtót, vagy éppen – a mi érdekünkben – bezárta azt. Hogy túlélünk egy betegséget, egy balesetet.

Mit mond itt Péter a levelének bevezetőjében? Azt mondja, hogy „*mivel megízleltétek, hogy jóságos az Úr*”. Az emlékkövek mindig erről szólnak: Jóságos az Úr. Ne felejtset el! Egy életen keresztül tudd: Isten szeret téged!

Néhányan már bibliáórán, egyéb helyen megkérdezték azt, hogy mi lesz ennek az épületnek a neve. Lesz-e egyáltalán neve? Elmondtam, hogy Isten hogyan vezetett engem ebben a kérdésben az elmúlt néhány hónapban. Régóta foglalkoztatott ez a kérdés. Mi lehet ennek az új hajléknak a neve. Van-e egyáltalán neve ennek a hajléknak?

Bevallom őszintén, az első, ami Csobánkáról eszembe jutott, az a szikla volt. Néhány évvel ezelőtt, májusi időszakban, egy lelkeskörben, még a régi imaházban, aszszonyok egy nagyon szép szeretetvendégséget készítettek. Kint ragyogóan sütött a nap. És valaki azt mondta a lelkeszek közül, hogy miért nem vesszük ki az asztalt meg néhány széket? Így aztán a régi harangláb tövébe kitettük az asztalt, oda a napsütésbe, letettük a székeket, és néztük az Oszolyt. Nem is nagyon beszéltünk, csak az Oszolyra meredt a tekintetünk. Napsütés, meleg, Oszoly.

Mi lehet ennek a háznak a neve? Valahogy a szikla körül forgolódtak a gondolataim. Nem mondom el a történet hosszú verzióját, végül az lett a ház elnevezése, amit sokan olvashattak, amikor beléptek ide, hogy: *Élő kövek – lelki ház*. Mert azt gondolom, hogy számunkra mégis csak ez a legfontosabb. Nemcsak a szikláról beszélhetünk, nemcsak az Oszolýról, nemcsak a próbatételekről, nemcsak a bennünket irányító kövekről, hanem beszélhetünk az élő kőről, az élő kövekről.

Erről szól itt az apostól. Azt mondja, hogy az élő kő: Jézus Krisztus. Az élő kő, akire az ember az életét építheti: Jézus Krisztus. Az élő kő, amelyek nem múlik el, bármi történik a környezetben: Jézus Krisztus, aki meghalt és feltámadott. És felszólítja az Ige olvasóit, az egykori gyülekezetet, és felszólítja a mai gyülekezetet is, hogy járuljatok ehhez az élő kőhöz! Nem passzivitásról van szó, hogy tudom, van egy élő kő, nem arról van szó, hogy tudom, van Isten, hanem hogy tudom, hogy él, tudom, hogy uralkodik. Tudom, hogy egyedül Őrá bízhatom az életemet. Tudom, hogy Ő az egyedüli reménységem. Tudom, hogy Ő az én egyedüli vigasztalásom. Tudom, hogy az élet nem kétségbeesett megsemmisítés. Nem arról van szó, hogy egy másik kő mindent elzár a mi szemünk elől, hogy kikerülhetetlen szükséges rossz, hanem tudom, hogy ez az élő kő egy nyitott ajtó, egy kettéhasadt kárpit, amelyen az ember átlépve – hazaérkezik.

Az élő kő: Jézus Krisztus. És amikor mi, ti, Csobánkán élők, küzdötök, küzdünk a kővel, amikor odébb kell rakni, és még ki tudja, hányszor kell majd odébb rakni itt is, ezen a helyen, azokat a köveket, amelyeket odatettünk most a harangláb másik oldalára, hányszor kell majd vele küzdenünk, emlékeztessen bennünket az élő, egyedüli, egyetlen egyre: Jézus Krisztusra!

És emlékeztessen arra, hogy mi is épülünk mint élő kövek lelki házzá! Épülünk! Forduljunk az Úrhoz! Lássuk meg Őt! Mert persze építkezés az is, amit végeztünk az elmúlt fél évben, háromnegyed évben. Építkezés az is, ahogyan csinosítgatjuk a mi otthonainkat újra és újra. Megtanultam már én is a régiek bölcsességét, hogy egy otthon sosincs kész. De építjük a mi kapcsolatainkat,

építjük a mi barátságainkat, építjük családi életünket, építjük azokkal a kapcsolatot, akik újak egy-egy közösségben. Építjük, bővítjük a mi tudásunkat, mindig tanulunk valami újat. És ez épít bennünket emberként is. De a mai igénk az építkezés alapjához, a kezdetéhez vezet vissza. Egy olyan építkezésről beszél, amelyet nemcsak lehetséges megtenni, hanem szükséges is. Szilárd alapra építeni az életünket. A tiédet és az enyémét. És te is, én is, élő

kővé lehetünk. Más-más alakú és formájú kő a mi életünk. Nem vagyunk egyformák, mégis folyamatosan formálódhatunk, egymáshoz csiszolódhatunk.

Ó de sokszor mondják, tapasztalják és hirdetik, hogy a mi közösségeink, református egyházunk nehezen mozdul, nehezen lép. Ó de sokan mondják, hogy gyülekezeteinkben mi inkább az idősebb korosztály felé fordulunk. Ó de sokan mondják, hogy itt szinte csak olyan emberek vannak, akiknek valamilyen formában szükségük van segítségre. Hát most arra hív bennünket az ige – ahogyan október 31-én imádkoztuk –, hogy ne csak kő kerüljön kő mellé malterrel, hanem testvér kerüljön testvér mellé szeretetben.

Épüljétek lelki házzá! Épüljétek gyülekezet közösségévé! Építsük így az egyházunkat! Mert a Szentlélek temploma vagy te is, és a Szentlélek templomává lehetek én magam is.

Higgyétek el, papíron, elvben – a prédikációt leszámítva – mindent elterveztem. Azt is elterveztem, hogy megkérem a lányomat, hogy mondja el ezen az alkalmon Reményik Sándor *A kövek zsolnára* című versét. Aztán Annát is lebeszéltem róla. Mégis néhány sort hadd mondjak ebből a versből, amely a kolozsvári evangélikus templom centenáriuma hangzott el majdnem száz esztendővel ezelőtt.

REMÉNYIK SÁNDOR: A KÖVEK ZSOLTÁRA (RÉSZLET)

Isten, ha akarja, a köveket
Dobogtatja meg a szívek helyett.

Kő-nehéz szívvel, dallamtalanul,
Lehajtott, fáradt fejfel figyelek.
Szeretném, ha szívem megállana,
S csak a százéves templom kövei
Dobognának tovább...

Dobognak... dobbanásuk lassan áthat,
Felmelegíti dermedt véretem,
Lassan megértem a beszédjüket:
„Mi kövek voltunk, rossz, rideg kövek,
Kemény kövek és haszontalanok,
Nehezek, otrombák, formátlanok,
Tehetetlenek, tompák, elesettek,
Mozdíthatatlanok.

Hevertünk hét országban szerteséjjel,
Utak mentén, száraz patakmederben,
Omlásokban, elhagyott kőtörőkben.
Vad éleinkbe ütözött a nap,
Horzsoltuk az éjszaka bársonyát,
Véresre törtük vándor lábait,
Hevertünk külön-külön szerteséjjel,
Egymásról alig tudtunk valamit,
És nem álmodtunk templomról soha.
De jött egy ember, törekeny, beteg,
A lelke égett, szíve dobogott,
Az az ember templomról álmodott.
Tudta, kövek hevernek szerteséjjel
Tehetetlenül, haszontalanul,
Vadul, otrombán és formátlanul, –
Elindult a köveket megkeresni.
Omlásokban, elhagyott kőtörőkben,
Utak mentén, száraz patakmederben,
Barangolt hetedhétországban át,
Hol éleinkbe ütözött a nap,
Horzsoltuk az éjszaka bársonyát
S véresre törtük az ő lábait.
Az az ember keresett, s megtalált.
És azt mondta nekünk: Ti templom lesztok.

Falakká fogtok összeállani,
És visszaveritek az Ige hangját,
És visszazengitek az orgonát, –
Az imádkozó nagy nyomorúságot
S az áhítat szárnyaló énekét
Szent nyugalommal veszitek körül.
Halkan dobogni fogtok a falakban,
Külön dobban meg minden kicsi kő,
És mégis-mégis egy ütetre vertek,
Egy óriási templom-dobbanással.
Isten, ha akarja, a köveket
Dobogtatja meg a szívek helyett.
Így szól hozzánk a templom-építő.”
Így beszélnek ma hozzánk a kövek.

Igen, ha mi nem beszélünk, a kövek beszélnek. Ha mi élő kővé leszünk, akkor mi beszélünk az élő kőről: Jézus Krisztusról.

Egy történetet olvasnék még, nem lesz rövid, de nem is olyan hosszú. Az a címe: *Kavicsos mederben.*

„Vannak ablakok, melyeken sohasem süt be a nap. Vannak emberek, akik fényhiányos, hűvös helyeken is képesek növényeket nevelni. Én rendelkezem az elsóvel, egy sosem fényes ablakkal, de nem rendelkezem semmiféle olyan tulajdonsággal, amely nyomán életben maradhatnának Észak felé állított növényeim.

Vannak azonban kivencseim, amelyek ezen a párkányon jól érvényesülnek: a kavicsok. Több befőttes üvegni kavics köszönt minden reggel ebben a helyiségben. Keskeny, magas üvegbe rendeztem őket, hogy ne takarják egymást.

Öt éves lehettem, amikor először tévedtem el az építkezésre parcellázott, kietlennek mondható vidéken. Számomra nem volt kietlen, mert mindenhol kavicsok voltak, ezek vezették a lépéseimet. Míg mások a búzavirágot, a pipacsot kötegették, én kantáros nadrágom zsebeit kavicsokkal raktam tele. Házunk ugyan nem ebből épül, de jelentős megnyiséget szállítottam haza belőlük.

Nem csupán a kavicsok sokfélesége volt üzenet számomra, hanem az, ahogyan kialakulnak. Csekély talajtani ismereteink birtokában is tudhatjuk, a víz tehet a kavicsokról. Nem minden kő lesz kavics, csak az, amelyet a víz formál hosszán, kitaróan. Hol simogató, hol sodró erővel tompítja az éleket, és ezt nem máról holnapra teszi. Víz és idő kell ahhoz, hogy a föld tömörödött kőzeteiből szilárd, de kedves, marokra fogható, vagy gyöngyként pergethető kavicsok legyenek.

Hogy a kő nem vágyik kavicsá lenni, az biztos. Nem képes felkeresni a legközelebbi patakot, az is biztos. A kő és a víz találkozása nagy titok. Maradjon is titok, ne fordítsuk el magyarázásokkal.

Magamtól sosem vágytam volna keresztényénné lenni. Nem tudtam arról, hogy létezik víz, se arról, hogy formálódnom kell. Minderre, mindennek tudatába kerültem, amikor már zajlott és folyt bennem a folyamat. Történt ugyanis velem egy csoda. A kereszttség titka. Isten szeretetének az igéje elhangzott

fölöttem, a víz szóban és a kancsóban jelen volt. Amikor felnőttként arra kértem Istent, hogy legyen Ura az életemnek, mintha azt mondta volna: Rendben. De tudd, veled vagyok, nemcsak most, hanem amióta létezel. Erre a döntésre neked volt szükséged. Én már réges-rég döntöttem melletted.

Isten szeretete és szava formál, de nem máról holnapra. Holnapra... Sokan szeretnék ezt. Változni akarok, de gyorsan. Sokan szeretnék formálni engem, szóval vagy hallgatással, kritikával vagy hasonlítgatással: nem maradhatasz így! – én is tudom. De csak Isten Igéje, ideje és ereje elég ehhez. Mert lehet kapni zsákolat kavicsokat. Gyanúsán egyformák. Préselve, formázva vannak, gépi erővel gurgatva, alakítva, nem úgy, mint az évszázadok során kialakultak. A gyors kavicsok gyorsan össze is zúzhatók.”

Hát, sok ember személyisége éppen így formálódik vagy deformálódik.

Legyetek élő kövek! Az utolsó gondolatom ehhez kapcsolódik itt, ezen az ünnepi istentiszteleten. Élő kőnek lenni nemcsak hogy nem könnyű, hanem az egyik legnehezebb feladat.

Élő kőnek lenni – azt mondja az ige –: elmondani, hogy Isten nagy dolgokat tett. Elmondani azt minden embernek, hogy korábban úgy hitte, eddig nem volt irgalom, most pedig irgalomra találhat. Eddig úgy érezte, nem tartozik Isten népéhez, most pedig kimondhatja: Istené vagyok. Mert élő kőnek lenni nem azt jelenti, hogy valahol némán hallgatók, hanem azt, amit itt az igében olvasunk: „*Ti azonban választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.*”

Élő kőnek lenni ezt jelenti. Hirdetni, mondani, megélni. „*Ti azonban – ezt mondja az ige – választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe.*” Rólunk, rólatok beszél így az ige.

Az első keresztyén közösségekben, gyülekezetekben egy percig sem volt kérdés ez. Élő kőnek lenni azt jelenti: hirdetni, mondani és menni. Csak később, egészen talán a mai napig fejlődött vissza a gyülekezeti élet úgy, hogy a missziói felelősség, szolgálat egyre jobban összehúzóult a hivatalos tisztviselőkre, presbiterekre, lelkészre, majd talán minden egyes tevékenység egy-egy emberre. A hitoktatás, a konfirmáció előkészítése, a családok látogatása, a lelkipogozás, a szegényekről való gondoskodás, ma – úgy gondoljuk –, egy-egy ember kötelessége.

Ma ennek a cáfolatára hív bennünket az élő Isten. Mert az, hogy ennek a hajléknak van-e létjogosultsága, itt fog eldőlni. Mert az épület kész. Meleg van. Lehet hogy van már 20 °C is. Soha nem volt 20 °C a régi imaházban. Persze ha fölcsavartuk napokkal

előtte, akkor volt. Az épület kész van. De a rendeltetése azon múlik, hogy élő kővé leszünk-e, hogy hirdetjük-e? Hogy a mi gyülekezeti életünk nem süpped-e el a kényelmeskedésben, vállaljuk-e a missziót? Vállaljuk-e azt, hogy Isten bennünket a sötétségből a világosságra hívott el, hogy lelki áldozatokat áldozunk az Istennek Jézus Krisztus által? Vállaljuk-e ezt? Ez a kérdés! Mert ha nem, akkor befejezhetjük. Akkor vége. Akkor én is fölakaszthatom a palástot, meg mindenki más kidobhatja a presbiteri, esperesi, püspöki, meg nem tudom milyen címét.

Hirdetni. Olyan szép képről beszél az Ószövetség! Amikor régen a papokat felszentelték, volt ennek a szentségek egy jelképes cselekedete. A papok felszentelésekor az áldozati állat vérvél Mózes Áronnak és fiainak megérintette a jobb fülét, a jobb hüvelykujját és a jobb lábuk hüvelyk-lábujját. Ebben az áldozatban álltak oda Áron és fiai Isten elé, és kinyilatkoztatták minden készségüket a szolgálatra, hogy az Úrért fognak élni. Jelképe volt ez mindannak, hogy az áldozati bárány vére legyen képes arra, hogy a fülével meghallja az ember Isten Igéjét, hogy a kezével megtegye azt, amit Isten rábízott, és hogy a lába azon az úton járjon, amelyet az Isten mutatott neki. Igen, Isten az élő köveknek, a választott nemzetnek, a királyi papságnak ezt mondja: Legyen füled nyitott az Ige meghallására, kezed megszentelt a szolgálatra, lábad pedig biztos a járásra! Ezt jelenti élő kőnek lenni, odaszánt életet élni.

És persze az, hogy ehhez a vérpad szükséges. Ez mindig arra figyelmeztet, hogy az erő nem benned, nem a papban, hanem az Istenben volt. Erre hív titeket, erre hív minket, erre hívja Csobánka népét, református közösséget az élő Isten, hogy élő kőként hirdessétek annak nagy tetteit, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.

Higgyétek el – nem azért mert vészjósló vagyok, hanem azért, mert nagyjából erre készülhetünk –, a következő időkből, a következő hónapokban erre szükség lesz. Szükség lesz arra, ami elmaradt a márciusi időszakban, hogy egymást telefonon hívogassuk, szükség lesz arra, hogy mi magunk új formákat találva, bizonyosságot tegyünk, szükséges lesz majd, hogy valamilyen formában meglátogassuk a Csobánkán élő időseinket, akár az adventben, családok kántálásával. Ezt nem fogja egy ember megcsinálni, sem itt, sem másutt. Szükséges lesz még annak a felmérése is, hogyha valaki nem tudja az interneten keresztül nézni az istentiszteletet, hova juttassuk el az írott igehirdetéseket. Ez nélkületek nem fog menni.

De nem akciót hirdetek, nem akciótérvet mondok, hanem azt, hogy járuljatok az élő kőhöz, és legyetek élő kövekké! Ezen dől el ennek a mai ünnepi alkalomnak a pecsétje és a jövője.

Ámen.

(Az igehirdetés elhangzott a 2020. november 7-i ünnepi istentiszteleten, az új csobánkai imaház és gyülekezeti központ felszentelése alkalmával)

Elkészült! Igen, minden kétségünk, hitetlenségünk és gyengeségünk ellenére november 7-én ünnepélyesen birtokba vehettük új imaházunkat, valamint bibliórás és gyermekistentiszteleti közösségi termeinket! Hosszú, több évtizedes út vezetett idáig, aminek érdemes felidézniük stációit.

Még az 1980-as években *Dr. Takács László*, gyülekezetünk akkori gondnoka fogalmazta meg egy konferencia központ megvalósításának a gondolatát. Bizonyára úgy vélte, hogy Csobánka, itt a Pilis hegyei között alkalmas hely lenne az Isten kereső embereknek az elcsendesedésre, megpihenésre. Végrendeletében a csobánkai telkét a gyülekezetnek adta azzal a feltétellel, hogy azt ennek a missziós központnak a felépítésére kell felhasználni. A rendszerváltoztatás után már vázlat-tervek is készültek, abban a reményben, hogy sikerül anyagi forrást szerezni az építkezéshez. De ennek akkor még nem jött el az ideje. Aztán hosszú évekig nem történt semmi. A gyülekezet Isten segítségével saját erőből folyamatosan újította, bővítette az imaházat. Sok-sok munkával megújult a tető, az imaterem, elkészültek a gyermekfoglalkoztató termek, a vizesblokk, de a „nagy építkezés” csak álom maradt.

Aztán 2014 márciusában a gyülekezet presbitériuma *Dr. Szabó István* püspök felhívására átgondolta és megfogalmazta beruházási terveit, amelyben ismét szerepelt a „gyülekezetet segítő (gyermek és ifjúsági hetek tartására alkalmas) vendégház”, valamint lelkészlakás megépítése. Nyilas Zoltán lelképásztorunk akkor így fogalmazott: Bár az összegek úgy tűnhet, hogy az „álmok kategóriájába” esnek, megalapozottnak gondoljuk őket.

2018 februárjában kaptuk az értesítést, hogy az „Egyházi közösségi célú programok

és beruházások támogatása” elnevezésű pályázaton állami támogatásban részesültünk. Áprilisban lelképásztorunk és főgondnokunk aláírásával megkötöttük az együttműködési megállapodást a Dunamelléki Egyházkerülettel a gyülekezeti központunk megépítésére. Decemberre elkészültek a tervek, melyek szerint a régi gyülekezeti ház mellé építjük az új gyülekezeti központot. Ekkor már kézzel fogható közelségbe került terveink, álmaink megvalósulása. De a 2019 februárjában beérkezett építetési árajánlatok értéke majdnem kétszerese volt a rendelkezésünkre álló összegnek, így az elkészített tervek megvalósítása lehetetlen volt.

Nehéz helyzetbe kerültünk, mert az együttműködési megállapodásban meghatározott határidők miatt új tervek elkészítésére és pályázatok kiírására már nem volt időnk. Komolyan el kellett gondolkodnunk, hogy az út, amin elindultunk, az valóban az Úr akarata

volt-e, vagy csak saját álmaink, vágyaink vezettek tévútra bennünket? Sokat vívódtunk, vitatkoztunk, egymásnak feszültek érvek, ellenérvek a folytatásról.

Felmerült használt ingatlan vásárlásának és átalakításának az ötlete, de nehezen tudtuk elképzelni, hogy találunk olyan megfelelő méretű ingatlant, amire elég lenne a rendelkezésünkre álló összeg. Esetleg az elnyert támogatás töredékéért vegyünk egy ingatlant lelkészlakás céljára, a fennmaradó részt pedig adjuk vissza? Elbizonytalanodtunk, de mégis bíztunk az Úrban, hogy megadja a választ a kérdéseinkre, megadja a megoldást a kéréseinkre!

És valóban így is történt: mindössze száz méterre az imaházunktól eladásra

ÉLŐ KÖVEK – LELKI HÁZ Csobánkai Református Gyülekezeti Központ

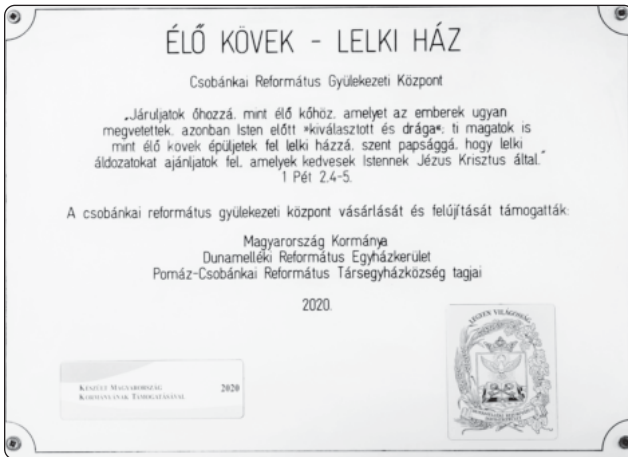
A csobánkai református gyülekezeti központ vásárlását és felújítását támogatták:

- Magyarország Kormánya 250 millió forinttal
- Dunamelléki Református Egyházkerület 10,5 millió forinttal
- Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség tagjai 6,2 millió forinttal
- Csobánka Község Német Nemzeti Önkormányzata 150 ezer forinttal

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2020.

kínálták a Béke út 9. szám alatti ingatlant, az ún. Leikep-házat. Mind az épület, mind a telek méretei és lehetőségei meghaladták a terveinkben szereplő elképzeléseinket, ugyanakkor mint minden használt épület, sok kockázatot rejtett. Természetesen az új helyzet szükségessé tette az együttműködési megállapodás újratárgyalását és jóváhagyását az egyházkerület részéről. Ekkor ismét nehéz

testvérek is – saját kezükkel építettek, újítottak az elmúlt hetven évben, amihez rengeteg emlék, közös szolgálat és nem utolsósorban Isten elhangzott ígéje köti.

Természetesen tudtuk, hogy ott van Isten háza, ahol az ígéje szól, és ahova összegyülekezünk Őt imádni, mégis nagyon erős érzelmi szálak

kötöttek és most is kötnek a régi imaházunkhoz. Bár a csobánkai presbitérium egyhangúan döntött a költözés mellett, és a gyülekezet többsége támogatta ebben, sokakban továbbra is ott bujkált a kétség, bizonytalanság, vajon jól értjük-e Isten szándékát. Hiszen a rendel-

kezésre álló összeg nem fedezte az ingatlan megvásárlásának, teljes átalakításának és felújításának a költségeit, de az új épület fenntartása is jóval nagyobb terhet jelent, mint az imaház és egy parókia fenntartása. Ez vonatkozik az anyagi kiadásokra, de sok munkával és szervezési feladattal is jár.

Ekkor, ebben a helyzetben megszólalt az Úr: „Menjetek hát, és vegyétek birtokba azt a földet...” – szöveg a bibliaolvasó kalauzunk május 12-i vezéregéje. És ugyanezen a napon pomázi istentiszteletünkön az alábbi ígét kaptuk:

„Istenetek, az Úr, aki előtettek jár, harcolni fog értetek éppúgy, ahogyan Egyiptomban tette értetek, szemetek láttára. A pusztában is láthattad, hogy egész úton, amelyen jártatok, úgy vitt téged Istened, az Úr,

ahogy a fiát viszi az ember, míg el nem érkezettek erre a helyre. Ennek ellenére sem hittetek Istenetekben, az Úrban, aki előtettek járt az úton, hogy táborhelyet keressen nektek: éjjel tűzben, hogy láthassátok az utat, amelyen mennetek kellett, nappal pedig felhőben.” (5Móz 30-33)

Az épületet megvásároltuk. Az adásvételi folyamat nem volt zökkenőmentes, de 2019 novemberére lezárult. Közben a tervezés is elkezdődött, és ez év január 26-án beszerzési pályázatot írtunk ki, március 24-én pedig megkötöttük a kivitelezői szerződést a Szenéte-KL Kft -vel, Molnár Zsolt vezetővel az épület felújítására és átalakítására. A kivitelező március 30-án kezdte meg a munkákat.

A beruházás célja az volt, hogy az épület adottságait kihasználva kialakítsuk a gyülekezeti élethez szükséges tereket és a parókiát. Az imatermet a régi uszoda- és edzőterem egybenyitásával alakítottuk ki, amihez WC-k, mosdók és egy kis iroda is tartozik. Az utcaszinten a régi vendéglakásból egy majdnem 100 m²-es parókia született, a keramikus műhelyek pedig két gyülekezeti foglalkoztató teremmé változtak, amikhez egy kisebb mosdó is tartozik. A kivitelező a munkákat határidőre elkészítette, július közepén beosztott lelkészünk és családja birtokba vehette a parókiát, augusztus végére pedig kiváló minőségben elkészült az imaterem és a foglalkoztató helyiségek is. A munkálatok nem folytak zavartalanul, mert voltak olyan váratlan események, amikre tervszerűen nem lehetett felkészülni. Ezeket az akadályokat nagy gondossággal, odafigyeléssel és állandó egyeztetéssel hártotta el Molnár Zsolt munkatársaival együtt.

Mikor elkészültek a kivitelezői szerződésben vállalt munkák, és itt álltunk egy

szépen felújított imateremmel, lelkészlakással, foglalkoztatókkal, akkor fel kellett tennünk magunkban a kérdést: hogyan tovább? Hiszen ahhoz, hogy a gyülekezet birtokba vehesse az épületet, még sok munkát el kellett végeznünk – immár a saját erőnkön! Ránk várt az utcafronti belső árka és az utcafronti homlokzatoknak a festése, a régi ablakok-ajtók javítása, mázolása, az új terasz- és lépcsőkorlát festése. Feladat volt a régi megsüllyedt betonút felbontása, a törmelék elszállítása, terület rendezése, harangláb alapjának betonozása, de a harangláb és a szószek sem sétál át magától az új helyére. A kérdések, megoldandó feladatok sokszorozódtak, most pedig Istennek adunk hálát, hogy minden megvalósult! A gyülekezet apraja-nagyja, idősek és fiatalok jöttek Csobánkáról, Pomázról, de Budakalászló is! Sokan adták idejüket, erejüket, szakértelmüket, pénzüket – szépítve, jobbitva imaházunkat. SOLI DEO GLORIA!

Még nagyon sok munka van előttünk, felsorolni sem tudjuk, hogy mennyi mindent kell még tenni, Istennek adunk hálát azért, ami eddig elkészült és azért is, amit a jövőben készít számunkra!

Hosszú, több évtizedes út vezetett ideig, aminek ez a szombati nap egy nagyon különleges és gyönyörű állomása, de nem a végállomása – több szempontból sem.

Egyrészt az eredeti célkitűzés, missziós vendégház építése még nem valósult meg, de a lehetőség adott. Az épület még fel nem újí-

tott részei remek adottságokkal rendelkeznek a hiányzó funkcionális terek kialakításához, a régi imaházunk és telkünk részbeni vagy teljes értékesítése pedig az anyagi háttérrel biztosíthatják a munkákhoz. Természetesen ez még így sem egyszerű feladat, de talán a könnyebbik része a dolognak.

Másrészt – erről szövegt az ünnepi istentisztelet igéje, igehirdetése is – a lelki ház felépítésében nagyon sok feladatunk van még. Péter apostol int bennünket, járjunk az élő kőhöz, Jézus Krisztushoz, akire építhetjük az életünket, aki nem változik soha! Ahogy az élettelen kövek formálódnak a kőfaragó kezében, úgy kell nekünk is, mint élő köveknek formálódnunk Urunk kezei közt. Ő tudja melyik kőnek milyen formája, mérete kell legyen, hogy a helyére illeszkedve erősítse lelki házunk falait. Ezért lett új otthonunk neve „Élő kövek – lelki ház”, hogy emlékeztessen minket arra, mi is épülünk, mint élő kövek lelki házzá! Forduljunk az Úrhoz, lássuk meg Őt. Ne csak kő kerüljön kő mellé malterrel, hanem testvér kerüljön testvér mellé szeretetben! Nekünk élővé kell lennünk, hogy bizonyosságot tehessünk az élő kőről, Jézus Krisztusról! Élő kőnek lenni azt jelenti: hirdetni, mondani, megélni Őt! Az, hogy ennek az épületnek van-e létjogosultsága, azon múlik, tudunk-e élő kövek lenni!

Kerekes Balázs

Mátyás Sándor

Kedves testvérek! Ahogy hosszú fejezeteken át olvassuk Jób történetét, elénk kerül a kérdés: Hogyan éli meg a hívő ember a szenvedést? És nem úgy általában a világban látható szenvedést, hanem azt, ami velem történik, amit a saját bőrömön tapasztalok meg. Mit kezdjen a hívő ember azzal, amikor szenvedést kell megélnie? Az igaz ember szenvedése van előttünk hosszú fejezeteken át.

Döbbenet olvastam a héten az ígét, hogy mennyire aktuálissá tud lenni az íge mai, mostani helyzetünkben. Március óta újra és újra előkerülő kérdése lelkészeknek, teológusoknak, hogy mi Isten válasza mostani helyzetünkre, a COVID-19 járványra. Mit kezd ezzel a helyzettel a hívő ember?

Vannak, akik azt mondják, hogy most is, nekünk is arra kell figyelniünk, azt kell hirdetniünk, ahogyan más helyzetekben is így volt, hogy a bajok, csapások, háborúk, járványok az embert a megtérésre kell vezessék. Így volt ez a keresztyén egyház történelmében oly sokszor, gondolhatunk a II. Világháború utáni ébredési hullámra, hogy a nagy nyomorúságban illetve utána az ember Istenhez fordul, az ember jobban meghallja a megtérésre hívó szót. És persze igaz ez ma is. A nagy nyomorúság ma is Istenhez kell (kellene) vezesse

az embert. Igen, legyen ez a helyzet alkalom arra, hogy az ember átgondolja az életét, hogyan állok Istennel. Legyen alkalom arra, hogy szembenézzek a bűneimmel, Istenhez forduljak, megtérjek.

És az is igaz, hogy a mostani járvány kitörése és terjedése mögött láthatjuk az ember önző életmódját. Nem szeretnék jobban annak összefüggéseibe belemenni, hogy mivel jár az, hogy az ember azt gondolja, mindent megtehet, bármikor bárholon bárhova utazgathat, és vihet, amit gondol. Hát viszi a járványt is.

Megtérésre hív minket a helyzet.

De most Jób könyve ennél mélyebbre visz bennünket. Ennél nehezebb kérdésekkel kell szembenéznünk Jób könyvében. Mi a válaszuk a hívő ember szenvedésére? Mi Isten Igéjének válasza arra, amikor a hívő ember szenved? Amikor nem az a kérdés, hogy a baj, a nyomorúság hogyan vezet el a megtéréshez, hanem amikor az Isten útján járok, és mégis nagy bajokat élek meg. Amikor azt mondanánk, hogy ez értelmetlen szenvedés. Vagy érthetetlen. Érthetetlen, felfoghatatlan, hogy miért kell legyen, mire vezethet, mi az oka vagy mi lehet a célja. Mikor

Lekció: Zsoltárok 22
Textus: Jób 2,11-13; Jób 3; Jób 6,1-4. 8-14

nem értjük az egészet, csak feltesszük, szét-tárjuk a kezünket: Istenem, nem értelek. Mi erre Isten Igéjének a válasza? Mit kezd ezzel a hívő ember? Ezeket a nehéz kérdéseket hozza elénk Jób könyve.

Sok ember személyes tragédiáját hallhatjuk meg a napokban a híradásokból. Hogyan élte meg, hogy került kórházba, milyen volt ott a helyzete, hogyan gyógyult meg... Vagy éppen hogyan szőlította el Isten a földi életből...

Vannak könnyebb és nehezebb élethelyzetek. Azt gondolom, mindannyian máshogy viszonyulunk a Jób könyve által felvetett kérdésekhez annak függvényében, hogy bennünket személyesen hogyan érint a kérdés. Mi magunk vagyunk / voltunk betegek, vagy szeretteink életében találkozunk / találkozunk valamilyen betegséggel, vagy csak a járvány miatti intézkedések érintenek bennünket. De valamilyen szinten mindannyian érintettek vagyunk.

Így van most előttünk a szenvedő hívő, kegyes ember, Jób élete és helyzete. Különös, ahogyan a leírásban olvashatjuk Jób életét, mint egy külső szemlélő, nem úgy, mint aki benne van. Előttünk van egy mindenét elvesz-

tett hívő, kegyes ember élete, és ahogyan jönnek hozzá a barátai; és emellett előttünk van valami abból is, ami a háttérben történik, amibe egyébként sose nyerünk bepillantást. Amire azt mondanánk egyszerű szavakkal, hogy a „miért engedi Isten” kérdése. Mi van ott messze, a háttérben, életünk egy-egy nehezen érthető eseménye mögött, hogy miért engedi Isten, és csak sejtünk esetleg valamit.

Itt, Jób történetében egészen pontos betekintést kapunk. És talán szokatlan és megdöbbentő is, amit olvasunk: Isten megengedi, hogy a Sátán próbára tegye, kiszolgáltatja a Sátánnak Jób, hogy lássa, hogy az Ó embere hogy áll meg a hitben, hogy csak azért szereti-e Őt, mert megáldotta sok jóval?! Itt is látjuk, hogy a Sátán a vádoló. Most nem olvastuk az 1. fejezetet, de ismerjük a Jób könyve bevezető történetét. A Sátán odaáll Isten elé: „Jób csak azért szeret, tisztel téged, mert mennyi mindennel megáldottad. Vedd el mindenét, és majd megátkoz és elfordul tőled.” És Isten ezt megengedi a Sátánnak, a Vádolónak. Mert Isten olyannak ismerte Jób, hogy akkor sem teszi majd meg.

És megtörténik a sok csapás Jóbbal. Elveszti minden vagyonát, ami pedig összehasonlíthatatlanul nagy volt. Rengeteg állata volt. És elveszti családját is, összes gyermekét. Miután megmarad Jób a hitében, ezt olvassuk róla: „Jób ekkor fölállt, megszaggatta

köntösét, és megnyírta a fejét. Azután a földre esve leborult, és így szólt: Meztelen jöttem ki anyám méhéből, meztelen is megyek el. Az ÚR adta, az ÚR vette el. Áldott legyen az ÚR neve! Még ebben a helyzetben sem vétkezett Jób, és nem követet el megbotránkoztató dolgot Isten ellen.”

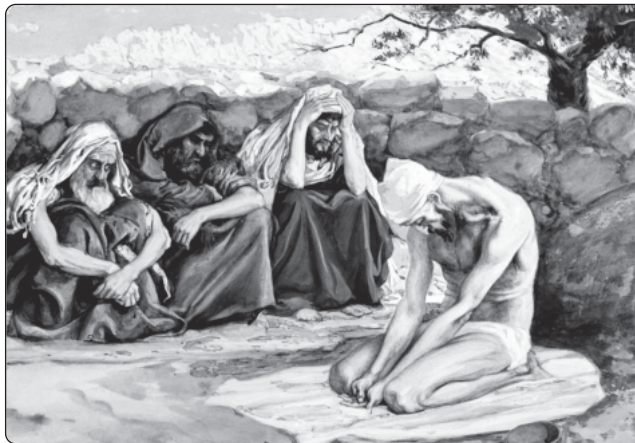
Ekkor a Sátán újra odaáll az Úr elé, és ezt mondja: „Vedd el az egészségét, majd megátkoz!” Újabb próbatétel következik. „A Sátán eltávozott az ÚR színe elől, és megverte Jóbot rosszindulatú fekélyekkel tetőtől talpig. Jób fogott egy cserépdarabot, azzal vakarta magát, és hamuba ült. A felesége ezt mondta neki: Még most is kitaróan feddhetetlen vagy? Átkozd meg Istent, és halj meg! De ő így felelt neki: Úgy beszélsz te is, ahogyan a bolondok szoktak beszélni! Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk. Még ebben a helyzetben sem vétkezett Jób a szájával.”

A későbbi fejezetekben is olvassunk több mondatot, leírást, ami Jób betegségére utal. A magyarázók szerint lepra lehetett Jób betegsége. Erre utalnak a fekélyek a testén, a kegyetlen sebek, az elkülönülés az emberektől, a halálraítéltség, az élet, ami már nem élet. Így van előtünk a szenvedő Jób.

De Jób történetének nagy kérdése az, hogy mit kezd a helyzetével. Amikor Jób hitére gondolunk, nagyon sokszor csak a most hallott szavakat, mondatokat szoktuk idézni. Hogy Jób a szenvedésében ezt tudta mondani: „Az ÚR adta, az ÚR vette el. Áldott legyen az ÚR neve!... Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk.” Mintha csak ezt olvasnánk Jóból. De ezt követik a következő fejezetek is! Hosszú fejezeteken át olvassuk Jób és barátai párbeszédét, amiben nehéz, kemény mondatokat is olvassunk, mint a ma olvasott 3. és 6. fejezetekben. Nemcsak arról szól Jób hite, istenkapcsolata, hogy „Az ÚR adta, az ÚR vette, áldott legyen az ÚR neve”, nem ilyen könnyedén fogadja ő a csapásokat a párbeszéd szerint. Ez is része Jób hitének, de nemcsak erről szól Jób viszonyulása a tragédiáihoz. Jób nagy kérdése, ami Jób barátainak is nagy kérdése az, hogy hogyan engedheti ezt Isten! Jób kérdése nemcsak arról szól, hogy hogyan éljem túl ezt a tragédiát, hanem arról szól, hogy megrendül az Isten jóságába vetett hit.

Megrendül az a teológiai bölcsesség, gondolat, amit szilárdan vallanak Jób barátai is: az Isten mindenivel úgy bántik, ahogyan az ember éli az életét; a jót Isten megjutalmazza, a rosszat megbünteti. Ezt láttuk eddig Jób életén. Az istenfélő, Istenben bízó Jób életén Isten áldása volt. Mérhetetlen gazdagsága volt, sok állata, szép családja, fiai és lányai. Ez volt, amit ő is tapasztalt a maga életében, és ez volt az akkori ember hite és gondolkodása is, ami megjelenik jónéhány ószövetségi igében. És az Újszövetségben is olvassunk arról, hogy amit vet az ember, azt aratja. És van is igazság ezekben a gondolatokban. Igen, igaz, hogy aki Isten nélkül éli az egész életét,

az nélküle tölti majd az örökkévalóságot is, és annak a földi élete sem lesz áldott, örömteli, nem lesz áldás az életén. És aki Istennel él, annak az életén békesség van, áldás van. Csak közben a tapasztalat az, hogy mégsem ilyen egyértelmű az összefüggés. Hogy fordítva már nem feltétlenül igaz. És ezzel kell szembenéznie Jóbnek és Jób barátainak is, amit már nem tudnak Jób barátai elfogadni, és vádolják Jóbót. Nem feltétlenül igaz, hogy akivel valami baj történik, az azért történik, mert valamit rosszul tett. Hogy vétkezett, és ezért bünteti az Isten. Mennyire ott van ez ma is a mi gondolkodásunkban. Akár még abban a gondolatban is, amiről a lelegején beszéltünk, hogy a nagy tragédia megtéréshez kell vezessen. Tehát ha bajba kerültél, térj

meg, valld meg bűneidet! De az evangélium számunkra nem erről szól, hanem arról, hogy Krisztus az, aki elhordozta bűneink büntetését! Krisztus az, aki szenvedett az én bűneimért, a te bűneidért! Isten akkor nem büntet bennünket a bűneinkért. Isten nem büntet kétszer: Krisztust is meg bennünket is! Mégis, de sokakban ott van az a gondolat, amivel Jóbót is vádolják a barátai. Csapás ért téged? Biztos vétkeztél! Úgy gondolsz, nem? Hát, gondold át jobban az életedet! Biztos van valami bűn, valami vétek, ami miatt értek a tragédiák, a csapások!

Az Isten jóságában való hit a nagy kérdés itt, amivel Jóbnek is szembe kell néznie. Ha én kitaróan hittem Istenben, és Isten igaznak lát, akkor miért ér baj, akkor hol a jóságos Isten? Jób barátai ennek a logikának a mentén mondják ki a fordítottját: ha csapás ér téged, biztos vétkeztél, és azért ér a csapás!

Jób könyve erre a nagy és nehéz kérdésre nem ad egyszerű, könnyű, gyors választ. Nincs egy egyszerű, gyors válasz ezekre a kérdésekre Jób könyvében sem, hanem hosszasan olvassuk Jób panaszát újra és újra. Hallottuk ma a 3. és a 6. fejezetből, és olvassuk majd a későbbi fejezetekben is az emberek, a barátai meg Isten felé. Aztán olvassuk Jób barátainak a válaszát is ezekre, ami így vitaként is előttünk áll. De mindezek mögött egyértelmű Jóbnek és barátainak is, itt nem egy egyszerű élethelyzetről van szó, amiben előrébb kellene jutni, hanem itt a csapások mögött az Istennel van dolgunk. Nekik egyértelmű, és nekünk is egyértelmű kellene legyen: életünk eseményei mögött az Istennel

van dolgunk. Ez itt nem kérdés. Erre hív minket az ige mindig. Engedd, hogy az életed eseményei Istenhez vezessenek!

A nagy kérdés: a hogyan?! Ezért hozza elő Jób is a nehéz mondatokat. Hogyan engedhette ezt Isten? Miért történhetett ez velem? Egyik fontos üzenete Jób könyve ezen részének tehát hadd legyen az számunkra, hogy a hívő ember is, amikor találkozik a maga életében a tragédiákkal, akkor nem ez kell legyen az egyetlen válaszuk, hogy könnyedén kimondjuk: „Az ÚR adta, az ÚR vette, legyen áldott az ÚR neve”, nem várja azt tőlünk Isten, hogy könnyedén, már-már mosolyogva fogadjuk a tragédiákat, és áldjuk, dicsérjük az Ő nevét.

A szenvedő kegyes ember, Jób történetében is azt látjuk, hogy a történet elején ugyan kimondja ezeket a szavakat, de utána hosszasan mondja az ő panaszát is. Nem tehetünk úgy, mintha nem lennének ott hosszú fejezeteken keresztül panaszának szavai, amik részben imádságok, részben válaszok barátainak. Sőt nem tehetünk úgy, mintha nem lennének a panaszszoltárok. A 150-ből közel 50 panaszszoltár! Közösségi vagy egyéni imádság, melyben panaszát mondja el a zsoldáros Isten felé. „Uram, hogy tehetted...?” „Uram, miért...?” „Uram, légy velem a bajban...!” „Uram, hogy fogom ezt túlélni?” „Uram, ments ki engem ebből a bajból!” „Uram, körülvett az el-

lenség, mint ordító oroszlan... vagy ... a hínár a fejem fölött”. Néha azt érezzük, ez szó szerinti leírása a szenvedő helyzetének, néha azt, hogy ezek képek, hasonlatok a szenvedéséről. Istenhez kiált, és van, amikor eljut imádságában odáig, hogy tudja Istent dicsérni, és van, amikor nem. Amikor benne vagyunk a bajban, nyomorúságban, szenvedésben, hadd legyen ez számunkra is lehetőség, hogy elővehetünk egy panaszszoltárt. Ahogy mások is megfogalmazták panaszukat Isten előtt, mi is elmondhatjuk imádságunkat Isten felé egy-egy panaszszoltár szavaival.

Jób könyve nagy kérdése tehát, mit kezd Jób a szenvedéssel, hogyan fogadja mindezt Isten kezéből, és hogyan reagálnak erre a barátai. És hogyan reagálnak ma a barátok, a testvérek, mikor látják a másikat szenvedni.

Jób nehéz, kemény szavakat mond ki. A 3. fejezetben arról olvassunk, hogy azt mondja, bárcsak meg se születtem volna. Bárcsak Isten ne adta volna azt a napot, amikor megszülettem! Mert jöttek ezek a tragédiák. Hosszasan, költői képekkel is mondja: „miért nem haltam meg, amikor megszülettem, bárcsak ne születtem volna!” Nem öngyilkos akar lenni Jób. Nagyon távol áll ez az ószövetségi ember gondolkodásától. Isten adja az életet és Isten veheti el egyedül. De fájalmában ezt mondja ki: „bárcsak ne születtem volna meg!” Majd a 6. fejezetben kimondja, hogy Isten van az ő szenvedése mögött. És mindentől elmegy az ereje és életkedve. Nem tud már enni sem, levegőt is alig kap. Milyen közelívé jön az ember testi szenvedése! Nem tud már várni.

Mikor lesz már vége, honnan vegyek erőt a várakozásra? Mi lesz a vége, ha meghosszabbodik is életem? Szabad kimondanunk nekünk is ezeket vagy ehhez hasonló szavakat Isten előtt. Szabad őszintének lennünk Isten előtt, amikor ilyen gondolatok vannak bennünk. „Uram, elegendem van ebből... nem értelek... nem akarom ezt... mikor lesz már vége?!” Nem kell úgy tennünk, mintha boldogok lennénk és minden rendben lenne, miközben szenvedünk.

Jób barátainak Jóbhoz való viszonyulása nehéz, nagy kérdés. Hogyan álljunk jól szenvedő barátaink mellé? Jób barátai hét napig csak csendben ültek mellette: „*mellette ültek a földön hét nap és hét éjjel; de egyik sem szólt hozzá egy szót sem, mert látták, hogy milyen nagy a fájdalma*”. Hét napig tudtak csendben osztozni fájdalmában, de aztán előtört belőlük, hogy valamit mondani kell, hát jöttek a teológiai okosságok, amiket fejezeteken át olvasunk: „*térj meg, mert biztos rosszat tettél.*”

És ma is sokszor elég lenne csak csendben együtt ülni a szenvedővel. Együtt vinni Isten elé az életét, és együtt tekinteni Krisztusra. Nagy szavak nélkül.

Elfogadni, hogy ezek a fokozatai a gyász megélésének, ahogyan Jób is megélt. Először csak döbbsen, csendben ülök, és felteszem a kezem: „ha ez történt, hát így kellett történnie”. Majd eljön a tagadás és értetlenség szakasza. „Ez nem lehet.” „Ezt nem értem.” Jób benuháza, némasága, a sokk és a hitetlenkedés állapota, majd hosszú csend után elkezd mondani panaszát, haragját, keresi a megbékélést. Szabad nekünk is ezt megélnünk Isten előtt!

Martyn Lloyd-Jones így ír erről:

„Emlékszem egy hölgyre, aki ilyen időszakon ment keresztül, komoly gondjai voltak, részben testi jellegűek. Sok barátja meglátogatta, köztük szolgálattelvők is, s mindannyian ugyanúgy beszéltek. Mind arra akarták rábírni, hogy valahogy szedje össze magát, mind elméleti dolgokat mondtak neki,

például hogy az érzések nem fontosak, sőt semmi se számít, csak a hit általi megigazulás igazsága. Ő is ugyanúgy tudta ezt, mint ők, sőt sokuknál talán még jobban is. Mindez azonban most mit sem segített, hiszen az bántotta, hogy nem tapasztalta életében a korábbi áldásokat. Barátai tanácsával nem jutott előrébb, ugyanis az ilyen helyzetben levőkön sosem

segít, ha azt hallják, hogy szedjük össze magukat. Hiszen éppen az a bajuk, hogy képtelenek rá! Ezeknek az embereknek úgy lehet a leginkább segíteni, ha elmondjuk nekik, hogy bizony vannak ilyen időszakok is a keresztyén életben. Néha Isten számunkra érthetetlen okból elfordítja az arcát. A szóban forgó hölgy ennek hallatán döbbsen nézett rám, és ezt kérdezte: Tényleg így van? Hát, persze – feleltem, és problémája megoldódott, hiszen kapott egy magyarázatot.”

Az egyik mai magyarázó így írja le saját tapasztalatát, amikor egyik barátja felé végzett szolgálatáról beszél, akinek öngyilkos lett az édesanyja:

„Valahányszor elgondolkozom az akkor törtéteken, eszembe jut, mennyire nem tudtam segíteni Bobnak. Fogalmam sem volt, mit mondhatnék, mi lenne odaillő. Nem tudtam, hogyan segítek neki feldolgozni ezt a borzalmat, hogy valamiképp túl tudjon lépni rajta. Csak annyit tehettem, hogy ott voltam mellette. Idővel azonban rájöttem, hogy nem is vágyott másra, csupán a jelenlétemre. Ugyanis bármennyire tehetetlen voltam is, azzal, hogy kész voltam mellette lenni, a következőt fejeztem ki: annyira nem szörnyű, ami történt, hogy emberi kapcsolatainkat is fel kellene adnunk miatta. Az élet folytatódhatott... Most már látom, hogy Isten egy csodálatos kiváltságban részesített, amikor jelen lehettem barátom mélyeséges fájdalmánál, szenvedésénél... Ha jelenlétünkkel szolgálunk valaki felé, sebezhetővé válunk. Ha odaállunk valaki mellé, azzal magunkat is kitesszük minden sérülésnek, amelynek az illető ki van téve, de annak is, hogy esetleg épp tőle szerzünk sérüléseket. Azt jelenti ez, hogy készek vagyunk elszenvadni, amitől ő szenved és végigjárni vele a szenvedés útját. Ez nem ugyanaz, mintha megpróbálnánk mi is szenvedővé válni. A jelenlét nem azt jelenti, hogy a másik helyébe kell lépnünk, ezzel ugyanis leki-csinyelünk a szenvedéseit. Ezt sugallnánk vele: „Én jobban el tudom hordozni a fájdalmadat, úgyhogy állj egy kicsit félre, én majd átveszem őket!” A jelenlét ehelyett annyit jelent, hogy kitesszük magunkat annak a dolognak, ami a szenvedőt érinti és mellette maradunk, annak gyenge és megsebzett állapotában.”

Testvérek! Így tett Krisztus, amikor közénk jött a földre. Átélt minden emberi szenvedést, amit mi átélünk. Elmondta maga is a panaszát a kereszten. A 22. Zsoltárt idézte, amit hallottunk is a leki-csinyében. Ő is mondott egy panasz-zsoltárt. Átélt a velünk, értünk való szenvedést, terheinket, bűneinket vette magára. Nemcsak példaképünk lehet a másik mellé odaállásban, de erőforrásunk, akire tekinthetünk. Adja Isten, hogy tudjunk így Isten elé állni a szenvedésben, és a másik mellé odaállni a szenvedésében. Ámen.

Stift János b. lelkipásztor

(Az igehirdetés elhangzott Csobánkán, 2020. november 15-én)

TÜRMEZEI ERZSÉBET VÁLTOZÁS

Én, durva, faragatlan kódarab, ki ott hevertem annyi év alatt sötétben, félrevetve, hiú próbákat dacosan nevetve, próbákat, hogy rajtam faragjanak; én, aki meg akartam én maradni inkább csúnyán, sötétben, búsan, torzán: most itt vagyok a Mester műhelyében s boldogan várom szent vésővonását, hogy megalkossa bennem képemását.

VÁLTSÁG

Neki sebei voltak, hogy nekünk ne legyenek, hogy nekünk ne égjenek, gyógyulva hegedjenek. Hordott keserű átkot, hogy mi átktól mentek, bűnt, egy világnak szennyét, hogy mi tiszták és szentek, kegyetlen kínhalált, hogy mi élők lehessünk. És gyűlöletből ácsolt, kemény keresztet hordott, hogy szeressünk, szeressünk, harmadszor is szeressünk.

S ha nekünk mégis vannak sebeink, mélyeséges mélyek, be nem gyógyuló behegedők, megint kiújuló, véres, halálos, szörnyű sebeink... és ha másoknak nem áldás vagyunk, ha nem úgy élünk, járunk ideleln, hogy aki lát, azt mondja: kegyelem... Ha mi hordjuk a bűnünk nyomorát és esünk, bukunk, botlunk végtelen, akarva, akaratlanul... s olyan halálos-holt az életünk, mintha temető volna a szívünk, halál fuvalma a leheletünk... ha gyűlölködünk és nem szeretünk: ítélet.

Nem volna váltság, nem lenne ítélet. Akkor élnénk, ahogy lehet. Sebekkel, kínzó fekélyekkel telten, bűnünk hordozva, rabul, letepertven, s nem lenne, aki ítéltre vonná a mi halálos, átkvert utunk, ha egyszer másképp nem tudunk. Élünk, ahogy lehet. Tisztaság, szentség, áldás, szeretet örök elérhetetlenül tündökölnének a létünk felett. De most olyan elérhető közel, olyan hívogatóan tündökölnék. Miénk lehet a tisztaság, a szent, halálón, poklon diadalmas élet. Van váltság! S van, ha nem fogadjuk el, ítélet.

Mi mindnyájan Isten szolgálói vagyunk. Ez alól nincsen kivétel. Nem mondhatja senki, hogy én nem, hogy ez rám nem vonatkozik. Az aztán egész más kérdés, hogy milyen szolgálói. Hűséges, avagy hűtlen szolgálók. Engedelmes, vagy engedetlen szolgálók. Jó, vagy gonosz szolgálók. Hasznos, vagy haszontalan szolgálók. Vannak szökött szolgálók, akik állandóan szökésben vannak királyi Uruk tekintete elől.

Döntő jelentőségű pedig, hogy milyen szolgálók vagyunk. Jutalmaztatásunk ennek megfelelően fog történni. Mi keresztyének és nem keresztyének nagyon gyakran elfeledkezünk arról, hogy az ítélet egyáltalán nem aszerint megy végbe, amit elkövtünk ezen a világon, hanem aszerint, amit elmulasztottunk. Sok ember van, aki tisztára mossa magát a bűneiből. Olyan ügyesen tud érvelni, hogy megáll az embernek az esze, és valóban nem tud rábizonyítani semmit. A mulasztásaitól azonban aligha akadna valaki, aki tisztára tudná mosni magát. Hiszen mulasztani mulaszt az ember akkor is, amikor egyáltalán nem gondol rá.

Csodálatos az, hogy Jézus, amikor ítéletről beszél, vagy ítéletet gyakorol, nem a paráznákat, a gyilkosokat, az esküszegőket stb. kárhoztatja. Persze nem jelenti ez azt, hogy ezek megtérés nélkül örökölhetnék az Isten országát. De Jézus, amikor példázataiban kárhoztat, akkor nem ezeket ítéli meg. Beszél a szőlővesszőről, mely nem terem. Nem mondja róla, hogy mérgező gyümölcsöt terem, hogy megrontja a többi vesszőt is, hogy kárhoztatos levegőt terjeszt maga körül. Egyszerűen csak nem terem, tehát haszontalan. Elmulaszt teremni, és az ítélete: a lemetszés. A vége: a tűzrevettetés. Ismét beszél a fügefáról, melyről nem mondja azt, hogy átkozott gyümölcsök vannak rajta, csak éppen hiába foglalja a földet, és az ítélet így hangzik: „vágd ki azt”. Ez is csak egyet mulasztott el: teremni. Megátkozta ismét máskor a fügefát, úgyhogy az az átok alatt kiszáradt, csupán azért, mert nem volt rajta gyümölcs.

Láttam kiszáradt alföldi kutat. Mindegyiknek az a veszte, hogy amelyiket nem használnak, kiszárad. Aminthogy a keresztyén élet is kiszárad, ha nem hasznosítjuk. Az áldások, amelyeket elfogadunk, tehetnek bennünket nagyon gazdaggá, de nagyon szegényre és átkozottá is. *Áldásokat elfogadni felelősség.* Jól jegyezze ezt meg minden keresztyén. Aki az elfogadott áldásokat nem adja tovább, az tolvaj, mivel másokat foszt meg azon kincsektől, melyeknek csak sáfárává tette őt az Úr. Olyanná válik, mint a kiszáradt, a nem használt alföldi csordakút.

Beszél Jézus a szőlőmunkásokról. Ezek pontosan elvégezték mindent. Híven ápolták a szőlőt, melyet Uruk rájuk bízott, de ők is mulasztottak valamit. Nem adták meg a termésből a gazdát megillető részt, és a hálátlanság bűnén keresztül, a gyilkosság bűnénig zuhantak. Nem talál ez ránk is? Hányszor vagyunk mi hálátlanok. Oh, igen, a kéri imádságok eljutnak az égig, de a hálaadó imádságok és még inkább a cselekedetek, azok itt maradnak a földön. Gondolj csak rá, mennyit mulasztottál a hálaadás terén.

Gondolj csak egyszer a gazdagra és Lázára. Nincs megírva erről a gazdagról, hogy család, hazug, tolvaj, gyilkos, parázna stb. lett volna. Csak mulasztott valamit. Nem vette észre Lázárt a kapuja előtt. Naponta ott járhatott el mellette. Naponta láthatta volna, de nem látta, és mit magyarázom tovább: a pokolba került.

Nézzük meg még egyszer az utolsó ítéletet. Jönnék az emberek, és a megdöbbenéstől kimeredt szemekkel hallgatják az ítéletet. De hát hogyan? Uram, hát mikor látunk téged, hogy éheztél, szomjúhóztál, beteg, fogoly voltál, és nem szolgáltunk volna neked? Íme a mulasztási bűnök szörnyűsége. Mikor? Hogyan? Én nem tudok róla! Oh, de szörnyű lesz majd a felébredés. Nem gondoltál még erre?

Van Jézusnak még egy példázata. A talentumokról. Különös példázat ez. A két első szolgáról azt olvassuk, hogy könnyelműen üzletelni, kereskedni kezdenek a rájuk bízott drága értékkel. Közrebocsátják. A harmadik féltve őrzött kincsként keszkenőbe csavarogtatja, és úgy őrzi az ő Urának a pénzét. Mielőtt elrejtette, gondja volt rá bizonyosan, hogy senki meg ne lássa, észre ne vegye, hogy úgy, amint kapta, sértetlenül adja vissza. A legkülönösebb aztán az ítélet. Az első kettőt örök élettel, a harmadikat kárhozzattal jutalmazza a visszatérő király. Hogyan van ez? Hát nem cselekedett bölcsebben a harmadik, aki elrejtette és megőrizte biztos helyen Urának pénzét, míg a másik kettő kockázatos vállalkozásba kezdett vele? A mi emberi szemeink előtt bizonyára. Mi hozzá vagyunk szokva, hogy biztosítjuk magunkat. Mi bolondnak tartjuk azt, akinek nincsen nyugdíjas állása, vagy életbiztosítása. Bolondnak azt, aki „könnyelműen” pocskolja az életét, erejét „bizonytalan” célok szolgálatában. Ma ilyen jelszavak hangoznak el – fájdalom – még evangéliumi körökben is: Jaj, vigyázz az egészségedre! Jaj, ne vidd tüzlésbe, hiszen azt nem is kívánja az Isten! *A mai keresztyénség túlságosan óvatos.* Félti magát és hitetlen is hozzá. Ha bátor volna, úgy merné még az életét is kockáztatni.

Éppen azért, mert nem mer kockáztatni, válik haszontalan szolgálóvá. A haszontalan

szolgálók rendszerint azon gyáva emberek közül kerülnek ki, akikről azt mondja az Írás, hogy részük a kénköves tóban lesz.

Milyen rettenetes ítélet! Haszontalan élet. Lom-élet. Tudod, mire jó a lom? Hogy bosszúságot okozzon az embereknek. Hogy amikor a legjobban siet, útjában legyen, hogy keresztül bukjon rajta, sietős útjában. Nekem igen nagy bosszúságot tud okozni a lom! Gondolkozz csak rajta: nem voltál már te is lom? Isten a lomtól meg akarja szabadítani a közösséget, népét, aminthogy megszabadította Gedeont is a 31.700-tól. Tudta, hogy csak bizonytalanná tenné a 300 győzelmi esélyét is.

Lom. Milyen megítélő kifejezés ez. Nem is kell mindig hasznavehetetlen holminak lenni. A női kalap, vagy táska az íróasztalon. Tudod, mit jelent ez? Azt, hogy amint nem vagy azon a helyen, ahová téged Isten állított, már lom vagy, már haszontalan vagy. Hány édesanya válik lommá ebben az életben, mert nincs a helyén! Hány hivatalnok inkább terhe a vállalatnak, mert nem végzi pontosan a kötelességét. Hány tanuló, inas, segéd, nap-számos lom, mert nem tölti be hűségesen hivatását. Lom minden ember, aki nincsen Isten kezében. Mert hiszen az a mi hivatásunk, hogy eszközök legyünk az Úr kezében. Aki nem az, haszontalan szolga. Végezhet szép munkát, dicsérhetik a bölcsességét magasra emelheti a királyi széket, emberek tömege sütkérezhet mulandó dicsőségének fényében. Lehet előkelő egyházi férfiú, gyülekezeti vén, diakónus vagy diakonissza, szövetséges ifjú vagy leány, hozhat súlyos, véres, könnyes áldozatokat a Krisztusért, ha nem azon a helyen van, ahová az Úr állította őt, akkor haszontalan szolga.

Rettenetes a haszontalan szolgának a sorsa. Csak három dolgot jegyezzünk meg róla. Kívül lesz. Ez az első. A többiek belül lesznek. Mindenikünk vágya, hogy egyszer belül legyen az ajtón, ez kívül marad örökre. Sötétben lesz. Ki az közülünk, aki szereti a sötétséget? A mi emberi szívünk világosságra vágyik, és a haszontalan szolga örökre sötétben lesz. Csikorgatja a fogát és hull a könnye. Nem tudom, miért? Talán azért, mert haszontalan kísérelt bejutni? Talán bűnei gyötrik, vagy az elmulasztott alkalmak jutnak az eszébe, és így kiáltozik: Miért nem? Miért nem?

Abban bizonyos vagyok, hogy te nem akarsz a haszontalan szolgálók sorsára jutni. Bár még most eszedbe vennéd, hogy te vagy az a haszontalan szolga, ne majd későn! Ha a Lélek most a szívedre helyezte volna, akkor nincs más tenni, hanem: *kezd újra!* Nincsen olyan élet, melyet ne lehetne újrakezdeni a kereszt alatt. Még a tékozló fiú életét is lehetett, még Mária Magdalénáét is, még Zákusét is, sőt a keresztre feszített gonosztevőét is. *Kezd újra, csak ne holnap, hanem most!* Lásd be, mennyit mulasztottál, és a keresztre feszített hulló piros vére elfedi múltadat, boldog dicső jelenlét és még boldogabb, még dicsőbb jövőddel ajándékoz meg téged.

(Megjelent a *Mustármag* 1935. évi 8. számában)

SZIKSZAI BÉNI KARÁCSONYI ÜZENET

Kedveseim!

Karácsonyt Jézus születésnapja emlékére ünneplik azok, akik igazán karácsonyt ünnepelnek. Az a lényeg, hogy mi, akik az Övéi vagyunk, úgy ünnepeljük, hogy szívünk készen legyen Őt mindenkor befogadni. Akik Őt befogadják, hatalmat nyernek arra, hogy Isten fiaivá legyenek.

Legyetek hát Isten fiai! Legyen bennetek az az indulat, amely benne volt, aki nem tekintette zsákmánynak, hogy Istennel egyenlő, hanem emberi formát vett fel. Vegyétek ti is magatokra az emberi formát, mely nem tekintni nyereségnek életét, hanem áldozatnak másokért. Egymásért, legyetek békességben, föladva a magatok elképzeléseit.

Karácsony, azt jelenti, hogy mindig a másikért. Az ajándékozás ünnepe, ennyit a világ is tud. Mindig másokért. Mindig a másikért. Ha ezt tanuljátok Tőle, akkor mindig minden jól megy. Zökkenés, ütközés mindig csak akkor van, amikor valamit magunkért akarunk. Tanuljátok meg az utolsó helyre állni! Áldozni és áldozatul esni!

Isten Fia karácsonykor Istenségét áldozta föl. Próbáljátok ti emberségeketek fölállítani a másikért.

Ezért imádkozik, így gondol rátok, ezt reméli felőletek 1983 karácsonyán

Öreg apátok

SZIKSZAI BÉNI NEM KÉSÍK EL

Nem késík el az igérettel,
Amiként olykor szorongva véled.
Véled az Isten!

Malmal lassan járnak.

A kétely halmal nem mindig
Azonnal hullanak a mélybe.

Az éjbe sokszor csak csillag ragyog,
Halkan biztat pislogó fénye.

De a nyomasztó sötétben
Körülvesz Isten nyugtató lénye.

Szakadék szélén vezet az út,
De, ha lépteid Hozzá méred,
Utad célját biztosan eléred.

1973.09.16.

Várni nem tud mindenki. A jóllakott, a megelégedett, a másokra nem gondoló ember nem tud várni. Csak azok tudnak várni, akik nyugtalanságot

hordoznak magukban, s azok, akik tisztelettel tekintenek fel Arra, Aki a legnagyobb ezen a világon. Adventet csak az tud igazán ünnepelni, akinek nem hagy nyugtot a lelke, aki szegénynek és tökéletlennek érzi magát, s aki valamit megsejt Annak nagyságából, Akinek el kell jönnie, Aki előtt csak szegyenkező alázatban állhatunk meg, s várhatjuk azt a pillanatot, amikor odaér hozzánk – Ő, az igazi Szent, a jászolban Gyermekeként megjelenő Isten. Mert az bizonyos, hogy Isten jön, az Úr Jézus jön, karácsony jön, örvendj hát, keresztyénség!... Amikor a korai idők keresztyénsége az Úr Jézus visszajöveteléről beszélt, akkor először mindig az ítélet nagy napjára gondolt. És bármennyire is idegennek tűnik számunkra ez a gondolat, tudnunk kell, hogy ez eredetien őskeresztyén elgondolás, s komolyan kell vennünk... Isten jövétele igazából nemcsak örömmüzenet, hanem nagyon is megrettenítő és megrendítő hír azoknak, akiknek van élő lelkiismerete. Csak akkor tudjuk igazán felismerni e jövetel jótéteményét, ha felfogjuk az esemény megrettenítő voltát is. Isten jön – belép a gonoszság sűrűjébe, a haláltól sebzett világba, megítéli a gonoszt bennünk és a világban is. Pontosan azzal szeret minket igazán, hogy megítél, ezzel tisztít meg, szentel meg, érkezik meg hozzánk kegyelmesen és szeretettel. Olyan boldoggá tesz, mint amennyire csak a gyerekek tudnak boldogok lenni.

Adventet ünnepelni azt jelenti, hogy tudunk várni. A várakozás olyan művészet, amit türelmetlen korunk elfeledett. Még alig fakadt ki a szírom, máris gyümölcsöt szeretne szedni a fáról. Ám a mohó tekintet gyakran félrevezet, hiszen a látszólag érett gyümölcs belülről még nagyon is zöld, éretlen. A tapintatlan kezek az ilyen gyümölcsöt érzéketlenül elhajítják, mivel csalódtak benne. Aki nem ismeri a várakozás kissé fanyar lelkületét, azaz a remény pislákolásának állapotát, az nem fogja soha átélni a beteljesedés teljes áldását, örömet. Aki nem ismeri, mit jelent az, hogy a nyugtalanság ott rejtőzik az élet legmélyebb kérdéseiben, saját életünkben, s nem tud vágyteli várakozással készülni arra a pillanatra, amikor lelepleződik és feltárul az igazság, az semmit sem tud annak a pillanatnak a dicsőségéről, nagyszerűségéről, amelyben a világhosszág álmokat betöltve ragyog fel.

Aki pedig nem igyekszik elnyerni valakinek a barátságát, szeretetét, s várakozva-vágyakozva kitámi lelkét a másik lelke előtt, míg az a másik valóban megérkezik, beköltözik hozzá, annak örökre ismeretlen marad az a legmélyebb áldás, amit két lélek egygéváló élete jelent. Márpedig ezen a világon igenis tudnunk kell várni a legnagyobb, legmélyebb, leggyengédebb pillanatokra, hiszen ezek nem a zúgó viharban születnek meg, hanem a csírázás, növekedés, a létrejövétel, a születés isteni törvényének engedelmeskedve – hal- kan...

Isten emberré lett, ezért válhat emberré az ember

Jézus Krisztus testi formájában felvette magára az emberi természetet. Az embernek nincs önmagában ilyen formája vagy formátuma, hanem éppen olyan lesz, amilyené formálják. De ha újjá lesz, akkor valójában Jézus Krisztus formája jelenik meg benne. Az ember igazi „emberszású” formája nem mások utánzása közben születik meg, nem is önmaga reprodukálása révén, hanem valódi önmaga láthatóvá válásában mutatkozik meg. De az ember nem alakulhat át, nem formálódhat át valamilyen idegen alakká, Isten formájára például, hanem arra formálódik át, ami valójában ő maga, ami saját formája, formátuma, ami csak hozzá tartozik, s ami lényegi vonása, ami igazi – Istentől akart – önmaga. Az az igazság, hogy az ember azért lehet emberré, mert Isten emberré lett. De az ember soha nem lesz istenivé. Ebből az következik, hogy nem ő maga lett vagy lesz képes önmaga megváltoztatására, hanem Isten az, aki a változást benne/rajta véghezviszi, mégpedig emberformára hozza őt, olyan emberré formálja, akinek eszébe sem jut istenivé válni, hanem egy cél van előtte: Isten előtt emberré válni, Isten előtt embernek maradni!

Krisztusban ment végbe az ember igaz formájának kialakítása, az embernek Isten előtti emberré történő újjáteremtése. Az újjáteremtés nem függött helytől, időtől, klímától, fajtól, egyéntől vagy társadalomtól, vallástól vagy egyéni ízléstől. Viszont az egész emberiség léte végső soron ettől függ. Attól, hogy felismeri-e Krisztusban igazi arcát, és meglátja-e Őbenne az igazi reményt. Mert a dolgok összefüggenek: ami Krisztussal történt, az az egész emberiséggel történt.

(Fordította: dr. Békefy Lajos)

EXPERTO RESURRECTIONEM MORTUORUM SZÜCS FERENC

„Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket.” (2Kor 1,3-5)

Gyermek voltam, mikor először Dr. Szűcs Ferenc nevével találkoztam. Őrszentmiklósi családjunkban még a kilencvenes évek elején is emlegetett nagyanym egy kedves történetet: egyszer átment a vele szemben lakó ángy-

kájához, ahol az édesanyját meglátogató Professor úr és családja is jelen volt. Legkisebb gyermekük – némi unszólásra – nagyanyámnak is bemutatkozott: „Dr. Szűcs Ferenc vagyok” – mondta, s ezzel mosolyt csalt a családtagok arcára.

Az ezt követő huszonöt esztendőben nem találkoztunk; tanulmányaim időszakában, s az utóbbi tizennégy esztendőben egy-egy órára megadatott, hogy a nagyszombati pomázi igehirdetések után beszéljünk életéről és haláláról, hétköznapiokról és teológiai látásról. Professor úr, már jelenlétével is formálta életemet. Egyike volt azoknak, kit ha a templompad hallgatói között megláttam, minden bátorságomra szükség volt, hogy megszólaljak.

Családjunkban pedig megtanultuk, hogy a zongora fekete billentyűi éppúgy fontos hangjai egy zeneműnek, mint a fehérek. Ám a legszebben játszani csak mindkettőt ismerve lehet.

Közegyházi szolgálatunk óta szinte minden esztendőben tanított bennünket presbiterket és lelkipásztorokat Mátraházán. Óriások vállain állt, csendesen szólt, s sokszor messzebb is látott, mint sok elődje és kortársa.

Dr. Szűcs Ferenc szerette élete Urát, Jézus Krisztust, szerette a Szentúrást, szerette refor-

mátus egyházát. *Református identitás ma* című előadásában hallhattuk személyes bizonygatótételét: „Miért vagyok mégis református? ... azért, mert nem én választottam. De éppen azért is: mert hiszem, hogy ez az egyház nem az enyém! Nem én hívtam el, nem én haltam meg érte, nem én vagyok a feje, csak egy tagja, egy kicsi sejtcskéje ... (s) valamikor 1956 áldozócsütörtökén az őrszentmiklósi templomban én is elmondtam, hogy »református magyar vagyok, amíg élek, az maradok!«. És köszönöm Istennek, hogy ezt eddig még nem kellett megváltoztatnom és ebben a hátralévő kis időben már nem is fogom.”¹

Beszélgéseinkre és minden igei szolgálatra igaz volt Ágoston tanítása: tranquillitas ordinis, azaz a rendezettség nyugalma. Akkor van ugyanis béke, ha minden a maga helyén van, ott, ahol lennie kell. „Adva van a teremtett világ, és ebbe a világba bele kell simulnia az ember életének. Amennyiben ebből kiszakad, amennyiben nem veszi tudomásul azt, hogy része ennek a világnak, hanem fölötte akar lenni, akkor megbomlik a rend, feje tetejére áll az egész élet.”²

Jézus sírjának rendje – hirdette a pomázi szószéken – éppúgy része az Isten teremtett világának, mint a holtak feltámadásának hite.

Itt nyilván nem az evangéliumban olvasható szentek feltámadására gondolunk (Mt 27,52-53), hanem az elhunytak felőli reménységéről. (1Thessz 4,13 kk és 1Kor 15,20) Ezért írja le az apostol a földbevetett mag példáját, melyet elvet a gazda reménnyel, hogy abból rügyfakadásra növény, aratásra pedig beérett termés legyen. Ehhez hasonlatos módon történ-

het a mi testünknek feltámadása is. Földi testünk ugyanis egészen egyszerűen a megromlott, bűnben elveszett embert jelenti. Ennek pedig a halál által meg kell emésztetnie. Ám lelki testünk lesz, mégpedig olyan, amely egészen egyénre szabott, mert „Isten a személyiséget megtartja, hogy megdicsőítse”.³

A feltámadás tehát az ember egészének megújítása lesz, de mégsem egy teljes egészében új. Ekkor tudja az ember mindazt, ami benne van Isten dicsőségére kiszugározatni. Ebben a tökéletes világban, természetesen megtalálható az etikai tökéletesség is, amely az Istennel való tökéletes egységet, és az Ő szolgálatának minden győnyörűségét jelenti.

Mivel Krisztus nem maradt a halálban, az övét sem hagyja ott. „Aki többet akar mondani ennél, az hit helyett látásban szeretne járni. Márpedig a feltámadás az, ami a hit és a reménység tárgya.”⁴ Magam ezt hiszem, és a boldog feltámadás reménysége alatt szeretettel búcsúzom.

Nyilas Zoltán

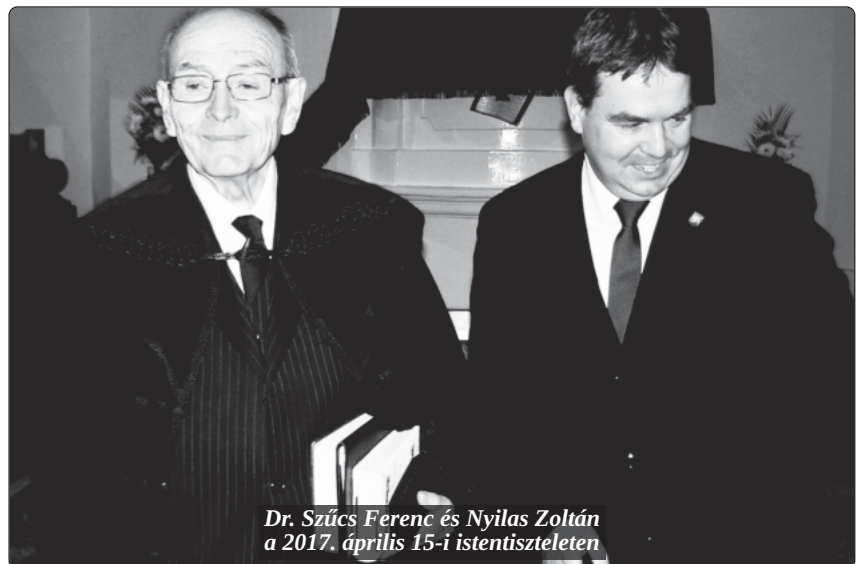
Jegyzetek

¹Dr. Szűcs Ferenc: *Református identitás ma* (Elhangzott 1998. november 29-én az Érd-Parkvárosi Református Egyházközségben megrendezett presbiteri továbbképző csendesnapon.)

²Új Pedagógiai Szemle, 1998. december

³P. Althaus

⁴Szűcs Ferenc: *Hitvallásismeret*, Budapest, 1995

Dr. Szűcs Ferenc és Nyilas Zoltán
a 2017. április 15-i istentiszteleten

Kedves testvérek! Kálvin János az ő nagy művét, a *Keresztény vallás rendszerét* azzal kezdi, hogy Isten kijelentéséről, Isten megismeréséről beszél, és azt vizsgálja, hogy vajon miért van az, hogy bár Isten a teremteskor beleírta az Ő üzenetét ebbe a világba, de beleírta az emberi szívekbe is, ki lehetne olvasni a történelemből is, mégsem ismerjük meg Istent igazán ezáltal. Miért nem elég ez? Egy nagyon érdekes hasonlatot mond: „Olyan ez, mint mikor valamely rövidlátó vagy egyéb szembajjal megvert öregembernek gyönyörű könyvet adsz a kezébe, aki csak annyit érez, hogy valami írás, de két szót sem tud belőle kibetűzni. Szemüveggel viszont egészen jól tudja olvasni. Ilyen a Szentírás is.”

Nagyon érdekes ez a hasonlat. Kálvin azt mondja, hogy nem Isten kijelentésével van a baj, nem azzal van a baj, hogy ebben a világban, amelyet az Ige, a Logosz teremtett, és olyan logikus, nem ismerjük fel, hogy Ő a Teremtő, hanem a látásunkkal van baj. Enélkül nem látjuk Isten keze írását, és nem tudjuk jól elolvasni. Tulajdonképpen a bűnesetet magyarázza így Kálvin, mert a bűnesetben a látásunk romlott meg. Nem jól látunk, sokszor nagyon felszínesen látjuk a dolgokat. Jézus azt mondja egyszer a tanítványainak, hogy ne ítéletek a látszat után. Ez a világ mindig a látszatok után ítélt. Ezért nem látjuk a mélyebb igazságokat.

Kálvin János nyilván még nem tudott azokról a modern technikát jellemző finom műszerekről, amelyekkel a szabad szemmel nem látható és érzékelhető világot látjuk, vagy éppen a távcsöveinkkel, rádióteleszkópokkal a világűrbe tekinthetünk. Emlékszem, diákkoromban milyen nagy élmény volt, amikor a biológia tanárunk elvitte a szakköröseit az egyetem laboratóriumába, ahol belenézhet-

Dr. Szűcs Ferenc

tünk egy elektromikroszkópba. Nagy dolog volt ez a hatvanas években! Az általunk tiszta víznek látott vízceppet néztük meg, és bizony megrendítő volt látni a sok mikroorganizmust, amelyek ebben a tisztának látott vízben élőlényként mozogtak.

Kálvin nyomán nyugodtan mondhatnánk azt is, hogy ilyen szabad szemmel nem látható világot tár fel előttünk Isten Igéje. A Szentírás megtanít bennünket látni. Nemcsak a felszínt, hanem a dolgoknak a mélyét, összefüggéseit. Akkor értünk meg valamit a Krisztus tükéből is, az üdvösség történetének a nagy összefüggéseiből is, ha valóban fölteszük

Textus: János 19,31-37

¹Mivel péntek volt, a zsidók nem akarták, hogy a testek szombaton a kereszten maradjanak; az a szombat ugyanis nagy nap volt. Arra kérték tehát Pilátust, hogy törjék el a lábszárcsontjukat, és vegyék le őket. ²Ezért odamentek a katonának, és eltörték az egyik, majd a másik vele együtt megfeszített ember lábszárcsontját. ³Amikor pedig Jézushoz értek, mivel látták, hogy már halott, az ő lábszárcsontját nem törték el, ⁴hanem az egyik katona lándzsával átszúrta az oldalát, amelyből azonnal vér és víz jött ki. ⁵Aki pedig látta ezt, az tesz róla bizonyosságot, és az ő bizonyágtétele igaz, és ő tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek. ⁶Ezek pedig azért történtek, hogy beteljesedjék az Írás: „Csontja ne töressék meg.” ⁷Viszont az Írásnak egy másik helye így szól: „Néznek majd arra, akit átszúrtak.”

ezt a szemüveget, és ezen keresztül olvasunk.

János evangélista ezekben a versekben pontosan ezt mutatja be nekünk. Ő szemtanúja volt azoknak a külső eseményeknek, Jézus halálának, amelyet nagyon pontosan leír, és olyan részleteket is megtudunk tőle, amelyeket az első három evangéliumban nem olvasunk. Többek között ezt a jelenetet is ő írja le egyedül, nyilván a szemtanú hitelességével.

Péntek van, közeleg az este, a szombat bejövetele, amelyik nagy nap – így olvassuk –, mert igazában a páska ünnepére esett. Nagyszombat volt, és siettetni kellett a dolgokat, egyebek között a kivégzendőknek a halálát is. Nos, ezt az eseményt mindenki látta. Ha egy jó szemű riporter ott lett volna – ma így mondanánk –, akkor ezeket meg tudta volna pontosan írni ő is. Aki ott volt a kereszt körül, ugyanezt érezte. János apostol valami többet látott. Mégpedig akkor látott valami többet, amikor ő is feltette a Szentírás szemüvegét, az Ószövetség szemüvegét, és két lencsén keresztül látta meg ennek az eseménynek az igazi értelmét, azt, amit sokan nem láttak már. János evangélista, amikor ott állt a kereszt alatt, és látta azt az egyszerű ténnyel, hogy Jézus esetében nem volt már szükség arra, hogy eltörjék az ő lábszárcsontját. Ez egy nagyon durva beavatkozás volt. Én Kiss Ferenc anatómus professzortól olvastam egy nagyon érdekes cikket, amiben mint orvos írta le, hogy tulajdonképpen ez egy szívhalál volt. A keresztre feszítettek a lábszárakkal meg tudtak támaszkodni, és tudtak lé-

legezni, mert a cél az volt, hogy minél tovább szenvedjenek. Amikor eltörték a lábszárukat, gyakorlatilag beállt a szívhalál, a fulladásos halál. Nos hát, szakszerűen meg lehet ezt így is magyarázni, de János apostol számára ez isteni jeladás volt. Ő ebben rögtön fölismerte, hogy a mózesi törvények szerint a páska-baránynak, a húsvéti báránynak a csontját nem volt szabad megtörni, és Jézusban fölismerte: „Ímé az Istennek ama báránya, aki elveszi a világ bűneit!”. Már Keresztelő János is így mutatta be, és ez tért vissza számára, és lám, ebben az egyszerű tényben, az Ószövetség szemüvegén keresztül fölismerte, hogy Ő a mi Húsvéti Bárányunk, a mi szabadulá-sunkért Ő áldozta az életét.

És amikor látja a másik jelenetet, hogy egy katona, aki úgy akar meggyőződni a halál tényéről, hogy a dárdájával átszúrja Jézus oldalát (tulajdonképpen a szívét), abból víz és vér ömlik ki, akkor megelevenedik számára Zakariás próféta könyvéből a 12. fejezet 10. verse, ahol ezt olvassuk: „Kiárasztom Dávid házára a könyörület és könyörgés lelkét, rátekinetek arra, akit átdöftek”. Károli így fordította: „akit átszegtetek”, valójában helyesebb így látni, hogy dárdával átszúrt valakire utal ez az ige. És gyászolják Őt, ahogy az egyetlen gyermeket gyászolják.

János apostol ezen a két lencsén, ezen a két szemüvegen keresztül egy mélyebb igazságot látott meg. Először is azt, hogy itt semmi nem történt véletlenül. Ennek a véres drámának a szereplői valójában egy isteni tervet hajtanak végre öntudatlanul is. Nem tudnak erről. De nem ők irányítják az eseményeket. Ők szereplői valaminek, amiben egy felsőbb rendező ad utasításokat. Nem Pilátus, nem a katonák, nem is a főpapok döntenek itt, hanem annak a Jézusnak az örökkévaló Atyja, aki hagyta, hogy itt látszólag erőtellenül és kiszolgálta-

tottan függjön a kereszten az Ő Fia. És lám, mégis Ő tartja a kezében az eseményeket.

Néhány órával korábban – éppen a János evangéliumában olvassuk – Pilátus azzal akarja szóra bírni Jézust, hogy fitogtassa a hatalmát. Azt mondja neki, hogy „Nekem nem felelsz? Nem tudod, hogy hatalmam van az életed fölött? Hatalmon van szabadon engedni, és hatalmam van megfeszíteni?” Jézus csak ennyit válaszol neki: „Semmi hatalmad nem volna, ha nem onnan fölülről adott volna neked.”

Testvéreim, ha valaki fölteszi a Szentírás szemüvegét, akkor világosan látja, hogy ennek a világnak a hatalmasságai nagyon sokszor csak addig hatalmaskodhatnak, amíg valaki engedi őket. A háttérben nagyon sokat beszélnek háttér dolgokról. Hát a keresztyén ember a háttérben mindig annak az Istennek a kezét látja, akinek akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le a fejünkről. Addig van hatalmuk, ameddig az Úr Isten engedi. Sokszor láttuk ezt a történelemben is, az Ószövetség is erről beszél igazában. Ezért mondja Pál apostol a Római levélben, hogy még a világi hatalom, a politikai hatalom is Isten szolgálója a te javadra. Egyrészt úgy, hogy megvédi az összevisszaságtól, a káosztól ezt a világot, de tulajdonképpen szolgál. Hiába mennek a katonák kalapáccsal Jézushoz, mondhatnánk úgy, hogy elkésnek. És amikor a dárdát veszi az egyik a kezébe, megtudja, hogy tulajdonképpen egy 300-400 évvel korábbi prófécianak a beteljesítője.

A mi Heidelbergi Káténk, amikor az isteni gondviselésről beszél, akkor azt mondja, hogy minden teremtmény annyira az Ő kezében van, hogy az Ő atyai akarata nélkül semmit sem tehetne, még csak meg se mozdulhat. Ezek nagyon kemény szavak. Semmit sem tehet magától, még csak meg se mozdulhat. Egy mozdulatot sem tehet.

Csodálatos dolog ez, és mindig megkérdezi tőlünk ez a nagyszombati ige: Hogyan látod az életedet? Hogyan látod a Biblia történetét, Jézusnak a történetét: szemüveggel, vagy szemüveg nélkül? Szemüveg nélkül Jézus halála és szenvedéstörténete egy tragikus történet. Valójában arról szól, hogy az igaz ügyek mindig elbuknak, hogy így jár az, aki a maga jószágát nem hatalommal védi meg és így tovább. Aki szemüveg nélkül nézi a maga életét, az azt mondja, hogy ki van szolgáltva millió hatalomnak, embereknek, betegségeknek, véletleneknek, és ezért van tele az emberek szíve félelemmel. Mert amit nem tudunk, ami ismeretlen a mi számunkra, az

mindig rettegéssel tölt el. Vajon mi fog történni? Ezért mondja a Káté, hogy minden annyira az Isten kezében van, hogy meg se mozdulhat.

Valaki nemrégiben azt mondta nekem, hogy ő nem olvassa szívesen az Ószövetséget, mert az tele van háborúval, erőszakkal, egy csomó olyan dologgal, amivel ő nem tud egyetérteni. Azt válaszoltam neki, hogy hát elég rosszul teszi, mert ha ezen a szemüvegen keresztül nézné a világot, akkor látná igazán, hogy a történelemnek van Ura. Különösen az Ótestamentum mutatja be a hatalmi világot nagyon reálsan. De mit is mutat be? Azt, hogy amikor az Úr Isten úgy rendelkezik, akkor egy rabszolga nép, amelyik a fáraónak az uralma alatt áll, kísétál a rabszolgatartó karmái közül. Izrael életében ez volt

előttünk a mi történelmünknek a képe is. Azt mondja, hogy a birodalmak mindig úgy vannak, hogy van egy arany fej, van egy ezüstből való mellkas, aztán vannak vasból való lábak, és az egész végül is egy cserép lábazon áll. Elindul egy kő a hegyről, és éppen ezt a cserép lábat támadja meg, és az egész összeomlik. Nem erről beszél-e tulajdonképpen a mi tapasztalatunk is? De igazán csak akkor látjuk így a mi sorsunkat, meg a világunk sorsát, ha föltesszük ezt a szemüveget, ha nem vagyunk rövidlátók. Ha nem akarsz rövidlátó maradni, akkor vedd fel az Írás szemüvegét, és akkor az üdvörténet szála meg a te életed fonalai is tisztázódnak.

Akkor látni lehet a szenvedések határait is. Mert az is az Ő kezében van. Ott látjuk meg igazán, hogy Isten ennek a hatalom nélküli Jézusnak a kezébe tette le

a hatalmat: „*Nekem adottot minden hatalom mennyen és földön*” – ezt már a feltámadott Jézus mondja. Ez a nagyhét, a húsvét látomása. Bizony e nélkül olyan rövidlátó emberek vagyunk, hogy csak ebben az életben gondolkodunk. Csak azt látjuk, ami közvetlenül előttünk van, és nem látjuk a dolgoknak a mélyét. Ezért mondja Jézus, hogy ne a látszat után ítéltetek. A látszat sokszor azt mondja, hogy az a sikeres, akinek a kezében ott van a hatalom. A Szentírás azt mondja, hogy „*Boldog ember az, aki nem jár a hitetlenek tanácsán, a bűnösök útjára nem áll.*” Csak ezzel a szemüveggel lehet látni, hogy úgy lehet továbbjutni, ha az ember az Isten útján jár. A láthatatlanokat ragyogtatja föl, mert a láthatók ideig valók, elműlők, a láthatatlanok örökévalók.

De azt gondolom, testvéreim, hogy a Szentírás szemüvege kell ahhoz is, hogy észrevegyük az életünkben az alkalmakat, amelyeket Isten készít el. A gazdag ember nem vette észre Lázárt, aki ott volt a kapuja előtt. Pedig minden nap arra ment el, és talán átlépett rajta. A Szentírás szemüvege veteti velünk észre.

Aztán egyedül János evangélista mondja el azt, hogy Jézus oldalából vér és víz ömlött ki. Ez földi értelemben nyilvánvalóan az Ő valóságos halálát jelenti. Ez üzenet volt azoknak, akik János evangélista korában úgy gondolták, főként görög filozófusok, hogy nem lehetett igazán valóságos halál Jézus halála, mert az Isten, ha Ő igazán Isten volt, akkor nem halhatott meg. Nos, ez is egy ilyen üzenet volt, hogy igen, ez egy nagyon valóságos halál volt, de jelképes is, mert egy örök és elapadhatatlan forrásra mutatott rá. A víz és vér a jánosi íráskönyvben Isten pecsétje, bizonyágtétel.

az örök visszatérő nagy motívum: az Egyiptomból való szabadulás.

Aztán amikor egy másik történetet olvassunk, ott van egy fiatal kis pásztorfiú, aki a vaskorszakban él, és már hatalmasabb fegyverrel rendelkező filiszteus Góliáttal találja szembe magát, és egy parittyával leteríti. Hihetetlen történet ez, de végigvonul az Ószövetségen, hogy nem az erősebb győz.

És ott van a Dániel könyvében egy nagyon tanulságos történet a birodalmakról. Erdemes elolvasni, mert meglevenedik

János első levelében olvassuk, hogy Isten ezáltal tett bizonyosságot arról, hogy Ő komolyan veszi a bűnbocsánatot. „Ítéletig tart a sebed” – mondja Nagy László az egyik versében.

A zakariási prófécia szerint innen árad ki a Dávid házára a könyörtület és a könyörgés lelke. Az evangélista ebben a kicsorduló vízben és vérben fölfedezi azt, hogy valahogy így árad ki Isten könyörtülete. Kettős forrás fakad fel Jézus keresztjében. Kiárad a könyörtület lelke akkor, amikor Krisztus szíve fizikai értelemben is megszakad. Ott derül ki igazán, hogy könyörülő az Isten, nem a mi bűneink szerint bánik velünk, mert akkor régen végünk lenne. De ott van a másik, a könyörgés lelke is, ott kell hogy fölfakadjon a bűnbánatnak a lelke: „Uram, könyörülj rajtunk!”

A próféta sírásról, megrázó gyászról beszél. Azt mondja, hogy olyan gyász lesz Izraelben, mint amikor a szülő az egyetlen gyermekét veszíti el, és lehetetlen ebben nem érezni, hogy nagypénteken ebben az értelemben is beteljesedett a prófécia. Az Atya Isten gyásza, aki az Ő egyszülött Fiát adta ezért a világgért, hogy ha valaki hisz Ő benne, el ne veszzen. És azt gondolom, hogy a nagyhét tulajdonképpen nemcsak Jézus szívének a meghasadását jelentette, hanem – ami érthetetlen a mi számunkra, de – megszakadt az Atya szíve

is. És ebből a megszakadt szívből árad ki a könyörtület lelke. Csodálatos ez, mert az Isten szeretetét mutatja.

Bárcsak átéreznénk mindannyian ezen a nagyhéten, hogy kiárad ránk a könyörtület lelke! Mi lenne velünk, ha nem volna vér és víz!? Az élet ömlik ki a golgotai kereszten!

De azoknak, akiknek a szívében fölfakad a másik forrás, a könyörgés és a bűnbánat lelke, azok tudnak kérni. Felnézni Jézusra azt jelenti, hogy ugyanazt mondjuk, amit a vak Bartimeus: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!” Ennyit tudunk mondani, és ez a nagyhétnek a legmélyebb imádsága. Mint ahogy a jobb kéz felől megfeszített lator is azt mondja, hogy „Uram, emlékezz meg rólam, amikor eljössz a te országodba!”

János apostol tehát így látja a keresztet, mint amelyik örök tájékozódási pont. Ezért föl lehet nézni rá. „Néznek arra, akit átdöftek.”

Az evangélium elején Jézus egy másik hasonlatot mond Nikodémusnak. Azt mondja, hogy úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, ahogy a pusztában Mózes fölemelte a rézkígyót. A nép büntetéseként kígyók árasztották el a tábort, emberek haltak meg a vipera marásától, és akkor azt mondja az Úr Isten, hogy állíts egy rézkígyót, és tedd föl egy póznára. Ha valaki föltekint rá, az megmenekül. Látni a könyörülő szeretet kiáradását, és látni a nyo-

morúságunkat, azt, hogy egy kígyó marta világban élünk. Mindnyájunkat megmarta a bűn, a sátáni csábítás, amiből sehogy másképp nincsen szabadulás, csak úgy, hogy föltekintünk Jézusra. Akkor látjuk meg igazán úgy a saját életünket is, mint ahogy a mikroszkóppal meglátja az ember a „tisztá” vízben a szennyeződést.

Tudsz-e így fölneézni Jézusra? – így kérdezi ez az íge. Mert akkor nemcsak a könyörtülő Isten szeretetének a forrásához vagy közel, hanem a bűnbánathoz is, a bűnbánat forrásához.

Zakariás próféta – amit János evangélista idéz – egy gyászszertartást lát a jövődőben. Sírató szertartást. És ez megint csak oda vezet bennünket, hogy nem kellene sok mindent meggyászolnunk ebben a világban? Olyan jól áll minden a mi világunkban, hogy nem kell gyászolni? Az életünkben, az egyházunkban minden olyan rendben van? Nem kellene kiáradni a könyörgés lelkének, hogy „Uram, könyörülj rajtunk, mert nagy baj van. Irgalmazz nekünk”?

De van ennek a prófécianak a végidőkre, az utolsó időkre mutató üzenete is. A Jelenések könyve úgy beszél Jézus visszajöveteléről, hogy „akkor siratni fogja őt a föld összes népe és nemzetsége”. Lehet úgy érteni ezt az ígét, hogy ez egy késői siratás lesz. Amikor már nem lehet mit tenni. Amikor föltáru, hogy mit vesztett az emberiség azzal,

Életének 79. évében, 2020. november 23-án hajnalban Teremtő Ura hazahívta Szűcs Ferenc református lelkész, professor emeritust, a Károli Gáspár Református Egyetem korábbi rektorát, aki 1974-től 1988-ig gyülekezetünk lelkipásztora volt.

Szűcs Ferenc 1942-ben született Órszentmiklóson (a mai Órbottyánban). Középiskolai tanulmányait Váccon végezte el, majd a Budapesti Református Theológiai Akadémián tanult 1960 és 1965 között, a második lelkészsképzés vizsgát kitűnő eredménnyel teljesítette 1966-ban.

Fóton segédlelkészként, Érdligeten és Pomázon helyettes lelkészként szolgált évekig, majd 1974-től több mint egy évtizeden át gyülekezetünk, a Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség megválasztott lelkipásztora volt. Ezzel párhuzamosan öt éven át volt a budapesti református teológusok spirituálisa, 1980-tól megbízott előadóként tanított a teológián, 1986 óta vezette a Rendszeres Teológiai Tanszéket, 1986 és 1988 között dékán is volt, 2004-ben pedig rektorhelyettese, majd 2008-ig rektora lett a Károli Gáspár Református Egyetemnek.

1985-ben szerzett teológiai doktorátust „Az imago Dei értelmezése a Barth-i és a Barth utáni teológiában címmel”. 1999-ben kapott egyetemi tanári kinevezést. Ösztöndíjas volt az Edinburgh-i Egyetem teológiai fakultásán, a Princeton Theological Seminary-ben, kutató a Berni Egyetemen. Számos külföldi intézmény vendégprofesszora volt, itthon református lelkipásztorok generációit tanította rendszeres teológiára.

A jó tanító módszerével nem vizsgáztatni akarta hallgatóit, hanem orientálni, elirányítani művekhez, megfontolásokhoz, és ezzel a mindenkori teológiai gondolkodás, habitus világába vezette be őket – méltatta őt egykori tanítványa, Bogárdi Szabó István püspök 2016-os könyve bemutatóján.

Tizenkét éven át volt a Dunamelléki Református Egyházkerület katechetikai előadója, hosszú időn keresztül a Doktorok Kollégiumá-

nak előbb főtitkára, alelnöke, majd elnöke. 1992 és '96 között, valamint 2003-tól kezdődő ciklusban a Zsinat Tanulmányi és Teológiai Bizottságát vezette. Bábáskodott a Budapesti Református Egyetemi Gyülekezet létrejötténél és ott volt a balatonszárszói református értelmiségi konferenciák újraindításánál is a '90-es években, valamint rendszeres előadója volt a Théma Egyesület tanulmányi napjainak. Előbb a Károli Hittudományi Karának, majd az egész egyetem Doktori Tanácsát vezette, aktívan kivette a részét a Generális Konvent Liturgiai Bizottságában, majd az énekeskönyv előkészítésével is megbízott Liturgiai és Himnológiai Bizottság munkájából.

Szakértőként a rendszerváltás után segítette a tankönyvkiadást, az ezredfordulón pedig az etika tantárgy bevezetését. Kurátora volt a Protestáns Missziói és Tanulmányi Intézetnek, valamint vezetőségi tagja az International Reformed Theological Institute-nek. Dogmatikai, etikai témájú tankönyvei, tanulmány- és igehirdetéseket mellett rengeteg tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelvű szakfolyóiratokban, kiadványokban, írásai megjelentek a Confessióban és a Reformátusok Lapjában, amelynek teológiai konzultánsa is volt.

A hit nem valamiféle misztikus, megfoghatatlan dolog, hanem élő, személyes kapcsolat, amelyből imádság, imádat, kérés és bizalom fakad – vallotta életében és egy 2017 adventjén adott interjúban.

Munkásságát Károli Gáspár-díjjal ismerték el 2001-ben, 2003-ban a Kollósvári Protestáns Teológiai Intézet honoris causa doktori címmel tüntette ki. 2017-ben – presbitériumunk javaslatára – Pomáz Város Önkormányzata a Pomáz Város Díszpolgára címet adományozta egykori lelkipásztorunknak.

Szűcs Ferenc 2020. november 23-án reggelre hunyt el. Temetése 2020. december 5-én volt az órszentmiklósi temetőben.

(A reformatus.hu írása alapján)

Dr. Szűcs Ferenc temetése
2020. december 5-én volt Órszentmiklóson

hogy nem Krisztus útján járt. Hogy mennyi vér, mennyi könny folyt azért, mert nem vette komolyan Jézus békességre intó szavát. És talán lehet úgyis érteni, hogy mindnyájan akkor fogjuk igazán elsírati, hogy voltak az életünknek olyan időszakai, amikor nem néztünk föl rá, nem Őt követtük. Sokszor elgondolkodom azon, hogy a jobb kéz felől megfeszített lator egészen bizonyosan az üdvösségbe került, mert Jézus azt mondja: „*ma velem leszel a paradicsomban*”. De valójában ő sem tudott mást tenni, mint megsírati azt az életet, amelyik rablásból, gyilkosságokból stb. állt.

De a zakariási próféciában, testvérek, nem szeretném megkerülni azt sem, hogy ott a Dávid házáról van szó, egy jeruzsálemi síratóénekről. Az Újszövetség írói, különösen Pál apostol előtt világosan állt az a tény, hogy hátra van még az az idő, amikor Isten választott népe majd megsírati a nagy elsőszülött Fiát, a zsidó Jézust. Nem tudjuk ennek a menetrendjét, nem is szabad ezt a Szentírásból függetlenül kiszíneznünk, de annyit szabad a próféciák által remélnünk, hogy ez a sírás nemcsak az ítéletnek a sírása lesz, hanem a könyörület lelkének a kiáradása is. Mert ezt ígéri a prófécia: „*kiárasztom a könyörület lelkét*”. Pál apostol úgy beszél Izraelről, hogy ebben a világkorszakban mintegy félre van állítva egy mellékvágányra. Valahogy úgy, ahogy egy vonatot, amit nem akarnak beengedni az állomásra, a szemafort pirosra állítják, azért, hogy a pogányok vonata bemehessen. Izraelnek most végig kell nézni azt, hogy az, ami az övéké volt, az Ószövetség, az nem ő általuk lett világhírűvé, hanem a keresztyének által.

De azt is mondja Pál apostol, hogy amikor bemennek, mintegy az elsőkből utolsók lesznek, Isten zöldre nyitja majd ez előtt a nép előtt is. Ismétlem, nem szabad ezt kiszíneznünk, sem politikai értelmezést adni ennek, de tulajdonképpen azt mondja el mégis, hogy nem csak késő bűnbánat lesz ez, hanem az a víz s az a drága vér, amely ott felfakadt, az fogja lezárni azt az utat, amit az emberiség végigjár, és az lesz majd az igazán nagy nap, a Szentháromság szombatja, amikor Isten megnyugszik minden munkájától.

Tudjuk, hogy addig az Atya is munkálkodik. A Fiú is munkálkodik. Az Atya úgy munkálkodik, hogy titkon kezében tartja az eseményeket. Tudhatjuk, hogy semmi sem véletlen, hogy Ő formálja a történelmet, Ő enged megtörténni dolgokat, és Ő mondja ki azt, hogy elég. De munkálkodik a Fiú is, Óbelőle, a Bárány belsejéből árad ki a könyörület lelke, és ezért nem hiába kö-

nyörgünk. Őerte és Óáltala van menetelünk az Atyához. És munkálkodik a Szentlélek is, annak a Lelke, aki feltámasztotta Jézust a halálból, mert Ő az élet Lelke, a húsvét lelke, az új teremtés lelke.

Segítsen Isten bennünket arra, hogy a Szentírás szemüvegén keresztül nézzünk és lássunk túl a láthatókon, mert Isten munkálkodik, noha nagyon sokszor nem látjuk a keze nyomát.

Hadd fejezzem be azzal, hogy figyeljétek meg, hogy János evangélista azt hangsúlyozza, hogy nemcsak ő látta ezen a szemüvegen keresztül a passió eseményeit, hanem hogy ez igaz, és ezt azért mondja el, hogy ti is higgyetek! Ez egy igaz tanúbizonyságtétel.

Testvérek, beszélgettem a múltkor valakivel éppen a legaktuálisabb tragédiáról, ennek az ismert repülőgépszerencsétlenségnek a tragédiájáról, és tulajdonképpen abban egyeztünk meg, hogy lehet, hogy sokféle

magyarázat van, de hogy mi történt, azt nem tudjuk. A gondolkodó ember nagyjából idáig jut el, hogy nem tudjuk, mi történt. Még az sem biztos, amit teleobjektívvel bemutatnak. Bármit lehet ma már manipulálni. Nos, ez az ige azt mondja el, hogy egy olyan bizonyoságtétel van, amire rábízhatjuk az életünket. Tele vagyunk bizalmatlansággal a hírek iránt, annyi mindent hallunk, és nem tudjuk, mi az igazság. János apostol azt mondja, hogy hidd el nyugodtan. En így láttam, és jól láttam. Higgy ne csak nekem, hanem annak az ígének, annak az Istennek, akinek az ígéből egy nyomatékosító pontocská sem változik meg, az is be kell teljesedjen. „*Nem múlnak el az én beszédeim, semmiképpen nem múlnak el*” – mondja Jézus.

Nos, ha e nélkül ér véget a nagyhét, akkor rövidlító ember maradsz. Ezért hadd biztasson az ige, hogy vegyük föl az Ige szemüvegét, hogy higgyünk és lássunk, mindig többet, mindig nagyobbat a Krisztus titkából, míg majd egyszer az az ígértel teljesedik be, hogy most már nem tükör által homályosan látunk, hanem színről színre. Ámen.

Imádkozunk! Hajtsuk meg fejünket!

Dr. Szűcs Ferenc

1942 - 2020

református lelkész, professzor emeritus,
a Károli Gáspár Református Egyetem korábbi rektora,
Pomáz díszpolgára, aki több mint egy évtizeden át
volt a pomázi református gyülekezet lelkipásztora.

Urunk Jézus Krisztus, ennek a hétnek a végén hadd kérjük Tőled azt, amit a vak koldus kért: „*Uram, hogy lássak*”. Hadd lássunk Téged közel mi hozzánk, akár öröm, akár bánat ér. Hadd lássuk azt, hogy semmi nem volt véletlen, ami Veled történt, és semmi nem véletlen, ami velünk történtik.

Köszönjük, hogy a Te keresztedből ma is a könyörtelen lelke árad. Olyan nagy szükségünk van arra, hogy ebben a könyörtelen világban a Te könyörtül szeretedet áradjon bele, mert e nélkül végünk van. Köszönjük, hogy megbízható bizonyágtétel a Te Igéd, és köszönjük, hogy elég arra, amit az első tanúk elmondtak, hogy igazán megismerjük Téged és megismerjük önmagunkat. Nem mindent mondtál el, de köszönjük, hogy ez elég arra, hogy bízzunk Benned, Rád bízunk magunkat, földi életünket és örök életünket.

Kérünk, hogy az ünnepekben áraszd ki ránk a könyörgés lelkét, hadd tudjon a Te

néped ebben a hazában igazán könyörögni. Könyörögni önmagáért, a saját nyomorúságában fölkiáltani, de hadd tudjon könyörögni nyomorúságban lévő testvéreinkért, különösen Kárpátalján és mindenütt, ahol háború dúl, vagy üldöztetést, netán vér-

tanúságot szenvednek keresztyén testvéreink.

Hadd könyörögjünk ébredésért, megújulásért, Igéd szerint hadd könyörögjünk azokért, akikre a hatalmat ruháztad, akik döntéseket hoznak, hogy csendes és nyugalmas életet éljünk istenfélelemmel és megelégedéssel. Áldd meg otthonainkat, szereteteinket közelben és távolban. Adj testünknek és lelkünknek az ünnepekben pihenést és felüdülést, áldott és békés találkozásokat egymással.

Készíts bennünket asztalod vendégségére, hogy sokan fölismerjenek Téged, élő feltámadott Urunk, a kenyér megtöréséről. És kérünk, hogy fogadd el, amikor angyalokkal és megdicsőült egyházzal együtt leborulunk Előtted, és azt kiáltjuk: „*Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen tisztességet, hatalmat és erőt, most és mindörökké*”. Ámen.

(Az igehirdetés elhangzott 2015. április 4-én a pomázi református templomban.)

A SZERETET KOMOLY DOLOG Szűcs Ferenc emlékére

„...te magad légy példaképük a jó cselekedetekben, mutass nekik a tanításban romlatlanságot és komolyságot, beszéded legyen feddhetetlen és egészséges...” (Títuszhoz írt levél 2,7-8)

Hétfőn érkezett gyülekezetünk korábbi lelkészének, dr. Szűcs Ferencnek a halálhíre. 79 évet élt. Pomáz-Csobánka-Budakalászárol 1974-89 közötti szolgálata után a budapesti Teológiára költözött, ott lett professzor. Egyházunknak meghatározó lelkésze volt az elmúlt évtizedekben.

A múlt héten még beszélünk telefonon. Felhívtam, mert Advent első vasárnapjára Pap Lászlóné Erzsikét hívtuk, és akartam jelezni Szűcs Ferencnek, hogy a vírus múltával, esetleg hagyományos, évente ismétlődő nagyszombati pomázi igehirdetéséhez kapcsolódva, szeretném meghívni, hogy hirdesse közöttünk Isten igéjét. Egy szót sem tudtunk váltani: mütétje miatt teljesen elment a hangja, pár mondatot sutogott, aztán a feleségével, Zsuzsával beszélgettünk – természetesen leginkább a szeretett budakalásziakról, kedves emlékeikről.

Néhányan bizonyára emlékeznek még rá itteni lelkész korából. Nekem 1997-től tanárom volt, arról írok, ahogyan én találkoztam vele. Ő volt a nagybetűs Professzor. Hogy miért?

Először is elképesztő tudása miatt. Nagyon hamar megtanította, hogy a teológia „körkörös” tudomány: Krisztus van a középpontjában, Róla beszélünk; a témák követik egymást, de mindegyik a központot akarja megragadni; így rajzolunk egyre nagyobb köröket. Örökké témája körül körözött.

Másodsor: komolysága miatt. Mindig összeráncolódo homloka azt jelezte, hogy a lehető legsúlyosabban szeretné kifejezni azt, amit tud, hogy együtt tanulhassunk, hogy együtt kerülhessünk közelebb Istenhez. Érdekes, hogy ez a komolyság sosem vált komorsággá. Néha kisimult a homlok, és egy-két találó, derűs mondat került elő – sosem öncélian.

Utoljára és főleg: szeretete miatt. A lelkészség, a tanárság, az egyházvezetés Szűcs Ferencnél egy dologra irányult: Isten szeretetének kifejezésére, továbbmondására, megosztására. A lényre ezt sugározta. Annyira tárulkozott ki, amennyi ahhoz volt elegendő, hogy a szeretetet megmutassa. Mindent, ami azon túl volt, feleslegesnek ítélte. Nem volt önző.

Könyvei és előadásai, igehirdetései velünk maradnak.

Híte, hittünk szerint Uránál van. És Istennel vagyunk mi is. Nem vagyunk tehát távol Szűcs Ferentől.

*Bereczky Örs református lelkipásztor
Budakalász*

**Szűcs Ferenc és felesége
Réz Lászlóval és Hermann Árpáddal
Budakalászon 1998-ban**

Kedves testvérek!

Akik ismernek, már tudják, hogy ha meg kell szólalnom, az elég bátortalanra szokott sikeredni. Ezen a megkezesen is – hogy írjam meg a megtérésem történetét –, gondolkoznom kellett egy picit, de úgy érzem, hogy nem mondhatok nemet, hiszen magam is vallom, hogy „...ahogyan a test halott lélek nélkül, ugyanúgy a hit is halott cselekedet nélkül” (Jakab 2,26).

Herpai Ilona vagyok, 62 éves voltam az idén. Életem első 18 évét Kecskeméten töltöttem, ott jártam iskolába. Tizenkét évig volt második otthonom a Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola és Gimnázium. Szüleim gondoskodása és a családias légkörben eltöltött diákévek biztos alapot, tartást adtak a felnőtté váláshoz. Erre igen hamar szükségem is volt, mert Szegedre kerülve – ahol programozó matematikus szakon kezdtem el tanulni –, megismertem azt a fiút, aki immár 44 éve a férjem, társam és támaszom jóban-rosszban.

A diploma átvételekor már hárman voltunk, mert a diákévek alatt megszületett az első gyermekünk: Dóra.

Az első munkahelyünk az akkor alakuló szekszárdi SZÜV lett, az ott eltöltött öt év alatt megszületett Géza és Zsófi, így már öten érkeztünk meg Pomázra 1985-ben.

Itt történt meg velem először, hogy megszólítanak egy gyülekezetből. *Pap László* tiszteletes úr eljött családlátogatásra, a szomszédunkban lakó *Szedlákne Irénke* pedig Bibliát hozott a gyerekeknek, és invitált az istentiszteleti alkalmakra. Nekem addig nem volt semmilyen kapcsolat az egyházzal, a vallással, Istennel. Szüleim és tanárain feltétele ennek a nyilvánvaló oka. Ha visszagondolok azokra az időkre, nem emlékszem olyan osztálytársamra, akiről tudtuk volna, hogy ő vagy a családja hívó lenne. Őszintén be kell vallanom, hogy nem is volt ezzel kapcsolatban hiányérzetem. Később döbbsentem rá, hogy a Biblia ismerete nélkül nehéz megérteni egyes zenei, irodalmi vagy képzőművészeti alkotást. Elég, ha arra gondolok, hogy az iskolai leánykarral számtalanszor elénekeltük Kodály Zoltán Pünkösddőlő című művét, ami zeneileg már gyerekként is nagy élmény volt (nagyon szerettem énekelni), de a szöveg akkor nem jelentett sokat.

„A Pünkösddnek jeles napján
Szentlélek Isten küldeték,
Megerősíteni szívöket
Az apostoloknak”.
(*Gyönyörű a folytatás is,
érdemes meghallgatni!*)

Úgy gondoltam, hogy a gyerekek általános műveltségéhez hozzá kell tartozzon az is, hogy megismerik a Bibliát. Hasznukra lesz, ha vasárnaponként eljárnak a templomi alkalmakra.

Herpai Ilona

1993-ban vált teljessé a családuknak, megszületett Juli lányunk. Mire iskoláskorú lett, addigra a testvérei már túl voltak a konfirmáción, és ahogy egyikük azóta megfogalmazta, le is ültek mindjárt az út szélére. Így a legkisebbel én mentem el a vasárnapi alkalmakra,

s míg ő a gyerekekkel bement a gyülekezeti házba, addig én beültem a hátsó padba. Nyitott füllel, de még – nem tudatosan – zárt szívvel. De ahogy azt Pál levelében is olvashatjuk: „A hit tehát hallásból van...”, szívesen hallgattam az igehirdetést, ismerkedtem az énekekkel, azonban a folytatást akkor még nem igazán értem: „a hallás pedig Krisztus beszéde által.” (Róm 10,17).

A fordulópont akkor érkezett el, amikor 2003-

ban a férjem balesete kapcsán – Székelyudvarhelyen került kórházba, ahol egy nagyon komoly műtéten esett át – éreztem meg egy számomra addig ismeretlen erőt, ami segített a pánik elkerülésében, az adódó feladatok megoldásában. Teljesen világossá vált számomra, hogy Isten az, aki most mellém állt. Itt történt meg velem először, hogy a kórházból jövet a legközelebbi templomba betérve, elrebegjek egy talán suta, de nagyon őszinte imát, amiben az Úr segítségét kértem a gyógyulásához.

Ez idő tájt jelentkeztem *Pap Lászlóné Erzsike* néninél, hogy szeretnék konfirmációs fogadalmat tenni, mert biztos voltam benne, hogy az Úr oltalmazott bennünket egész idő alatt. Ő megkérdezte, hogy hogy állok a hit dolgával. Őszintén válaszoltam és igen határozottan, ahogy hiszem, hogy van Isten. Erzsike néni elmosolyodott, és ezt mondta: „Akkor még sokat kell beszélgetnünk, mert ezt maga a Sántán is nagyon jól tudja.”

Ezután minden héten találkoztunk, beszélgetéssel, rendszeres házi feladattal, türelemmel csiszolgatta az igen hiányos ismereteimet. Nagyon szerettem ezeket az alkalmakat, folyamatosan éreztem a bennem végbemenő változást. Nem voltak ezek olyan nagy dolgok. Türelemesebb, megértőbb lettem, egyre inkább kikerültem a saját életem középpontjából. Így jutot-

tunk el 2004. április 18-hoz. Nagy izgalommal álltam a gyülekezet elé. Az akkori érzéseimet talán Reményik Sándor gyönyörű szavai fejezik ki legjobban:

„Egy istenarc van eltemetve bennem,
S most ásót, kapát, csákányt ragadok.
Testvéreim, jertek, segítsetek,
Mert az az arc igazán én vagyok.”
(Reményik Sándor: Istenarc)

Természetesen nagyon sok kérdés maradt bennem. Eleinte rendszeresen visszatérő gondolatom volt, hogy egy ilyen kis pont, mint én, hogyan érdemelhetné meg Krisztusunk áldozatát. Az is nagyon mélyen felkavart, hogy újra és újra elbukom valamin, de abban biztos voltam, hogy jó úton vagyok, bár rendszeresen szembesültem azzal is, hogy nagyon keskeny tud lenni az út.

Az Úrnak azt az ígérését, hogy „Nem maradok el tőled, sem el nem hagylak téged” (Zsid 13,5), azóta is számtalanszor megtapasztaltam.

Nem mondhatom, hogy minden tökéletesen működik bennem, körülöttem, de talán ma már kevesebbszer buknom el, és mindig tudom, hogy kinek kell ezért hálát adnom, és honnan kérhetem a segítséget.

Nagyon hálás vagyok az életemért, hogy a férjemmel örömben-bánatban osztozni tudunk ma is, hogy az édesanyám még aktív résztvevője az életünknek, hogy büszkének lehetünk a gyerekeinkre, hogy részesei lehetünk a nyolc unokánk terelgetésének, biztonságban tudhatjuk a család minden tagját.

Kívánom mindannyiónknak, minden kedves testvérem, hogy ne csüggedjen ezekben a nehéz időkben sem. Gondoljunk arra, amit oly sokszor hallottunk már: „és íme én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Máté 28,20)

Testvéri szeretettel: Herpai Ilona

A Herpai család

Akkor kerültem az Úrhoz közelebb, amikor szüleimet elveszítettem. Előtte a szüleim sokat hagytak magamra az állapotuk miatt és egyedül voltam. Testvérem nem volt, a „baráti” körben lenéztek, csúfoltak, de Jézus azt mondta: „Az Én gyermekem vagy, szeretlek úgy, ahogy vagy...”

A középiskolában kaptam a tanárnőmtől egy Bibliát. Azt mondta, ez az Ó karácsonyi ajándéka, olvassam. Kicsit furán fogadtam, mert akkoriban ('97-'98-ban) teljesen más érdekelt. Elkezdtem olvasni. Az első ige, ami igazán megfogott, ez volt: „*Ne félj csak higgy!*” Idehaza Anya, mikor meglátta a Bibliát, ki akarta dobni. Ellene volt. Minek az nekem? Butaság az egész! Abban a pillanatban annyit mondtam Istennek: „Nem érdekel, én megtérek!”

Zsigány Judit

A családban senki nem ismerte az Urat, nem érdekelte őket a vallás. Szinte ki akartak tagadni miatta. Rajtakaptak, amikor letérdeltem Isten elé. Azért könyörögtem: „Segíts, Uram, hogy változzon a helyzet! Hogy ne iganak a szüleim!” Sokat jelentett egy keresztyén dal: „Jöjj, térj meg Jézushoz, add Néki szívedet! Jöjj, bízzál benne, Megváltód szeret! Hallgasd szelíd szavát, fogadd el hívását! Ragadd meg szent kezét, Most nyújtja feléd.”

Szerettem volna tartozni valakihez. Aki feltétel nélkül szeret és elfogad. Mindennel együtt: hibáimmal, jó és rossz tulajdonságaimmal. A természetem miatt sok bántást kaptam... Szüleim elhidegültek tőlem, vagy talán sosem szerettek... az okok ismertek.

Mivel estin végeztem, tanítás előtt néha beültem egy templomba imádkozni. Az érettségi előtt egy nappal az összes kidolgozott tételtemet elhagytam. Úgy mentem be imádkozni: „Legyen meg, Uram, a Te akarod!” Ez tényleg „érettségi” volt. Azt mondta Jézus: „Ne félj! En veled vagyok!” Hittem, így van. Hittem abban, hogy átjutok. És sikerült. Persze hálát adtam érte.

Jézusnak mondtam el örömem, bánatom. Sírtam, mert fizikailag és lelkileg teljesen egyedül voltam. Amikor dolgozni kezdtem, jobb lett, bár a közösségi élet elmaradt. Először nyári munkát kaptam, majd stabil

helyet adott az Úr: az akkori Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságon, ma Kormányhivatal.

Anya halála 2008-ban – életem első búcsúja. Anya elvesztése sokként ért. Kérdeztem Istenről: „Uram, miért?” – Akkor léptem át először a pomázi református templom küszöbét. Számítalan kérdésem volt az Úrhoz. Mikor este felhívtam a kórház orvosa, hogy Anya elment, akkor fogalmazódott meg bennem, én követem Jézust, bármi is lesz. A 23. Zsoltár adott vigaszt: „*Az Úr az én pásztorem.*” Egyfajta lámpás volt Isten igéje.

Jézus fogta a kezem. Közelebb kerültem Hozzá! Felöttem általa! Rábíztam magam, sorsom, Apámat, mindent... Vágytam arra, hogy valaki szeressen, hogy ne bántson, hogy elfogadjon olyannak, amilyen vagyok, őszintén. Senkivel nem tudtam igazán megosztani mindazt, ami feljött a lelkemben. Éjszaka imádkoztam, az Úr elé tártam mindent. Világos volt előttem, hogy Hozzá szeretnék tartozni, és Őt akarom követni. Tudtam, hogy élő hittel ajándékozott meg, és a hitemet már senki nem veheti el tőlem. Bármi mást igen, de a hitemet nem.

Nem ment könnyen. Az emberi segítséget elutasítottam, magamba zárkóztam. Volt, hogy úgy éreztem, mintha kiestem volna Isten szeretetéből. Félttem, hogy elveszítem, de hittem. Lenéztek, csúfoltak... de kit zavart? Jézus így is szeret, és én is szeretem Őt!

2015-re Apám állapota súlyosra fordult. Hoztam egy döntést: felmondtam a munkahelyemen, ahol tizennégy évig dolgoztam. Megbeszéltem az Úrral. Azt akarta, hogy ápoljam az édesapámat. Hogy gondoskodjak arról, aki... Jézus fogta a kezemet, és azt mondta: „*Ne aggodalmaskodjatok a holnap felől!*”! Soha sem felejttem el, ez volt az aznapi ige. Amikor Apuval közöltem, jól megkaptam a magamét. Hogy én nem vagyok normális! „Persze, mert a vallásos agyad ezt mondta!” – hóbörgött. Már nem érdekelt. A kevesebb több. Az elsőkből lesznek az utolsók, az utolsókból az elsők. A szüleim soha nem érték meg és nem fogadták el, hogy megtértem, hogy Jézussal járok. Miket kaptam!? Pedig egyszerűen csak élni szerettem volna az én Urammal, Megváltómmal. Igazságban, szeretetben, Lélek által. Isten elhívott, és most munkát tett élelem, amit el kell végeznem.

2017-ig ápoltam Aput, amikor ő is elment. Ekkor lett stabilan a második otthonom a pomázi református gyülekezet. Anya halála után másodszor kaptam ezt az ígét az Úrtól: „*Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég.*”

Igen, Ő mindennek a kezdete és mindennek a vége. Akkor hallottam egy Pintér Béla számot: „Minden lehetséges annak, aki hisz... A hit valóságos csoda. Hit nélkül félelber vagyok csupán, de hittel látom a csodát, látom a csodát”. Megerősített. Legyen meg Isten akarata!

Az egyedüli támaszom Jézus Krisztus! Mindig is így volt! Most is hallom esperes úrnak a természetesen elhangzott szavait: „Egyedül Krisztus... Fizikailag nincs itt, de lelkileg itt van, Aki érttem is meghalt a kereszten! Megfizette bűneimért az árat!” Hiszek Benne, hogyme hinnék!

Három hozzátartozómat veszítettem el. Idén elment apai nagyapám is. Anya temetésén annyira talán még nem figyeltem Istenre és arra, amit és ahogy mondani szeretne nekem. A másik két temetésen viszont már tágra nyílt szemekkel álltam a ravatal mellett.

„*Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég.*” Hiszem, Jézus a kezdete mindennek. Az én életemnek is. Amikor másodszor is megszülettem: 1998. december 18-án. Ekkor mondtam ki az igent arra, hogy Benne higgyek. Ekkor engedtem, hogy szeressen engem. Nem a külsőt. Az csak egy máz, ami elolvad! Az csak álarc, amiben farsangolunk, hogy ne ismerjenek fel! Ami mögötte lakozik, az a fontos! A suliban Duci Jucinak hívtak. Elkérültek. Aztán a szüleim is... Magamra hagytak. De akkor Jézus azt mondta: „Nekem te így is kellesz! Jöjj, térj meg Hozzá, add nekem a szívedet!” Sokáig nem „esett le” az Úr kegyelme. Karácsonyra Biblia? Akkor, abban a pillanatban, nem is az érdekelt, hogy lesz-e folytatás, csak az, hogy elfogadott. Elfogadott ilyennek! És szeret! Ő a kezdet és a vég. Alfa és Omega. ■

'Dávid bizonyságtétele.

Tarts meg engem, Istenem, mert hozzád menekültem! ²Ezt mondom az ÚRnak: Te vagy az én Uram, rajtad kívül nincs, ami jó nekem. ³A szentekben, akik a földön élnek, és a dicsőségekben telik minden kedvem. ⁴Sok fájdalmuk lesz azoknak, akik máshoz csatlakoznak. Nem mutatok be nekik vérrel kevert italáldozatot, még nevüket sem veszem ajkamra. ⁵URam, te vagy osztályrészem és poharam, te tartod kezedben sorsomat. ⁶Ostályrészem kies helyre esett, örökségem nagyon tetszik nekem. ⁷Áldom az URat, mert tanácsot ad nekem, még éjszaka is figyelmeztet bensőm. ⁸Az ÚRra tekintek szüntelen, nem tántorodom meg, mert a jobbomon van. ⁹Ezért örül a szívem, és ujjong a lelkem, testem is biztonságban van. ¹⁰Mert nem hagysz engem a holtak hazájában, nem engeded, hogy híved leszálljon a sírba. ¹¹Megismerteted velem az élet útját, teljes öröm van tenálad, örökké tart a gyönyörűség jobboldon.

16. Zsoltár

BIZONYSÁGTÉTELEM A KEGYELEM RŐL SZÓL

HALÁSZ ERZSÉBET BIZONYSÁGTÉTELE

Isten kegyelméből születtem meg egy római katolikus családba. Édesanyám református vallású volt, de amikor engem kereszteltek, velem együtt ő is megkeresztelkedett, így édesapám vallását követve, kisgyerekek koromtól kezdve vittek már templomba és jártam hittan órákra a '70-es években is. Itt hallottam a világot teremtő Úrról, aki – én úgy képzeltem akkor – nagy ősz szakállával ül egy hatalmas égi trónon, és megítéli az embereket cselekedeteik szerint. Ez sokszor félelemmel töltött el, hiszen nem voltam mindig szófogadó gyerek.

Kamasz éveimben is el-eljártam templomba. Isten létét soha nem tagadtam, de Jézussal nem tudtam mit kezdeni, csak a betlehemi kisdéddel. Nem értettem, miért kellett Jézusnak olyan rettenetes halált halnia. Nem lehetett volna másként megoldani ezt a bűn-kérdést? Tettem fel magamnak a kérdést, de választ nem találva, éltem tovább az életemet a magam esze szerint.

Férjhez mentem, és született két gyönyörű lányunk. Férjem jó ember, felújította nagymamája régi házáat Csobánkán – így már szép otthonunk is volt –, és mégis elveszítettnek kezdtem magam érezni.

Anyósom, Halász Évike ebben az időben jutott élő hitre, és én láthattam, hogy egy emberileg megtört asszonyt hogy épített meg az Isten.

Elkezdtem gyermekeinkkel együtt újra templomba járni, de nagy várakozásom ellenére nem történt semmi. Anyósom látta állapotomat, és hívott Csobánkára, a református gyülekezetbe istentiszteletra, ahol akkoriban Pap Laci bácsi szolgált, és hirdette Isten Igéjét nagy erővel. Egy darabig nem mentem, de valami – a kegyelem – noszogattott, hogy mégis menjek el.

Azon a vasárnapi istentiszteleten a Ján 12,24 volt az íge: „Bizony, bizony, mondom néktek: ha a búzaszem nem esik a földre, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal,

sokszoros termést hoz. Aki szereti az életét, elveszti; aki pedig gyűlöli az életét e világon, örök életre őrzi meg azt. Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen...” Akkor ott Isten Szentlelke az igén keresztül megérintett, és világos lett számomra, kicsoda Jézus Krisztus, és az is, hogy én elvesztett vagyok.

Sokat beszélgettem ezután anyósommal, és rendszeresen „ostromoltam” Laci bácsit kérdéseimmel.

Tanácsukra hallgatva, elmentem egy csendeshétre Biatorbágyra, és ott végleg megszületett szívemben a döntés. Bűneimet – amelyeket ott világososságra hozott a kegyelem – le tettem a kereszt tövébe Jézus lábaihoz, és bocsánatot kaptam rájuk. Szabad voltam!

Megtérésem után családi kapcsolataim nehezebbek lettek. Én boldog örömben éltem, de édesapám nagyon nehezelt rám, férjem pedig

nem értett semmit, nem szerette, ha hallgattam az ígét, vagy ha hívó testvéreimmel az Úrról beszélgettünk. Inkább fát vágott az udvaron... Akkor kaptam az ígéretet az 1Pét 3,1-ből: „Ugyanígy, ti asszonyok, engedelmesskedjétek férjateknek, hogy ha közülük egyesek nem engedelmesskednek az igének, feleségük magaviselete szavak nélkül is nyerte meg őket”.

Hála a mi Urunk kegyelmének, nem sokkal ezután a gyülekezet hívó férfi testvérei kérésének engedve, Árpai is eljutott egy csendeshétre, és ott hitre jutott. Azóta vallom, hogy a házasságban a hármaskötél a legerősebb!

Házasságunkat megtérésem után még három gyermekkel áldotta meg az Úr. A mindennapokban Jézussal járunk, és szolgálunk Neki, akit megismerhettem, mint szerető Urat (Ján 3,16). Nem a magam alkalmasságára vagy alkalmatlanságára tekintek, hanem az Ő kegyelmére: „aki elkezdte benneteket a jó munkát, elvégzi a Krisztus Jézus napjára” (Fil 1,6).

Testvéri szeretettel,
Halász Erzsébet (Tyutyu)

„Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” – 2001 februárjában ezt az ígét kaptam, mikor a váli református templomban megkereszteltek. Akkor még mit sem sejtettem ennek a jelentőségéről, de utólag

nagyon hálás lehetek Istennek, hogy egy hívő családba és egy összetartó, hitben erős gyülekezetbe küldött.

A szüleim már kicsi koromtól kezdve vittek a templomba vasárnaponként, ahol eleinte természetesen a gyermekistentiszteleteken vettünk részt Dáviddal, az öcsémmel. Tisztán emlékszem Erika néniére, a lelkes feleségére, aki az alkalmakat tartotta. Minden gyerekkel hihetetlenül türelmes és szeretetteljes volt. Szerettem őt hallgatni, mert mindig sok illusztrációval és játékkal várt minket. Rengeteg hittanos dalt tanultam tőle, és több alkalommal együtt énekeltem a templomban Kenyeressy Károly tiszteletes úr gitáros kíséretével. Sok kedves emlékem van a váli gyülekezettről a gyermektáborokon át a szentesti közös éneklésekig. Ezek az élmények segítettek egyre jobban megismerni az Urat.

Időközben Budapestre költöztünk, és 10-13 éves koromig a Pasaréti gyülekezetbe jártunk. Először kicsit nehéz volt megszokni az új gyülekezetet, de hamar befogadtak minket, és megtaláltam a helyem a fiatalok között. Itt tanultam meg fejből a legtöbb aranymondást, mert jutalmat kaptunk a felmondásukért cserébe. Minél többre emlékeztünk, annál nagyobb volt a jutalom. Bár az ajándékok elkallódtak, a lelki ajándék és az ígék üzenete megmaradt.

Szüleim végig támogattak abban, hogy megtaláljam Istent. 11 éves koromban elvittek Biatorbágyra lányos csendes hétre. Itt már nagyobb hangsúlyt fektettek a játékon kívül a hitbéli fejlődésre is. Sokat beszélgettünk kis csoportokban vagy egyénileg a hitoktatókkal, akik készségesen válaszoltak a bennünk felmerülő kérdésekre. Mikor harmadik alkalommal, vagyis 13 évesen vettem részt ebben a táborban, különösen megérintett a megterés üzenete.

Innentől kezdve hitbéli utam új szakaszhoz érkezett: már a saját akaratomból tartottam naponként csendességet, nem a szüleim ösztönzésére.

14 éves voltam, amikor visszaköltöztünk Válra. Ennek örültem, mert így abban a gyülekezetben konfirmálhattam, ahol a gyerekkoromat töltöttem. A Káték alkalmával még inkább megerősödött bennem az az érzés, hogy jól döntöttem, amikor megtértem. Konfirmációs ígém segített felismerni, hogy nem elég tudnom az örömhírt, tovább is kell adnom másoknak azt: „Aki tehát választ tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek a mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32)

16 éves koromban költöztünk Pomázra. Bekerültünk a helyi gyülekezetbe, rendszeresen jártunk ifire, ahol lelkileg feltöltöttem minden alkalommal. Isten szolgálatra is elhívott, időnként vigyáztam a kicsikre istentiszteletek alatt, gyerektáborokban segített, fotóztam, zenéltem, énekeltem az istentiszteleteken, kórusba jártam.

Idén szeptembertől Pécsre járok egyetemre, zenekar- és kórusvezetést tanulok. Azt tervezem, hogy egyházi kórust fogok vezetni, és jövő nyáron elkezdem a kántorképzést is.

Ebben az évben különösen sok próbatétel elé állított Isten, és sajnos időnként eltávolodtam Tőle, de hiszem, hogy ezek által erősödünk a hitben. Azért imádkozom, hogy mindig visszataláljak Hozzá, és segítsen megmaradni a helyes úton fiatal felnőttként is. Remélem, hogy az életemen, szolgálatomon és bizonyágtételemen keresztül Isten másokhoz is eljuttatja majd az Ő üzenetét, akárhová is sodor az élet.

MÉSZÁROS SÁNDOR AJTÓT NYITOK...

Ajtót nyitok, Uram,
Szüless meg bennem, ó,
Kicsiny zug a szívem,
De éppen neked való...
Nincs aranyos zára,
Se gyémántos ágya,
De van forró, tiszta,
Érted égő vágya.
Ajtót nyitok s várlak,
Készítem a helyet,
Imám balzsamával
Behintem azt neked...
Lelkem s vágyam selymét
szövegetem csendben,
Betakargatnálak,
Mint rég Betlehemben.
Ajtót nyitok, jöjj be,
Szüless meg hát bennem!
Szánd meg gyermekedet,
Mondd, még mit kell tennem!
Szüless meg és maradj
Örökké királyom,
Karácsonykor így lesz
Teljes boldogságom.

BÓDÁS JÁNOS AZ IGE TESTTÉ LETT!

Csendben, szalmán, szelíd barmok teste melegébe
köszöntött be a világnak
döntő eseménye.

Nem császárok parancsától,
zordon hadvezérek
csatáitól lesz boldogabb
a világtörténet,
hanem hogy egy istállóban
AZ IGE TESTTÉ LETT!

Proféciákat és népek
reményét betöltve,
Isten megváltó szerelme
érkezett a Földre.

Lekció: Ezékiel 6,1-14

Textus: Ezékiel 6,8

„De hagyok maradékot. Lesznek, akik megmenekülnek a fegyvertől, a népek közé szétszóródva a többi országban.”

Néhéz szakaszt olvastunk a Bibliából, talán többen meg is rémültek. Lehet, hogy a hallgatók, akik a tágabb környezetünkben vannak, ők is beleborzadtak, hogy milyen súlyos az, amit Isten Igéje elmond egy adott élethelyzetről Ezékiel próféta könyvében. Harcról, háborúról, veszedelemről és pusztulásról szólnak ezek a sorok. Egy olyan időszakba visz bennünket vissza, ahol a világbírodalmak elkezdtek hervadni. Régi idők. Asszíria és Babilónia. Amikor ezek a sorok íródnak, az egyik éppen emelkedik, a másik pedig meggyengül. És persze ott van az ókor állandó nagy harcosa, Egyiptom is, amely nem akar lemaradni ebben a versengésben. Ennek a három országnak a hatalmi harcában ott van Izrael a maga életével, istenkeresésével, nyomorúságával és bűnével.

Ezékiel, aki egyébként a papi család sarja volt, itt most ítéletet hirdet népe bűnei felett. Elmondja, hogy elkerülhetetlenül jön az ítélet, a szétszóratás, tűz és pusztulás. Az ember szinte beleborzad, amikor ezeket a mondatokat hallja, és mégis, ebben az ítéletzuhatagban egyszer csak megszólal az evangélium is: „De hagyok maradékot.”

Ennek a három estének ez a központi gondolata: megmaradni. Tegnap este arról beszélünk, hogy hogyan tud az ember egyáltalán életben maradni, hogyan tudja megtartani az életét, lehet-e olyan biztos kapaszkodónk ebben az életben, hogy megmaradunk.

Egy ősi, régi lakomára kapcsolódtunk be, ahol mindent átlengett a pusztulás szele. Azt mondtuk, hogy megmaradni azt jelenti, hogy Isten belép az életünkbe. Megmaradni azt jelenti, hogy Isten kinyit előttünk egy ajtót. Megmaradni annyit tesz: találkozni az élő Istennel. Ennek a személyes oldalát is elmondtam, amit itt a koronavírus járvány alatt éltem meg: „Ketten lesznek egy ágyban, az egyik felvételik, a másik pedig otthagytatik” – olvastuk Lukács evangéliumában.

Azt hiszem, nagyon sok ember elkezdett gondolkodni ezen, hogy miért is maradt meg. Hogy min is múlik tulajdonképpen az, hogy életben marad. Megmaradni azt jelenti, hogy Isten belép az ember életébe, az ember pedig beléphet Isten tróntermébe.

Megmaradni – ma este is ez a szó jelenik meg, most nem igei formában, hanem főnévként: „maradékot hagyok” – ezt mondja Ezékiel próféta. Azonban tegnap is azt mondtam, ma is hadd mondjam, hogy amikor a Szentírás megszólal, akkor nem egy életvezetési tanácsadásról van szó, hanem az élő Istenről, aki megszólal. Isten Igéje számunkra vezérfonal, úgyis mint írott, úgyis mint testet öltött Ige Jézus Krisztusban.

Amikor Isten megszólal, akkor életrevalót mond. Nem véletlen, hogy az Ószövetség prófétái Isten szavát és Isten létét gyakran hasonlítják az oroszlánhoz. Ahhoz az oroszlánhoz, amely néha ordít, vagy amely néha elbógi magát. Hogy is volt? Én is már csak keresem az emlékeimben az igazi oroszlánbögés hangját. Hogy is volt a „*Keménykalap és krump-liorr*”-ban?

Néhány évvel – most már én is azt mondhatom –, évtizeddel ezelőtt, a gyermekeim

mondjam így –, egy olyan barátságos istent, akit a kedvünkre kényeztethetünk, pórázon tarthatunk, és akit mi magunk gondolunk népszerűnek! Tudjátok, az a kegyetlen ironiája ennek a gondolkodásnak, hogy sokszor csak Isten szeretetét szeretnénk, de amikor Isten szeretetét meghirdetjük, mert Isten szerető Isten, akkor ezt kijátsszuk, és azt mondjuk, hogy Istennek nincsen szentsége. Elválasztjuk egyiket a másiktól a nagy és félelmetes Istentől, akiről azt mondja a Szentírás, hogy meg-

osztályfőnöke a Máttyás iskolában meghirdette, hogy menjünk el Gyöngyösre, mert oroszlánt lehet simogatni. Milyen nagy élmény, amikor az ember bemeleg, és közelről megnéz egy kis oroszlánt! Hát, a kis jószágok biztos nem örültek annak, hogy egy busznyai gyerek bement hozzájuk!

Hogy is van ez? Az ember megcirógathatja az oroszlánt? Úgy tűnik, az ember nem gondol arra, hogy Istennek van hatalma. Úgy tűnik, az ember azt gondolja az Istenről, hogy Ő igazából nem ordító oroszlán, hanem valamifajta háziiasított kiscica, amivel azt csinállok, amit akarok. Ha adok neki enni, akkor rendben van, ha nem, akkor nyavikol tovább. De Isten mégiscsak oroszlán, nem pedig egy háziiasított állat. És amikor Isten megszólal, annak hatalma van. Amikor Isten megszólal, amikor kinyitja a száját, amikor azt mondja, hogy „legyen”, vagy amikor ordít, akkor abban benne van az Ő hatalma, szeretete, benne van az Ő irtalma, de benne van az Ő ítélete.

Nagy baj, hogy ha mi a magunk izlésének megfelelő istent szeretnénk készíteni – hadd

közéltethetetlen fenségben lakik. Hogyha ilyen istent gondolunk magunknak, akit mi gyártottunk, akkor az Ő szeretete is elveszti az értelmét.

Meg kell tanulnunk – és ez a mai este erről szól –, hogy Isten hatalmas és fenséges. Hogy szent. Azért kell ezt megtapasztalunk, hogy utána lássuk, ennek a hatalmas, fenséges, mindent megformáló és teremtő Istennek a lényege valóban a szeretet. De ha elveszítjük Istennek a hatalmát, akkor elveszítjük Istennek az imádatát is.

Tudjátok, a legnagyobb kérdése a mai világnak az, hogy Isten az Ő hatalmával és fenségével vajon csak egy olyan világot akar-e megformálni, amely világban – társadalmi értelemben – minden jó. Egy olyan világot akar-e Isten formálni, mely világban azt mondjuk és azt mondhatjuk, hogy az életünkben minden jó. Abban az értelemben, hogy nem szorulunk rá semmire, hogy tisztas családban élünk, hogy gyermekeinket neveljük, hogy öregségünkre kitarunk Isten mellett. Persze ezeket mind-mind fontosnak gondolom.

Egy percre sem próbálnám megváltoztatni. De Isten nem egy öngyógyító könyvet ad nekünk a Bibliában, nem életvezetési tanácsokat oszt, amelyeket ha megfogadunk, akkor jobb lesz, nem képletes imádságot akar adni, hanem azt kérdezi: Mi az, ami a te életedből hiányzik? Végsősoron mi van benne – Isten nélkül? Mert hiszem, hogy az emberi szív mélyén ott lakik a vágy, hogy ne egy olyan valaki irányítsa ezt a világot, mint mi magunk, vagy közülünk talán a legjobb, hanem a Mindenható. Az emberek igazából erre szomjasak. Még akkor is, hogyha legbelül tagadjuk ezt, akkor is, hogyha legbelül tiltakozunk, mégis mindannyian Isten, a Szent Isten szeretetére és irgalmára vágyunk.

mennyiséget. Nem az aprópénzt a mosógép mellett, és nem azt a kicsi maradék erőt, amivel az ember még reggel felkel, vagy éppen lefekszik. Nem az elhanyagolható, hanem amikor a megrendítő csatajelenetben halottak hevernek szerteszét, amikor az életben maradtak között sok a sebesült, a kimerült, a halálra vált, egészen konkrétan akik krízisen mennek át (ez egy nagyon modern kép), Isten maradékot hagy az ő népében. És azt mondja: ez a maradék újítja meg azokat, akik a táborban vannak. Te és én.

Miért maradtál meg? Te és én mire maradtunk meg?

Ebben a fejezetben nemcsak azokat a mondatokat halljuk, hogy milyen ítélete van

tennél valóban van szabadtárs. Amint a pástor az oroszlán szájából csak két lábszárát ment meg, vagy a fül hegyét, akképpen menekülnek meg Izrael fiai – olvassuk Ámós prófétánál. Csoda, hogy az oroszlán szájából egyáltalán valamit épen vagy tépetten ki lehet venni! A Pásztor szeretetének a csodája ez! Aki így megmarad, az dicséri az Urat.

Áldjátok Őt! Hogy is van ez? Majd énekelni fogjuk alkalmunk végén: „Áldjad, én lelkem, a dicsőség erős Királyát!” Nem úgy van inkább, hogy zsörtölődésre vagyunk hajlamosak? Nem úgy van inkább, hogy tomyosolunk a gondolataink, érzéseink, mint valami hegycsúcs, és utána elmondjuk a magunk panaszát, mint egy földrengést? Nem úgy van igazából a hétköznapi életben, hogy úgy tör ránk nagyon sokszor a belső gondolatunk és életünk, hogy elmondjuk a kritikánkat, tiltakozásunkat, és – valljuk be őszintén – elmondjuk ítéletünket az élő Istennek? Ezzel szemben azt mondja itt ez az ige, hogy aki megmaradt, a maradéknak az a lehetősége, hogy áldja az Urat.

Kedves testvérek, nem arról van szó, hogy nekem ez könnyű. Nem arról van szó, hogy itt előttem ezt én elmondom, hogy milyen jó, hogyha áldjuk az Urat. Én magam is sokat zsörtölődök. Én magam is talán szeretek zsörtölődni. Sőt, meg vagyok róla győződve, hogy jogosan teszem ezt. Egyszerűen ez az igazság. De közben az az igazság, hogy hiába mondom én a magamét, a nap tegnap és ma reggel is felkelt. Tegnap megtapasztaltuk, amikor imádságra kulcsoltuk össze a kezünket, hogy a nap hanyatlik, és amikor az imádságból felemeltük a tekintetünket, azt láttuk, hogy már szürkület van. Lement a nap szinte egy pillanat alatt, az imádság ideje alatt.

Kedves mesém – az egyik gyermekünk nagyon szerette – az iregi kakasok története. Abszurd maga az alaptörténet is, arról szól, hogy az iregi bíró kakasa a szemétdombon talál egy fületlen gombot, amit elvesz tőle a bíró fia. (Milyen nagy kincs: egy fületlen gomb!) Megharagudnak erre a falu kakasai, és fogadalmat tesznek, hogy mától kezdve nem kukorékolnak többé, hogy ne keljen fel a nap, és sötétségben maradjon az egész falu. Azt mondja a mese, hogy de mindig van, aki a fogadalmat megszegi. Sorban egymás után megfélemedeznek a fogadalmukról, mire a többi kakas kiűzi a faluból a kukorékoló kakasokat. A végén már csak az iregi bíró kakasa marad egyedül az egész faluban, aki minden erejét összeszedi, hogy el ne kukorékolja magát, de hiába, mert mégis felkel a nap pirkadtkor. Mérgeben elszédül, leesik a padlás szájából, és a nyakát töri.

Zsörtölődésről szólok, az ige pedig azt mondja, hogy áldott legyen az Úr napról napra. Miért fontos ez? Hogy ezt tudjuk mondani: „Áldjad, én lelkem, a dicsőség erős Királyát!” Miért fontos ez? Mert ez a maradék dolga! Nem fogja más elmondani! Ez nem bíztatott másra! Áldani azt jelenti, hogy el-

Francesco Hayez: A jeruzsálemi templom lerombolása (1867)

Isten nem egy kicsi, hanem hatalmas Úr. És tigris. Aki ha megszólal, belerendül az egész föld. Ez az Isten mondja most: „maradékot hagyok”. Ez az Isten mondja most ebben a felolvasott nehéz igazságszabban, háborúban, éhínségben, pusztulásban, vészben (jelesül ott dögvészben), hogy „maradékot hagyok”. „Megmaradhatsz.”

Ha kinyitjuk az értelmező szótárt, és megnézzük benne, mi a maradék szó jelentése, azt találjuk benne, hogy „valamiből a megmaradt legkisebb rész”. Tehát az egészhez képest töredék, elhanyagolható, szóra sem érdemes. Az, amit leértékelnek a boltban. Néhány hónapja a feleségem a mosógép mellé tett egy befőttesüveget, amibe azt a pénzt teszi bele, ami benne maradt a gyerekek zsebében. Most már nem öt forintosok, hanem tízesek, húszasok, ötvenesek, néha egy-egy százas kerül bele. Azt mondta a feleségem, ez az övé, mert ha nekik nem kell, akkor ő kiszedi a nadrágzsebeiből, és akkor ez az övé lesz. Ez a maradék pénz, ami elhanyagolható. Vagy az a maradék – mondhatjuk –, a maradék erő, amivel már nem nagyon jutunk előrébb. Nem megyünk tovább. „De maradékot hagyok”.

A Bibliában itt, ebben a fejezetben a maradék nem ezt jelenti. Nem az elhanyagolható

Istennek, hanem azt is halljuk, hogy Isten Úr. „Én az Úr vagyok a te Istened.” Ez a mondat évszázadokon és évezredekken keresztül nagyon sokakat meghatározott: „Én az Úr vagyok a te Istened.” Négyeszer mondja ezt itt ebben az ítéletes szakaszban Isten. Ahogy a magyar nyelvben, a héber nyelvben is különösképpen igaz, hogy ha egymás után többször hallunk valamit, akkor az fokozást jelent. Ilyen például a Szentírásban az Énekek énekében vagy a Zsoltárok könyvében egy-egy gondolatnak a megismétlése, nem ugyanazokkal a szavakkal, de egy sorral arrébb, vagy amikor alább szinte ugyanazt olvassuk. Miért mondja el ezt Isten még egyszer? Mert fontosat akar mondani. És hogyha itt, ebben a szakaszban Isten négyeszer mondja, akkor négyeszer húzza alá azt, hogy Ő az Úr. Aki megmaradtak, azoknak az életében ez a lehetőség, ez az alap: „Én vagyok az Úr”.

Azért maradt meg ott és akkor egy kicsi csoport, és azért maradhatunk meg ma mi magunk, hogy ezentúl ne önmagunknak éljünk, hanem másokért. Azért maradtunk meg – olvassuk Ézsaiás prófétánál –, hogy megtérjünk ehhez az erős Istenhez. A maradék ugyanis nem önmaga jószágával, nem önmaga erejével, érzelmeivel dicsekszik, hanem azzal, hogy Is-

mondhatjuk: „Mind jó, amit Isten tesz, szent az Ő akaratja”. Igen, azért maradtunk meg, hogy ezt elmondhassuk. Nem fennhéjázva, hanem megvallva; Isten ennek a világnak az őrzője. Ő az Úr. Ő a mi Pásztorunk. Napról napra munkálkodik az örökkévalóságig. És ennek egy piciny jele az, hogy mi ezt mindennap elmondhatjuk. „De maradékot hagyok”. Azért, hogy áldjuk az élő Istent.

Nem arról van szó, kedves testvérek, hogy én meg akarom itt nyomni a vézscsengőt, de egészen biztos az, hogy a mi világunk, a mi kontinensünk ebben a részében az áldó szó egyre kevesebb, a világ más részén pedig egyre több. Ezért fontos, hogy aki itt megmaradt, az hirdesse Isten dicséretét.

Másodsorban, miért maradtunk meg? Azért, hogy megköszönjük Istennek a mi dolgainkat. Hogy ne csak a panasznak, a zsörtölődésnek a zuhataga hagyja el a szánkat, ne csak a sérelmeinket tudjuk elmondani, hogy ez is rossz, az is rossz, itt is baj ért, ott is baj ért, hanem azt is, hogy valaki megemlékezett rólad. Isten megemlékezett rólad. Minden nap.

Van egy ige Mózes 5. könyvében, ahol biztatásul halljuk: „Emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr!” Emlékezzél meg erről!

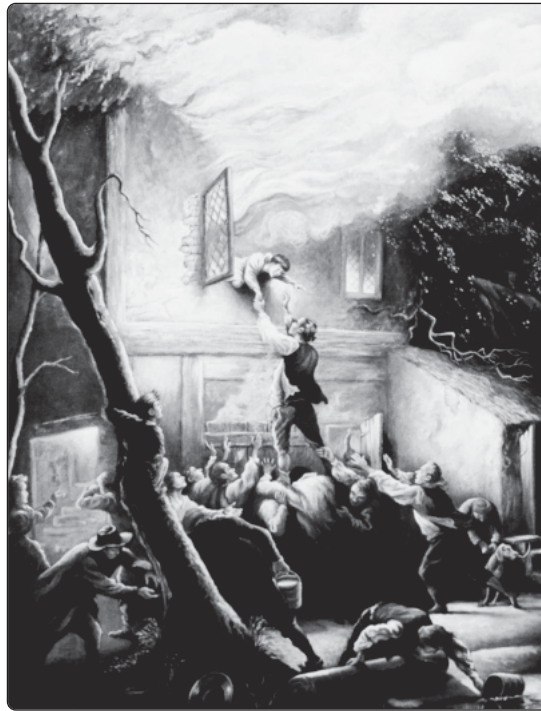
Megvallom őszintén nektek, hogy az utóbbi időben ez életemnek egy személyes nagy tapasztalása. A dolgokat mi túlságosan közelről látjuk, túlságosan sodródunk velük, és nem tudunk a dolgokban egy kicsit hátrébb állni, hogy megköszönjük azt, hogy Valakinek a kezében van a mindennapok világa. Hányan maradnak bajban, nyomorúságban, hányan vesznek el, hány embert ér meghurcoltatás – vajon hálaadással fogadod-e, hogy Isten megtartotta az életedet?

Máté János tanárom sokat beszélt a teológián arról, hogy az emberek egy szót nagyon hamar elfelejtene, ez a köszönöm. A kérem gyakori a szótárban, vagy akarom (ma már inkább ezt használjuk), de hogy köszönöm, az hiányzik. Azért maradtál meg, hogy megköszönd az Istennek. És megköszönd a másik embernek is. Ez a szó nem hiányozhat a szótárunkból.

Miért maradtál meg? Harmadszor azért, hogy bűnbánatra juss és hogy Isten megszabadítson. Minden ilyen vérszerű időszak után állandó kérdés ez: Miért maradtál meg? Mert a bűnöket az ember gyakran észre sem veszi. Elhallgatja, megszokja, ügyesen leplezi. A maradék azonban a bűn felett bánkódik. Fáj neki, tehernek érzi. Isten gondoskodása azt jelenti, hogy amikor az ember úgy érzi, hogy elviselhetetlen teher nyomja a vállát, már szinte beleőrül, akkor van Valaki, aki leveszi róla. Aki

elég erős arra, hogy ebből megszabadítson és megváltson, hogy kivigyen belőle, hogy megmentsen.

Itt, ebben az igében nagyon súlyos mondatok hangzanak el. Paráznságról, bálvány-

imádásról, idegen istenek tiszteletéről. Ma is így van ez.

Egyszer részt vettem egy televíziós próbafelvételben, egy református kommunikációs tréningen. A református egyházunk zsinati kommunikációs vezetője, Fekete Zsuzsa, aki egyébként egy nagyon kedves, mosolygós hölgy, leültetett egy székbe, előttünk volt a kamera, és kedvesen, mosolyogva, kérdezett egy olyan vadat, hogy az ember szinte belezöldült. Emlékszem, azt mondta: „Gondoljuk most el, hogy egy tévés felvétel van.” És azt kérdezte tőlem: „Mondja, miért tartanak egyáltalán konfirmációt, ha utána a gyerekek úgyse jönnek a templomba? Mi értelme van ennek az

egésznek?” Arra volt kíváncsi, ha valaki komoly kérdést tesz fel, hogyan reagál a lelkész kamera előtt. És arra is emlékszem, hogy megkérdezte az egyik lelkézt, hogy „Hát mit csinálnak a lelkészek, amikor úgysem változik semmi?” Erre azt válaszolta a lelképásztor: „Lehet, hogy úgy tűnik, nem történik semmi, de nem ez a változatlan, hanem a bűneset óta a bűn változatlan ebben a világban. A bűn az igazán változatlan!”

Éppen ezért a maradék dolga az, hogy hirdesse Isten bűnbocsánatát, hirdesse a szabadítást Jézus Krisztusban. Hogy hirdesse, lehet másként, nem bűn nélkül, hanem a bűnt megbocsátva élni.

A maradék megtér az Istenhez. Ez a maradék lehetősége: bocsánatot kérni, és Krisztusban felvenni a harcot a bűn ellen. Ezt nem lehet megkerülni. Aki ilyen keresztyénségben gondolkodik, az sajnos csalódni fog. Nem azért, mert én mondom, hanem azért, mert a Szentírás mondja. Az apostol világosan tudja, mi pedig nemrég olvastuk: „Óh, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből? Hálát adok Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által.” Sokan vannak itt, akik ezt átélték és megtapasztalták: Isten megszabadít.

Hadd szóljak végül arról, hogy a maradék lehetősége: a szolgálat. A küldetés. Maradéknak lenni – innen indultunk – lehet silány, rongyos, toprongyos, de Isten kezében mégis jövőt készítő, a szolgálatban hasznos. Ezért halljuk Ezékiel prófétának a biztatását: „De maradékot hagyok”.

És miközben így olvassuk a Szentírást, közben mi úgy gondoljuk, hogy az igazi maradék: Jézus. Abból a teremteni rendből, amit mi a bűneinkkel megrontottunk, amiből mi kiestünk. Jézus a maradék abból az isteni szeretetből, mely értelmet és szépséget adhatna az életünknek. Jézus a maradék abból az engedelmességből, mely mindhalálig tartott, mégpedig a kereszthalálig. Jézus a maradék, és Ő általa most is van maradék, a kegyelemből való választás szerint.

Légy te is Isten maradékához tartozó!

Te, aki önmagadban erőtlenség vagy, aki gyengének gondold magadat, aki olyan vagy, mint a tűzből kikapott üszög, amelyik Isten kezében lánggá lobbannhat, törekeny cserépedény vagy önmagadban, de Ő erőssé tehet. „Amaz erőnek nagy volta Istené legyen, és nem magunktól való. Mindenütt nyomorgattatunk, de meg nem szorítottatunk; kétségkedünk, de nem esünk kétségbe; üldöztetünk, de el nem hagytatunk; tiportatunk, de el nem veszünk. Mindenkor testünkben hordozzuk az Úr Jézus halálát, hogy a Jézusnak élete is látható legyen a mi testünkben.”

Lélekben, Jézusban lehetsz maradék. Ezért maradtál meg. Ámen.

Folytatjuk

Közhely, de éppen ezért igaz, hogy a mostani veszélyhelyzet átrendezi az életünket, szokásainkat. Én például – ha csak lehet – újságíróként is a személyes beszélgetések híve vagyok, más formában csak szükség esetén veszek fel anyagot, különösen portréhoz. Most is úgy volt, hogy felkeresem a Benkó–Pályi házaspárt, ám kiderült, hogy az egyik gyerek osztálytársának tesztje pozitív lett és így ő is karanténba került, így végül a világháló segítségével beszélgettünk az életükről, munkájukról, Istennel való kapcsolatukról, arról, hogy miként látják a gyülekezetünk mindennapjait. Vasárnapi ebéd után kapsz össze bennünket a világháló, kihasználva azt az időszakot, amikor a kicsik még alszanak.

Tamás mint cserkész

- Én vagyok talán a gyülekezet legfiatalabb presbitere – indítja Tamás a beszélgetést, s valóban, ha belegondolok, hogy a maga 42 évével...

Budakeszin született és ott is élt 30 éves koráig. Iskoláit is ott kezdte, s ott is folytatta, amikor megalakult a római katolikus Prohászka Ottokár középiskola. Amikor pedig kilencedikes lett, ment a bátyja után a Baár-Madas Gimnáziumba.

- Bátyám és Zoli padtársak voltak... – utal Nyilas Zoltánra, gyülekezetünk lelkészére. – Akkor ők negyedikesek, én pedig elsős.

Budakeszi eredendően sváb település, katolikusok lakták, Tamásék mégis reformátu-

KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK

BELENŐTTEK
A HITÜNKBE

Beszélgetés a Pályi Ágnes -
Benkó Tamás házaspárral

sok – hogy is van ez? Úgy, hogy nem őshonosak a Budai-hegység mögötti kisvárosban. A családi emlékezet szerint horvát ősökkel büszkélkedhetnek – a Benkó egyébként a Benjámín becézett formája, tudom meg –, ám 1646-ban, ameddig vissza tudják vezetni a családfájukat a nemesi levelük alapján, már áttértek a református hitre. Az évszázadok során Losoncra a Tisza mellé költözött a család, onnan Nagykőrösre, onnan pedig Budakeszire.

A családban lelkész is volt, Tamás nagyapja, Benkó Balázs volt, aki szolgált a Salétrom utcában, majd Baranyába kérte magát – hogy miért, arról különböző legendák élnek a családban –, de az bizonyos, hogy végül Szigetvárra választották meg.

De hogy nagyot ne tévedjek, Tamás ereiben mégis folyik sváb vér: édesanyja Keller lány, Zsám-békről.

Pályi Ági, a felesége viszont eredendően is pomázi, ahogy mondja, ide hozták haza a kórházból. Őt a gyülekezetben már évtizedek óta mindenki ismeri. Az ő nagyapja is lelkész volt, Dunabogdányban, Pályi János, aki nyugdíjas éveit Pomázon töltötte, ebbe a gyülekezetbe járt és sokat segített az adminisztrációs munkákban. Ő keresztelte Ágit 1983 őszén itt Pomázon. Előtte szolgált Rétságon is, ahol az édesapja született. Édesanyja családja az úgynevezett lakosságcsere – va-

lójában a magyarok elűldözése – idején került a felvidéki Perbetéről a Tolna megyei Nagyszékelyből elűldözött svábok helyére. Édesanyja és édesapja, Pályi Péter Budapesten ismerkedtek meg az egyetemen, ahol gépészmérnöknek tanultak. Édesanyja Pomázon lelt albérletet, s itt találtak otthonra házaspárként.

Hittanosok kirándulása
Pap Lászlóné Erzsike nénivel

ságkötésük után, majd kapcsolódtak be a gyülekezet életébe.

Szűcs Ferencre, a gyülekezet lelkipásztoraként még emlékszik Ági, hitélményei azonban Pap Lászlónéval kapcsolatban vannak, aki hittant tanított.

Édesapja a nyolcvanas évek végén beiratkozott a teológiára, levelezőn elvégezte, majd Leányfalun, az idősek otthonában lett lelkész. Ma is szolgál Kisorosziiban. Itt már nem lakott vele Ági, viszont Leányfalun igen. Onnan járt vissza Pomázra az iskolába, majd a Baár-

Tamás konfirmációja

Madasba, hetedikről... Ekkor Tamás már tizenkettő éves volt.

Nem, ekkor még nem figyeltek fel egymásra, ahhoz még el kellett telnie néhány évnek. No, meg kellett hozzá Arany János iskolaigazgató, eredendően énektanár. Ebből kifolyólag mindig is volt az iskolának kórusa, sőt, egy idő után az öreg diákok számára is

megteremtette az együtt éneklés lehetőségét a Psalterium Hungaricum kórus megalakításával. Tamás a Műegyetemre iratkozott be és szerzett villamosmérnöki diplomát, Ági a SOTE-n végzett gyógyszerészként. Az egyetemi évek alatt egy kórusban énekeltek, egyre sűrűbben találkoztak egymással, érzéseik vonalommá értek, majd házassággá, amelyet

2008. augusztus 30-án kötöttek Pomázon.

Közös életüket egy Csaba utcai lakásban kezdték. A Csaba utcából a Svábhegyi gyülekezetbe jártak Berta Zsolthoz, aki Ági hittanára is volt. Korábban Tamás a budakeszi gyülekezet tagjaként Merétey Sándor, majd Boross Péter prédikációit hallgatta, Ági pedig az egyetemi gyülekezetben Édes Árpádét.

Életük a következő évben vett fordulatot, 2009-ben, Balázs megszületésével. Nyilvánvaló volt számukra, hogy nem szeretnék a gyerekeiket a zsúfolt városban nevelni, ezért Pomázra költöztek, a Damjanich utcába, ahol Ági szüleinek a háza üresen állt.

És közben azonnal bekapcsolódtak a pomázi gyülekezet életébe. Többekkel – Nyilasné Darabos Andi, Malmos Éva, Laár Kati – kisgyerekes anyukákként megalakították a Baba-Mama Kört. Tamást pedig presbiterré választották, igaz, akkoriban még elsősorban úgy ismerték, mint Ági férjét...

Balászt pedig kétévencént követték a testvérei, Bori, Gergely, Dani. Az utóbbi kettő már a Kond utcai otthonukban, ahová időközben átköltöztek és laknak ma is.

Tamás ma informatikusként keresi kenyerét, Ági pedig gyógyszerészként. Ahogy mondják, rendben vannak.

A gyülekezeti életéről beszélgetünk még, a mostani nem várt helyzetről, amikor is az istentiszteleteken, gyülekezeti alkalmakon személyesen nem lehet részt venni. Amikor annyi minden más, mint akár csak egy évvel ezelőtt is volt.

A személyes jelenlét hiányzik nekik is, ám valamilyen szinten pótolják a telefonok, s a rohamosan fejlődő informatikai lehetőségek, hogy a régi kapcsolatok ne hulljanak szét.

A személyes istenhítükről beszélgetünk még. Tamás „páli megtérésről” nem tud beszámolni, mivel számára teljesen természetes volt mindig is a hit, ebbe nőtt bele. A lelkész nagypapa, Merétey Sándor valamint Pap Judit budakeszi beosztott lelkész hittanórái ugyanúgy ezt hozták számára, mint a Prohászkaiban a hittanórák. Ami jellemzi a hitét, az az ökumenizmus, mégha nem is mindig ezt tapasztalta a Prohászkaiban vagy éppen Budakeszin. Nem gondolja, hogy mindenkinek egyforma válaszokat kellene adnia a hit kérdéseire, vagy a Bibliát egyként kellene értelmeznie, elfogadja, hogy a református egyházban sem egyforma a látás.

Ági szintén belenőtt a hitbe, de azért ő említ egy mátraházi esti áhítatot úgy nyolc-kilenc éves kora körül, ahol arról énekeltek, hogy „Jézus hív, bár zúg, morajlik életünk vad tengere...” Ez meghatározó volt számára, az érzéseire,

biztonságára. A konfirmációi fogadalmát Szentendrén tette le, ahol az édesapja egy évig segédlelkész volt. Maradandó hitélményt jelentett számára az az év is, amit Németországban töltött egy egyházi szervezetenél (OJC) segítőként. És szívesen emlékszik az egyetemi gyülekezetre, ahol presbiterré is megválasztották.

A beszélgetésünk itt ér véget, a kicsik is bizonyára fenn vannak már. S bár személyesen nem tudunk találkozni, most már magam is megtapasztaltam, hogy a világháló segítségével is személyessé lehet tenni egy beszélgetést.

Hardi Péter

Régi Históriaik

A VEREBES CSALÁD KRIPTÁJA A REFORMÁTUS TEMETŐBEN

Verebes András és Verebes György

A Verebes család egyike a legrégebb pomázi református családoknak. A születési anyakönyv tanúsága szerint 1793 és 1795 között hat gyermeket jegyeztek be Verebes családnévén. Verebes Gergely és Borsós Sára házasságából született Erzsébet (1793), Zsuzsanna (1796), Sára (1798); Verebes István és Kapomai Katalin házasságából született Erzsébet (1794); Verebes András és Bíró Klára gyermekeként született András (1795) és Zsuzsanna (1799).

Az 1815. évi összeíráskor Verebes János – fél jobbágytelken –, Verebes István „colonus” – egy és fél jobbágytelken –, Verebes István junior – fél jobbágytelken – gazdálkodott. (1 jobbágytelek = 24 h szántó, 8 h rét 1200 négyszögöllel számolva.) Ugyanekkor a jobbágytelken gazdálkodó családok száma 114, s másfél telkes gazda csupán egy – Verebes István – volt, és a nagy többség fél jobbágytelkes, vagy annál kisebb területtel rendelkezett. (Forrás: Tóth Ferenc: Pomáz történetének forrásai I. kötet, 53-54. oldal.)

A családi emlékezet szerint a szőlővel, borászattal gazdálkodó család Szatmárnémetiből származik és Tokajból érkezett Pomázra. Érdekességként említhető, hogy az 1928. évi turistatérkép még jelöli a Verebes dűlőt, mely a mai Szent István telep területére esne, közvetlenül a HÉV vonala mellett. A Verebes család igen kiterjedt család ma is. Tóth Ferenc forrásgyűjteményének 2. kötete a névmutatóban tizenkét Verebes nevű személyt jelez, valamennyien egy családnak a leszármazottai, de a közöttük lévő családi kapcsolatok források hiányában nem egészen tisztázottak. Tény viszont, hogy többen közülük hősi halottak, így Verebes Pál és György eltűnt, Ferenc pedig elesett az I. Világháborúban, Verebes Sándor pedig a II. Világháború hősi halottja.

A Verebes család tagjai az elmúlt két évszázad során kivették részüket a helyi közéletből, és hűséges szolgálói voltak a református egyháznak. A templom építéséhez (1814-1828) Verebes András és családja anyagilag és természetben is jelentősen hozzájárult. Lovaskocsival szállították a köveket és egyéb építőanyagokat. Ifj. Verebes András egyházi előljáró, kurátor 1867-től 1880-ig, 1864-től a református iskola felügyelő testületének tagja, 1870-ben községi bíró.

Fia, György (1859-1953) hosszú és tevékeny élete számos emléket hagyott úgy a helyi közéletben, mint egyházközségünkben. Presbiter és kurátor. Amikor S. Kovács Dániel lelkész 1906-ban agg korára tekintettel lemondott a község előtti képviseléről, azt Verebes Györgyre ruházta. Egyik fő szervezője volt az új lelkész, Paczolay Péter megválasztásának. Huszonkét évi gondnoki szolgálatát 1922-ben presbiteri jegyzőkönyvben köszönte meg az egyháztanács. 1923-ban javaslatot tett a világháborús célokra rekvirált harang pótlására, majd az adakozás során ő és családja 150 kg harangérc megváltását vállalta (1 kg harangérc = 8000 korona volt akkoriban). Tevékenyen részt vett az akkor százéves templom tatarozásának megszervezésében. 1920-tól 1923-ig községi bíró. A Pomázi Polgári Körnek és a Hangya Szövetkezetnek alapítója és igazgatósági tagja. Az I. Világháborús emlékmű avatási ünnepségéről készült fényképen Verebes György Szentpéteri főszolgabíró és gr. Teleki József társaságában látható, mint községi bíró. Nagy tiszteletnek örvendő tagja volt a falu közönségének és hűséges szolgálója a református egyháznak.

A 94 éves korában elhunyt Verebes Györgyöt a település mindhárom templomának harangzúgása és az egész falu lakossága kísérte utolsó útjára 1953 márciusában, s apja, Verebes András által 1905-ben építtetett kriptába helyezték örök nyugalomra. Leszármazottai

is ebben a kriptában nyugszanak. Hajdan ezzel a sírhellyel kezdődött a református temető, ma ez a harmadik sor, az időközi bővítések következtében. A református öregtemetőben további Verebes sírok vannak, valamennyien ugyanennek a Verebes családnak a tagjai voltak.

A Verebes család ma is hűséges szolgáló tagjai egyházközségünknek, presbitereket ad, s ebből a családból való presbitériumunk első női tagja, Istenes Lászlóné Verebes Gizella.

Könczöl Dánielné

KONFIRMÁLT FIATALJAINK ELSŐ ÚRVACSORÁJA

1. Elöljáró megjegyzés

Függetlenül a dátum kérdésétől, a karácsonyi ünnep keletkezése Krisztus megjelenésének és emberré lételének keresztyén gondolatából magyarázható. Az ünnep bizonyos napokra való helyezése másodlagos, bár ezeknek a napoknak jelentőségét átvették, de keresztyénné tették. A Nap-kultusz alapvetően kozmikus eseményét Krisztus megváltó tétével hozták összefüggésbe, amely - az őtestamentumi elbeszéléshez kapcsolódva - a teremtett mindenséget megújítja. Megváltás és teremtés kapcsolatának analógiája határozza meg a karácsonyfa megjelenését is.

Ha ma, mi keresztyén vagy nem-keresztyén embert megkérdezzük a karácsonyfa eredetéről, legtöbb esetben ezt a választ kapjuk: pogány szokás lehet. Bár nem teljesen helytelen ez a válasz, de mégsem fedi a valóságot. Mert csak a régi karácsonyi fára illik rá, de a mai, feldíszített karácsonyfára nem. Az általános véleménnyel szemben, nem olyan régi szokás ez, alig 400 évre nyúlik vissza, s egészen más gyökere, és pedig főgyökere van, mint a régi karácsonyi fának.

Csak a régi keresztyén karácsonyi fa függ össze pogány rítussal: egyrészt az ősi fa-tisztelettel, másrészt a téli napforduló régi kultikus megünneplésével. Ezek a pogány elemek keresztyén gondolattal kapcsolódva kerültek bele a régi keresztyén karácsonyi fába, hiszen a fa-tisztelet nyomai már az Ótestamentumban is megvannak, s január 6-ra és december 25-re helyezték a keresztyén karácsony eseményét.

A számunkra megszokott, feldíszített karácsonyfának más elsődleges jelentése van. Erre a jelentésre a tőle elválaszthatatlan, különös díszítés mutat. A karácsonyfa keresztyén hitbéli meggyőződést jelképez, melyet – hogy a továbbiakat még érthetőbbé tegyem – röviden elmondok anélkül, hogy a kutatás eredményét s a csak ezután lehetséges alapvetést előre közölném. Az ember bűnét – mely a Bibliában a paradicsomi fával, s annak kísértést jelentő (később almával azonosított) gyümölcsével van kapcsolatban – kiengesztelte december 24-én Krisztusnak a világba történt belépése. Ennek szimbóluma az élet fája.

A pogányos természeti jellegű szokások és a mi karácsonyfa használatunk közt, melynek jellegzetes értelmet ad a Paradicsom fája, úgyszólván átmenetet képez a már említett keresztyén használata a fának, mely szorosabban kapcsolódik a napforduló által motivált használathoz: a házak feldíszítése ágakkal, illetőleg különböző fajta fákkal, de különösen jegenyefenyővel, az úgynevezett „karácsonyi meyen”-nel. Ez bár már keresztyén, amennyiben a természeti jelenség mellett, vagy inkább azon belül Krisztus születése a tárgya, de nincs még kapcsolatban Ádámmal, Évával és a kísértés történetével, ami pedig döntő lesz a feldíszített, a család szobájában felállított karácsonyfa keletkezésében.

Tehát a következőkben a keresztyén fejlődésnek ezt a két fázisát fogjuk megkülönböztetni:

- 1.) a karácsonyi időszakot ágakkal és fákkal ünneplő szokást,
- 2.) a mi feldíszített karácsonyfánk keletkezését.

Azonban elengedhetetlen egy fontos megjegyzés: ezt a megkülönböztetést nem szabad szigorúan idői sorrendben felfogni, bár nagyjából és egészében a két fázis egymás után következett. Ami a másodikban világosan kifejezésre jut, tudniillik a paradicsomi történet gondolata, rejtetten az előző szokásokban is benne lehetett már, csendesen jelentkezett. Mint látni fogjuk, való-

jában már a középkorban jelentkezik az a fázis, melyben a tizenhetedik század elején világosan felismerhető a kísértés fájához és az élet fájához való kötődés. Fordítva is bizonyos ez: a keresztyén módra értelmezett napforduló emléke a későbbi időkben sem tűnt el soha.

Elvileg gyakran nem vették tekintetbe eléggé a következőkben tárgyalandó jelenségek időrendjénél azt, hogy az első bizonyítékok nem azonosíthatók idő szempontjából ezeknek a meglétével. Valójában egy szokás évtizedekkel régebbi, s az első bizonyítékok csak annak korábbi meglétét sejtetik. Csak egy példát hozok fel: hogy a fát nem mindig a földre állították, hanem a mennyezet gerendájára akasztották, először B. Zix szép, festett képén látjuk, amely J.P. Hebel „Alemannische Gedichte” című könyve 3. kiadásában jelent meg 1806-ban. Ez a szokás bizonyára régebbi, s nyilván mindenütt gyakorolták, ahol a fa felállítására kevés hely volt.

Ennyi előzetes tudnivaló után térjünk rá a történelmileg bizonyítható tényekre.

2. A karácsonyi időszak ágakkal és fákkal („meyen”) való ünneplésének szokása

Már a negyedik században a szír Efrém egyházatyja a január 6-i ünnep leírásában arról tudósít, hogy ezen a napon a házakat koszorúkkal díszítették. A következő időszakban, a középkorban a napforduló periódusa mint újévi és mikulási ünnep mindenféle ágak, virgácsok vagy akár fák „kitűzésével” ment végbe.

Régi pogány szokások éltek tovább, de már Krisztus születése ünnepének szolgálatába állítva, akkor is, ha a nép tudatában ez a kapcsolat nem volt mindig világos és eleinte szinte zajos jókedvvel mentek végbe. Általában azonban úgy éltek át ezt az időszakot, amelyben Krisztus e világba eljött, mint „szent időt”. Régi legendák bizonyítják ezt, melyek közül egyet a tizedik századig tudunk visszavezetni. Eszerint abban a pillanatban kinyíltak a virágok, amikor Jézus megszületett. Ezzel függhet össze az a szokás, hogy karácsony előtt több héttel almafa és cseresznyefa ágakat tettek vízbe, hogy az ünnepre kiviruljanak. Használtak nyírfát és tölgyet, mégis leginkább kedvelték az örökzöld növényeket, bukszust és borókát, különösen a jegenyefenyőt, melynek állandó zöldje a halhatatlanságot jelképezi: miközben a természet normális körülmények közt csak tavasszal ébredzik, a fenyő él az év legsötétebb szakában is, „hideg télben”, „nemcsak nyáron”.

A híres strassburgi humanista: Sebastian Brant mindenesetre kifogásolja 1494-ben „Narrenschiff”-jének egyik versében a fenyőágak kitűzését, babonának tartja, melyről azt hiszik az emberek, hogy csak ennek a szokásnak megtartásával élik túl az évet. A strassburgi Münster prédikátora: Geiler von Kayserberg 1508-as prédikációjában (Emeisgyűjtemény) hadakozik a „pogányos újévi szokások” ellen. Mindketten nyilván csak a „pogányt” látták benne, valójában nem sok érzékük lehetett ahhoz, hogy milyen vonatkozása van ennek Krisztus megváltó emberré lételéhez. Sem Sebastian Brant, sem Geiler von Kayserberg nem volt képes felismerni ebben a szokásban a teremtett világot átfogó kozmikus méretet.

Ennek ellenére a tizenhatodik század elejétől kezdve – először Elzászban – egyre több jegenyefenyőt vágtak ki az erdőből, hogy díszítsék a házakat, és pedig különösen a műhelyeket. Ezt bizonyítják mint legrégebbi tanúk az elzászi Schlettstadt városának 1521-ből való számadási könyvei.

Azelőtt arról kellett gondoskodni, hogy a májusi ünneplés kedvéért ne essenek válogatás nélkül áldozatul a fák, a tizenhatodik század elején a karácsonyi napokban kellett vigyázni az erdőkre. Azt olvassuk az említett 1521-es dokumentumban, hogy az erdészek számára 2 schillinget kellett azért kifizetni, hogy Szent Tamás napján az erdőt őrizzék. S az 1556-os bejegyzésből is gyaníthatjuk, hogy a fák kivágása felügyeletével az erdészeket bízták meg. Hasonlókat hallunk egy másik elzászi helységből, Ammerschwihrből, ahol 1561-ben meghatározták, hogy minden polgárnak csak egy fa megszerzésére lehet joga, éspedig meghatározott nagyságú fára. Ilyen korlátozások és tilalmak rövidesen sok más helységben – Elzászon kívül is – megjelennek.

Benjamin Zix illusztrációja az "Alemanische Gedichte" című könyv 3. kiadásában

Miután ilyen érdeklődést keltett már a tizenhatodik században a karácsonyfa, bizonyára sok házban helye volt, éspedig először a műhelyben, majd a családi hajlékban. Baltasar Beck, egy krónika szerzője 1600-ban tudósít bennünket arról, hogy hogyan állítottak fel – ismét Schlettstadtban – Krisztus napján egy karácsonyfát a „férfiak szobájában” a „szoba-közösség” tagjai. Leírja azt is, hogy milyen volt: már megjelennek itt a ráaggatott almák és ostyák; ez azt mutatja, hogy akkor már megvolt a kapcsolat a paradicsomi fával. Mert az almák a megkísértés fájára mutatnak, az ostyák az élet fájára, az úrvacsorai életkenyerére. A mi karácsonyfánk eredetére döntően ez vezet el bennünket, közben nem feledhetjük, hogy a két különböző fázis közt a határok elmosódtak.

3. A mi karácsonyfánk tulajdonképpeni eredete

A mi karácsonyfánk keresztyén értelme – ahogy mi ma tudjuk – nem a téli napforduló keresztyénné tételéből következik; bár abból is, de az csak indirekt módon vehető tekintetbe. Saját gyökere van, mely a tradícióból és annak vallásos jelentéséből adódik. A középkori misztérium-játékokra gondolok. Ezeket mint a karácsonyi ünnep nyitányát mutatták

be a templom kapuja előtt a szent éjjel, s tárgyuk a paradicsomi bűneset története.

Ezek a tulajdonképpeni bölcsői a mi értelmet adó, díszekkel ékesített karácsonyfánknak. A pásztor- és jászol játékok mellett – jászollal Assisi Ferencnél találkozunk – voltak paradicsomi játékok. December 24-én adták elő. A régi naptárak december 24-én a dátum mellett Ádám és Éva neve áll. Ilyen játékokat valószínűleg sok helyen előadtak, különösen bizonyítható ez a Rajna vidékén. A játékokban színre lépett Ádám és Éva, az ördög, a kerub, aki a paradicsomi utat elzárta, s mint díszlet ott volt a fa is, melynek gyümölcse alkalmat adott a vételre. A Biblia nem nevezi meg a fa fajtáját, ezért mindenütt a vidék honos fájával azonosították. Németországban ez volt az almafa, s az alma mint „tiltott gyümölcs” így ment a köztudatba. Mivel azonban december 24-én bajos lett volna virágzó almafát keresni, hát más fát találtak, így került természetesen előtérbe az örökzöld jegenyefenyő, melynek ágai már előzőleg karácsonyi díszként szolgáltak. A jegenyefenyőre függesztették az almát (vagy almákat).

Így adta meg ez a játék a karácsonyfa keresztyén értelmét: a szentséges éjszakán Krisztus emberré létele által az ember bűne bocsánatot nyert. A kísértés fája és gyümölcse így nyertek vissza azt a paradicsomi méltóságot, mely övék volt a bűneset előtt; a „jó és gonosz tudás fája” ebben a vonatkozásban nemigen különbözik az „élet fájától” (1Móz 2,9), mellyel aztán gyakran azonos is volt a hívó nép képzetében.

Ma emlékeztetni kell arra, hogy a paradicsomi gondolatokkal való belső kapcsolat meghatározó eleme a mi karácsonyfánknak. Régi karácsonyi énekeket, amiket félig-meddig odafigyelve éneklünk, gyakran az az öröm ihlette, hogy Krisztus világra jöttével helyre áll a paradicsomi állapot. Így Nikolaus Hermann éneke:

*Ma paradicsom kapuját
Ismét megnyitotta,
Kerub nem állja ajtaját,
Ézért minden áldja.*

Erős bizonyítékaink vannak arra, hogy a tizenhetedik századi karácsonyfa megjelenésekor nem bizonytalanul és minden megfontolással nélkül kötötték össze Krisztus születését és a bűnbocsánatot, hanem már hozzáfűzték előre tekintve a szentséges éjen megszületett Krisztus bekövetkező kereszt-halálát; éppen a felállított karácsonyfa fejezte ki ezt is, éspedig azért, hogy az alma mellett ostyát is aggattak rá.

Mert attól kezdve, hogy – jóllehet fokozatosan – végbe ment a karácsonyfa történetében az a fontos változás, hogy a templom teréről a lakóházakba került, majdnem rendszeresen volt rajta egy ostya. Talán már a paradicsomjátékokban is ez volt a helyzet. Bizonyos, hogy voltak ostyák azon a már említett jegenyefenyőn is Beck Krónikája szerint, amelyet a „férfiak szobájában” állítottak fel 1660-ban Schlettstadtban. Ez további keresztyén-vallásos dimenziót ad a karácsonyfának: az almával szemben, amely halálba vitte az

embert, ott az ostya, az élet kenyere, az úrvacsorai kenyér, Krisztus teste, mely a bűnök bocsánatáért adatott.

Az ostyából később karácsonyi sütemény lett, s ez ma oly szépen díszíti a karácsonyfát, hogy róla már nem is gondolunk az ostyára. Alkalmassint ide tartozik az is, hogy már régtől fogva készítettek díszes karácsonyi kalácsokat, s ezeken Ádámot és Évát ábrázolták. Az ostyán kívül még más kapcsolatok is megállapíthatók a karácsonyfa és Krisztus keresztje közt, melyek Krisztus születésétől előre mutatnak Krisztus – Ádám bűnét kiengesztelő – halálára: Krisztus a második Ádám (Rm 5,12kk). E tekintetben különösen érdekes volt egy oltárkép az elzászi Weitersweiler faluban; az a kép sajnos már elégett. Krisztus keresztje volt rajta fa alakjában, a fej magasságában két ág festve, az egyikén alma, a másikon ostya. Így élt tovább a régi legenda, mely szerint a paradicsomi fa magvából – amit Ádám magával hozott – egy másik fa nőtt, ebből való a golgotai megváltó kereszt fája. Így minden vonatkozásban nyilvánvaló a mi karácsonyfánk keresztyén gyökere.

Eredeti díszé almára és ostyára korlátozódot. A karácsonyfákon, melyek most már az emberek otthonába is eljutottak, más dísz is megjelent, e dísz egyre kedveltebb lett, s szintén a karácsonyi történetet szolgált alapjául. Először 1605-ből tudunk Strassburgban gazdagon díszített fáról, ismeretlen szerző évkönyvéből, címe: „Néhány Strassburgban megfigyelt érdekesség”. A szerzőnek ebben a városban feltűnő szokás volt: „Strassburgban karácsonykor a karácsonyfákat a szobákban állítják fel. Arra aggatnak színes papírból kivágott rózsákat, almákat, ostyákat, csilingelő aranyozott fémlapot, cukrot stb. Aztán egy négyszögű teret azért csinálnak, és elől...”, a következő két sor hiányzik, mert itt elszakadt a papír. Bizonyosan olyan szokásról van itt szó, ami Strassburgban már jó ideje megvolt, de amelyet még máshol nem látott a szerző.

Ami itt az almák és ostyák mellett még dísz, szintén a keresztyén tradícióból származik. A rózsza régi keresztyén szimbólum, Ézs 11,1 kk-ra megy vissza, ahol arról van szó, hogy „hajtás sarjad Isai (Dávid apja) gyökereiből”. Nem is egy német karácsonyi ének szól erről: „Szép rózsabimbó nyílt ki...”, vagy másík: „Ó, föld, sarjassz virágot”. A jerikói rózsza legendája is ide tartozik: a rózsza kinyílt, amikor Mária a születés éjszakáján itt áthaladt. A vékony, megaranyozott fémlapocskák, melyek minden mozdulatra halk,

vibráló csilingelést hallattak, utaltak a keleti bölcsek (a három királyok) által hozott ajándéokra.

Dörgedelmesen prédikált a karácsonyfa ellen a strassburgi Münsterben a lutheránus professzor és prédikátor Conrad Dannhauer, aki ezeknek a feldíszített fáknak keresztény jelentését nyilván nem értette, vagy legalábbis a szimbólumokhoz nem volt érzéke; a karácsonyfat csak a „pápaságtól” eredő babonának látta. A karácsonyfákat azok közé a „tévelygések” közé számította, „melyekkel a régi karácsonyi időben többe foglalkoztak, mint Isten igéjével”. („Katechismusmilch” című prédikációgyűjtemény, 1642)

A karácsonyfa ilyen polémia ellenére is tovább élt Starssburgban, sőt megkezdte diadalútját, igaz egyelőre csak Németországban.

Ebben a korban még nem hallunk a ma olyan jellegzetes gyertyák feltűnéséről. Mégis kellett, hogy ezeknek is legyen valami előzménye, mert a fát bizonyára megvilágította a szobában lévő lámpa. Csak akkor erősítették a gyertyákat a fa ágaira, amikor a régi fénytisztelet – a legsötétebb évszakot legyőző napforduló – összekapcsolódott más, a fa díszei által jelképezett karácsonyi gondolattal, mint fontos bibliai motívummal, hogy most már a fenyő, mint „fénylő fa” hirdesse: „most a világosság a sötétségbe jött” (Jn 1,5), és hogy Krisztus „a világ világossága” (Jn 8,12). Fentebb láttuk már, hogy a január 6-i ünnep csodás fényárját milyen lelkesen írta le a palesztinai zarándoknő, Aetheria a negyedik században, amely a január 6-i hajnali derengésben a jeruzsálemi Feltámadás-templom belsejét betöltötte.

Az első értesülésünk december 25-én, a karácsonyi ünnepen a fára erősített gyertyákról Hannoverből származik; akkor még nem fenyőre, hanem örökzöld bukszusra erősítették. Az értesülés Liselotte pfalzi hercegnőtől való, aki később – XIV. Lajos testvérével kötött házassága révén – orléans-i hercegné lett. 1708-ban lányához írott levelében beszámol arról, hogy gyermekkorában, 1662-ben Hannoverben karácsonykor egy tanuló által előadott darabot látott, melyben a csillag, az ördög (aki a gyerekeket bűneik

miatt vádolja), az angyal, a közbenjáró Péter, s végül a gyerekeket megajándékozó kised Jézus is megjelent. (Talán a paradicsomi játék reminiscenciája gyermekek számára összeállítva!) Ezen az alkalmon a megajándékozásra előkészített asztalokon kis bukszusok álltak, ágaira gyertyácskákat erősítettek. Néhány év múlva ismét írt Liselotte a lányának, hannoveri gyermekkori emlékei újra előjöttek, s hozzáfűzi, hogy megkísérelte a francia udvarban is bevezetni ezt a szokást, de elutasították, mint „költészes német szokást”.

Csak a tizenharmadik században találkozunk gyakran gyertyával feldíszített fával, pl. Goethe „Werther”-ében és Jung-Stillingnél 1793-ban. Strassburgból, a mi karácsonyfánk honából először 1785-ben tudósít von Oberkirch bárónő memoárjaiban fára erősített gyertyákról, s arról, hogy ebben a városban, amikor a „nagy nap” eljött, minden házban karácsonyfát készítettek „gyertyákkal és bonbonokkal”, nagy fényességgel. A gyertyák megjelenésével kész is van értelmes díszével a mi meghitt karácsonyfánk.

Ha később, a tizenkilencedik században az elzászi Meisenthalban és Thüringiában az üveghutákban üvegyöngyöket állítottak elő, s a fára ezeket is ráaggatták az almák helyett

vagy mellett, ennek az alapját nem az időszakról szóló magyarázatban kell keresnünk, hogy ti. ebben az évszakban feltűnően kevés az alma, hanem a három királyok gondolatában, melyet már feltételeztünk az 1605-ben említett csilingelő, aranyozott fémlapokkal kapcsolatban is. A tizenharmadik században Németországban sok – részben lelkes – leírását találjuk a karácsonyfának. A leghíresebb írónál: Goethénél és Schillernél is előfordul. Más országokban meglehetősen későn vették át ezt a szokást, a tizenkilencedik század folyamán, így Skandináviában és Svájcban (itt először Zürichben). Franciaországban – Elzászon kívül – 1840-ben állítottak fel karácsonyfát a Tuilériákban a Mecklenburgból származó Orléans-i Helene hercegné szorgalmazására. De csak 1870 után lett általánossá, valószínűleg a háború után Elzászból átköltözött családok hatására. Ma Franciaországban a karácsonyfa mindenütt elterjedt. A modern irodalomból, az ismert írópárnak, Jérôme és Jaen Tharaudnak írásából („La dernière visite”, in: Contes de Noël, 1961) idézek fel egy bájos – biztosan régi legendára visszamenő – karácsonyi mesét azért, mert a középpontjában a karácsonyfa szempontjából oly fontos és eredeti összefüggést:

Krisztus születése és a bűneset összefüggése áll. Mikor már a csillag elhalványult, a betlehemi istállóban utolsó látogatóként megjelenik Éva, mint töpörödött, öreg anyóka, és a kisded Jézusnak szó nélkül markába nyomja a kísértés almáját, amiből rögtön felragyog a jövődő világ jele.

Angliában is csak a tizenkilencedik században jutott el a karácsonyfa, valószínűleg Viktória királynő férjén, Albert von Sachsen-Coburgon keresztül. – Amerikában csak a tizenkilencedik század második felétől bizonyítható.

4. Személyes megjegyzéssel zárom

Gyermekkoromban, nem úgy, mint ma, hogy hetekkel karácsony előtt boltokban és utcasarkokon lehet karácsonyfát látni, hanem otthon titokban készítették, fiatal életünkben bizonyára akkor ébredt föl először a vallásos érzés, a mysterium szent és boldogító borzongása, mikor szüleink december 24-én este előttünk, várakozó gyerekek előtt kinyitották a szoba ajtaját, ahol – mintha egy másik világból jönne – gyertyafény özönben állt a fa.

Sajnos, ma a gyerekek nem mindenütt élik át ilyen intenzíven a karácsony misztériumát, akkor sem, ha sok család fáradozik ezen. A felnőtteknek kellene többet látni a karácsonyában, mint egy régi szokást, nekik kellene meghatódnia a ragyogó fától és annak díszeitől, nekik kellene mélyen belegondolni a karácsonyi történet kereszttyén értelmébe, nekik kellene a Lukács evangéliumából a karácsonyi elbeszélést fölolvadni. De a pompájában előttünk álló fa maga is megnyithat további bibliai összefüggéseket, olyanokat, amilyenek felmutatásáért fáradoztam, amikor a karácsonyfa történetét megírtam. Ellenében azzal a tizenhetedik századi prédikátorral, aki az Isten igéjét az általa lenézett karácsonyfával szemben kijátszotta, az kell, hogy ez a látható szimbólum Isten Igéjéhez vezessen.

(A Budapesti Református Teológiai Akadémia Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoportjának kiadványa)

¹⁰Nagy volt az örömöm az Úrban, hogy végre felbuzdultatok a velem való törődésre. Mert gondoskodtatok volna, de nem volt rá alkalmatok. ¹¹Nem a nélkülözés mondatja ezt velem, mert én megtanultam, hogy elégedett legyek azzal, amim van. ¹²Tudok szűkölködni, és tudok bővölködni is, egészen be vagyok avatva mindenbe, jóllakásba és éhezésbe, bővölködéssé és nélkülözéssé egyaránt. ¹³Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.

A mai igezakasz nekem rögtön a saját gyermekkoromat juttatja eszembe. Hadd osszam meg veletek. Amikor kislány voltam, sokszor voltam elégedetlen, sokszor vágytam arra, ami másoknak volt, nekem meg nem lehetett. Minket, hármunkat egyedül nevelt az édesanyám, és bizony egy fizetés nem ugyanaz, mint kettő. Mikre is vágytam? Ezen ma már biztos mosolyogtok. Vagy talán ti már nem is tudjátok, mi is volt az az őskorban... Például walkmanre, vagy kazettás magnóra, vagy igazi farmernadrágra, nem olyanra, amit anyukám vart – esténként, amikor mi már aludtunk...

Milyen jó lenne, ha most itt lehetne az én Édesanyám, bejönne ide közétek és azt mondaná: kedves gyerekek, Orsolya tanárnő kislánykorában valóban sokszor volt elégedetlen. Milyen jó lenne, ha bejönne, biztosan megölelném és azt mondanám neki: köszönöm, hogy anyyi mindent megpróbáltál megadni. Úgy sajnálom, hogy kislányként ezt még nem értemtet, nem értékeltem mindig. Hála Istennek, ezt azóta már meg tudtam veled beszélni, és az én Anyukám, aki nagyszerű asszony, mindent megért és nem haragszik. Csak hát, tudjátok mai fejjel azért másként viselkedtem volna.

Legalábbis remélem, hogy másként. Mert persze azért ma is elégedetlen vagyok néha a körülményeinkkel, és szoktam belül a szívem mélyén azt mondani, gondolni: de jó lenne, ha lenne mondjuk már egy kész konyhánk... mert a lakásfelújításunk kicsit döcögve halad.

A mai igezakasz sok mindenre szeretne bennünket megtanítani.

Régebben úgy gondoltam, hogy csakis arra, hogy minden körülmény között legyünk elégedettek. S egyrészt valóban így van. Isten olyan, mint a jó Édesapa, aki nem akarja, hogy ne legyen a szívünkben keserűség és hiányérzet, aki azt szeretné, hogy legyünk boldog emberek, becsüljük meg, amink van, mert a boldogságnak ez is az egyik feltétele. Amikor arra tekintünk, amink nincs, vagy nem lehet, akkor az elégedetlenség hangja beszél belőlünk. Akkor nemcsak nekünk rossz, hanem azoknak is, akik között élünk, akik ránk vannak bízva, mert valamennyire az ő életüket is meg lehet ilyen viselkedéssel keseríteni. Istenünk egész életünkön át tanítgat arra, hogy

ne azon legyen a hangsúly bennünk, amink nincs, hanem azon ami, aki van.

Pál apostol nem véletlenül mondja el olyan sokszor ebben a levélben az öröm, a békesség titkát. „Örüljete az Úrban, mindenkor, ismét mondom: örüljete!” Pont ebben a levélben, amit börtönben ír, nagyon rossz körülmények között, fázza és éhezve, talán verés nyomoktól tarkítva, sebekkel a testén, sötétben, az alapvető higiénia is nélkülözve, hogy örüljünk. Mert ő még így is tudott örülni. A titka pedig az volt, hogy Istennel szoros közelségben akart maradni. Ezért van ott az a rövidke szó: „AZ ÚRBAN”. Akkor maradhat meg tartósan és minden körülmény között az életünk öröme, ha Jézusra tekintünk. Ha az Ő kezét igazán megfogjuk és nem is akarjuk elengedni.

Ez lenne az első kérdésem, amit most itt csendesen feltennék nektek: megtettétek-e már? Látjátok, elhíszitek-e, hogy Jézust követni jó? Hogy Ő minden egyes új nappal azt várja, hogy ki tudjuk mondani: Te vagy az én Úram, Istenem. Hiszek Benned, mutasd az utat. Valahogy így kezdődnek az életünkben az igazán nagy csodák...

Megint a saját életemből szeretnék példát hozni, mert ezekben személyesen élhettem át Isten jelenlétét. Emlékszem, sok-sok évvel ezelőtt, amikor egy kicsi, kétszobás lakásban a harmadik emeleten férjemmel kimondtuk: szeretnénk egy nagyobb lakást, házat talán... hogy születhessen még egy kisgyermekünk, egy harmadik, aki még elfér az otthonunkban. Akkor én a 2-4 éves gyermekeinkkel elkezdtem házakat, lakásokat nézni, Budapest szerte, mert akkor még ott éltünk. Minden nap mentem, a hátsó ülésen ott élt a két kicsi, a nagyobbik már ismerte a betűket, és az első szavak között volt, amit felismert: hogy „ELADÓ”. Akkor mindig szólt a hátsó ülésről és megálltunk, megnéztük azt a házat... De nem találtunk olyat, ami elég olcsó lett volna számunkra. Olyat találtunk, ami nagyon-nagyon tetszett, de valahogy mégsem akart özszejönni, mert a tulaj nem engedett az árból, hiába vágyakoztam én rá olyan nagyon... Azután egy napon letérdeltem, és hangosan kiáltottam Istenhez: „Uram segíts nekünk”. És képzeljétek el, már a következő napokban elkezdtek igazán történni a dolgok. Az Édesanyám

megkérdezte: miért nem mentek kicsit kijebb? Mondjuk Budakalászra? Az állítólag szép hely. Soha nem jártam ott korábban, csak átutazóban. Elmentünk Budakalászra, és már a harmadik ingatlanról kiderült: szinte bennünket várt. Sőt nemcsak a ház felett meg teljesen és volt sokkal olcsóbb, mint Budán bármi, hanem a körülmények is. Az utcában rengeteg kedves ember élt, mintha ránk vártak volna, azóta a barátaink. A legtöbbjük hívó ember. Hasonló korú gyerekek. S az egyik kedves szomszédom azt mondta, amikor meghallotta, hogy állást keresek: mintha Szentendrén keresnének francia tanárt (mert az a másik szakom). Hát így kerültem én tizenhárom éve a szentendrei Refibe, ráadásul nemcsak franciát taníthattam, hanem több osztályban a hittan tanítást is rám bízta.

Isten közelségében élni, vele kapcsolatban lenni azért is csodálatos, mert Ő megtanít bennünket arra, hogy más szemmel nézzük életünk dolgait. Egyrészt, hogy ne legyünk elégedetlenek azzal, amink van. Erre tanít az igevers első fele. Megtanít bennünket az Úr szűkölködni és bővölködni, mert a hangsúly a lényeg nem azon van, amink van, vagy amink nincs, hanem azon a Valakin, aki ezeket az életünk során adja, mert Ő mindig okkaszándékkal adja éppen úgy. S ha nehezebb szakaszon megyünk át, mert valamiért éppen nem teljesülhet minden vágyunk, akkor nem leszünk keserűek, hanem türelmesebbé válunk. A körülményekkel szemben, a szüleinkkel szemben is, sőt önmagunkkal szemben is türelmesebbek. Másrészt pedig, mert ez az igevers folytatódik is, és ez is nagyon fontos.

Nézzük csak meg együtt: „*Mindenre van erőm Krisztusban, aki engem megerősít.*” Tudjátok, régen én úgy gondoltam, hogy Pál apostol abból élt, amit az ige hirdetésekért kapott. Ez részben így is volt. De nem teljesen, mert az eredeti hivatása ugyanis sátorkészítő volt. Ezt tanulta mesterségként. Fontos munka volt ezen a vidéken, mert a Földközi-tenger hajóinak vitorláit, valamint a sátorban élő emberek sátrait is ők készítették. Amikor olyan helyen élt és szolgált, mint például Korinthus, ahol eleinte nagyon kevesen hallgatták ige hirdetéseit, nagyon kevesen érdeklődtek Jézus üggye iránt, kevesen adtak ételt, italt, gondoskodást Pálnak, akkor Pál nem csüggedt el, nem mondta azt, hogy na jó akkor én továbbállok, hanem maradt, és azzal a kevés emberrel, akik keresztyénekékké lettek, mint Priscilla és Akvilla (az első korinthusi keresztyének), sátorkészítésből élt. S mivel volt ereje így dönteni és dolgozni éjszakánként, nappal pedig hirdette az evangéliumot amerre járt, hamarosan Korinthusban is hatalmas gyülekezet alakult ki. Pál apostol nem az az ember volt, aki az első nehézségnél feladta volna. Ő nem adta fel! S ez igazából azért lehetett így, mert erőt kapott. Istentől kapott erőt, aki segítette azt az ügyet, amit rábízott az apostolra.

Miért mondtam ezt el? Mert hiszem, hogy az Úr komolyan mondja nekünk: „*Mindenre van erőm...*” És azért is mondja ezt, hogy elégedetlenség helyett, panaszkodás helyett el merjük hinni, hogy van erőm, mert Ő adja, és tesz is valamit azért, hogy a dolgok másként legyenek.

Nem tudom, nem tudhatom, melyikötök szíve mélyén mi miatt van elégedetlenség. De azért úgy gondolom, legtöbbünknek van olyan terület, amivel nem vagyunk elégedettek, vagy tulajdonság, vagy bármi más, amire vágyunk, és nem lehet a miénk. Én legalábbis így voltam a ti korotokban – bár akkor még nem voltam keresztyén.

Isten azt szeretné, ha az életünk nem a hiányainkról beszélne, hanem az Ő teljességéről, amit nekünk szeretne ajándékozni Szent Lelke által. S ezt teszi úgy is, hogy erőt ad, amivel képessé tesz bennünket arra, hogy mi magunk is tegyük meg, amit megtehetünk.

Ez pedig azt is jelenti, hogy legyünk bátrak. Higgyük el, hogy sok mindenben tudunk változtatni. Sok dolgot kézbe tudunk venni és meg tudjuk csinálni. Lehet, hogy nyáron munkát tudunk vállalni. Vagy otthon megbeszéljük a szüleinkkel, hogy milyen dolgokban és hogyan tudunk segíteni, hogy nekik több idejük, erejük maradjon. Vagy valamit el tudunk mi magunk készíteni. Vagy egyszerűen csak másként fogunk hozzáállni egy tantárgyhoz, amit odáig nem szerettünk, és lesz hitünk abban, hogy meg fogjuk érteni, lesz kitalálásunk ahhoz, hogy egyre jobbak legyünk abban is.

Vagy az is lehet, hogy ezzel az erővel, bátorsággal elindulunk egy belső, lelki úton, ahol megismerjük igazán önmagunkat és megértjük: amit hiányként éltünk meg magunkon, vagy magunkban, az nem is az, vagy pedig fejleszthető, alakítható.

Isten mindig ad erőt, ha kérjük Tőle, higgyétek el! Olyan útra, kalandra hív el bennünket a hitünk által, amiben aktívak lehetünk, és kiléphetünk az elégedetlenség zónájából. Nagyszerű dolog úgy elérni változásokat akár lelki, akár fizikai téren, hogy tudjuk: Istenünk tett erre képessé. Ő segített abban, hogy a télenesség helyett merjek megtenni valamit, hogy legyőzzem a hiányérzeteimet.

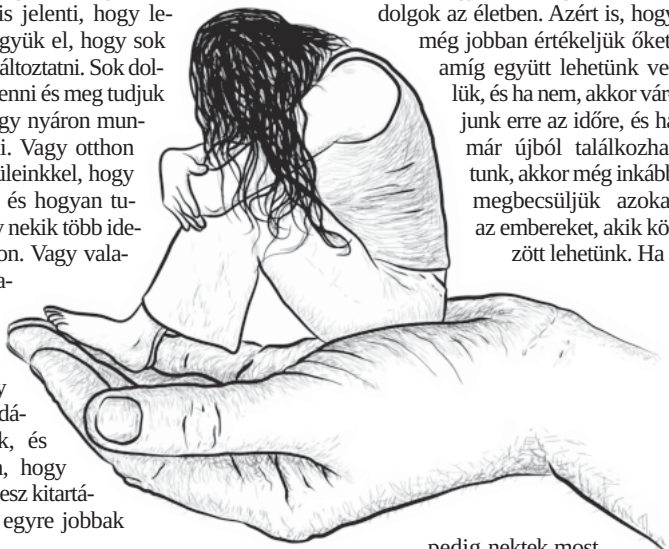
A Biblia számos olyan életutat tár elénk, olyan embereket mutat be, akik egyáltalán nem a maguk erejéből lettek nagygyá, bölccsé vagy sikeressé. Olyan embereket ismerhetünk meg Dávid király, Salamon, Dániel próféta, Jónás, vagy az újszövetségi emberek, mint Pál apostol, Péter, János apostol személyében, akiknek ereje, támasza Isten volt. Ezek az emberek sokszor szenvedtek hiányoktól, nélkülözéstől, külső-belső támadásoktól – de erejük az Úr volt, ezért győzni tudtak.

Minden körülmény között bővölködni és elégedetnek lenni nem könnyű, gyerekek. Tudom, hogy nem az. Azonban az is biztos, hogy lehet ezt tanulni, és lehet ebben változni, mert aki nekünk ezt ígerte, soha semmikor nem csap be bennünket. S ha még nem is azonnal változnak a körülményeink kívül-belül, legalább lesz alkalmunk türelmet tanulni, mert az is szép erény, a Lélek gyümölcseiből ugye rögtön a negye-

dik (szeretet, öröm, békeség, türelem...).

S végezetül, visszakanyarodva a mi életünkhöz, a ti életetekhez, azzal szeretném zárni, hogy tudom, olyan időket élünk, amikor a mindennapokban is sokféle hiány léphet fel. Ezt ne vegyétek készpénznek, mert én sem tudom, mit hoz a jövő, de ha ismét át kell állni digitális oktatásra mindannyiunknak, akkor az első szembeszökő hiány az emberi kapcsolatok hiánya lesz. A márciusi három hónapos karantén után is elmondhatók, ez volt benne a legrosszabb. A barátokat nagyon-nagyon nehéz pótolni. Ez a hiány azonban megtanít bennünket arra, hogy mik az igazán fontos dolgok az életben. Azért is, hogy

még jobban értékeljük őket, amíg együtt lehetünk velük, és ha nem, akkor várjunk erre az időre, és ha már újból találkozhatunk, akkor még inkább megbecsüljük azokat az embereket, akik között lehetünk. Ha

pedig nektek most

nem kell ezt a hiányt átélni, akkor már most tudunk, tudtok talán még jobban örülni annak, hogy együtt lehettek.

Az életünkben azonban később is lesznek másféle hiányok, lesznek nehézségek. Jézus Urunk soha nem ígerte azt, hogy az életünk fenéig tejföl vagy csupa nap sütés lesz. Az út, amin járunk, sokszor nem könnyű, de higgyétek el, ez egyben a tanulás útja is! Istenünk tanítgat bennünket, ha engedjük. Ő pedig meg szeretne bennünket tanítani arra, hogy Ővele akkor is boldog és elégedett emberek lehessünk, ha éppen nem minden úgy megy, ahogyan azt elképzeltük.

Vigyük magunkkal ma ezeket a szavakat: „*én megtanultam, hogy elégedett legyek azzal, amim van. Tudok szűkölködni, és tudok bővölködni is, egészen be vagyok avatva mindenbe, jóllakásba és éhezésbe, bővölködéskébe és nélkülözésbe egyaránt. Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.*” Leginkább ezt vigyük magunkkal, hogy ebből az erőből, Krisztus erejéből, a szeretet és remény erejéből akkor is tudunk adni másoknak, ha külső-belső hiányok miatt az emberek szomorúak és reménytelenek körülöttünk. S azt is tudhatjuk, hogy „*aki mást felüdít, maga is felüdül*”.

Vigyük el másoknak is azt, amit Isten nekünk ajándékoz, azt a sok erőt, reményt és szeretetet, s akkor már megtettük, ami a legfontosabb, s körülöttünk szebb és fényesebb lesz a világ.

Imádkozzunk most ezért és kérjük Urunk erejét, hogy véghez is vihessek mindazt, amit Ő ránk bízott. Amen.

Sebestényné Jäger Orsolya lelkipásztor ■

**SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA
TÉLI FOHÁSZ**

Te tisztogasd szívemet
szavakkal, égből kapott emberekkel,
Uram, amíg lehet.

Te add, hogy e szív tudjon sími is,
s ha az idő kútjába néz,
a víz a mélyben ne legyen hamis.

Engedd Uram, hogy mind egyszerűbb legyek,
mint nyári réteken
a felhőkkel játszó kisgyerek.

Engedd Uram, hogy Téged lássalak,
oszlasd semmivé,
mi sár volt, iszap vagy salak.

S ha szállást adhattam Neked,
én, a méltatlan, kopott jászol,
minden egyes pillanat, ha elfeledtelek,
bennem s belőlem hiányzol.

Te tisztogasd szívemet
szavakkal, égből kapott emberekkel,
Uram, amíg lehet. Amíg lehet.

**OLTÁRT ÉPÍTEK
AZ ÚRNAK**

Oltárt építek az Úrnak,
fehér és fényes kövekből,
a kövek résein virágok nyílnak,
én oltárt építek az Úrnak.

Szavakból szőném, mint ezüst ruhát,
mit a földig hajló Hold hint le rád,
ha éjjel kinézel ablakodból,
oltárt építek az Úrnak szavakból.

Minden szó vallomás legyen
át a táguló végtelenen,
át az álmódó fák fölött,
hol csöndes álmaid szövőd,
át otthonon, hazán, életem,
hadd építek oltárt, Neked, Istenem.

LÁBNYOMOK

Uram Te szóltál, én csak ráfeleltem,
mint vékonyka húr egy kopott hangszeren,
de azóta pendül és szól egyre hangosabban
mint messzi visszhang: az időtlen jelen.

S ha visszanézek, az örök erdő
kanyargó ösvényén meg-megállva,
minden lépésem mögött látni engeded:
virágod hullott lábaim nyomába.

Gyermekeknek
MEGTALÁLTUK A KIRÁLYT!
Jézus mondja: „...szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket,
ti is úgy szeressétek egymást!”

Több mint kétezer év telt el azóta, hogy Isten nagy népet ígért Ábrahámnak. Amit Isten megígér, azt meg is tartja. Nagy nép lett belőlük. Utódaik, a zsidók, letelepedtek Kánaánban, és valóban benépesítették.

A hosszú évek alatt azonban sokszor hátat fordítottak Istennek. Ahogy mi is sokszor megfeledkezünk róla.

Istennek ez nagy szomorúságot és fájdalmat okoz.

„Ha én is ember lennék, nem lenne távoltság közöttünk. Elmondanám nekik, milyen fontosak számomra. Sokat lennének együtt, és nagyokat beszélgetnénk... A gyerekeiket megölelgetném. A betegeiket meggyógyítanám. Az életemet is odaadnám értük.”

Arra gondolt, hogy elküldi a Fiát az emberekhez.

Messze-messze a zsidó néptől tudós emberek tanulmányozták a csillagokat.

Egyszer csak egy új, egészen különleges csillagra figyeltek fel. Egyre fényesebben ragyogott az égen.

- Ez egy új király születését jelenti! – mondták. – Utazzunk el, és keressük meg! Vigyünk ajándékokat is, amelyekkel kifejezhetjük a hódolatunkat!

A három napkeleti bölcs összepakolt, és felkapott a tevéjére. A csillag pedig előttük ment, és mutatta nekik az utat. Keresztül a hegyeken, folyókon, pusztán. Amíg el nem érték Isten népének a földjét.

Első útjuk a királyi palotába vezetett, hiszen hol máshol születhetett volna az új uralkodó!

De nem volt ott kisbaba.
Követtek hát a csillagot tovább.
Nemsokára elértek egy kis városkát, Betlehemet.

- Nicsak! Megállt a csillag! E fölött a hely fölött ragyog! – kiáltották izgatottan.

A három előkelő vendég leszállt a tevéjéről, és belépett... egy istállóba!

Mert az újszülött király egy egyszerű faluban, annak is az egyik istállójában született meg. Kiságnak pedig egy jászolt tettek meg, amelyből az állatok ettek.

Ő volt Jézus, az Istennek Fia.
- Megtaláltuk a Királyt! – suttozták a bölcsök áhítattal.

De nem királyné, hanem egy egyszerű fiatal lány ült a jászolnál: Mária.

Mellette pedig egy jószívű, dolgozó ács. Rájuk bízta Isten a Fiát. Mindezt azért tette, mert szereti népét, engem téged, minket.

Gondolkodtató:

- Milyennek képzeltek a bölcsök az új Királyt?
- Vajon miért döntött Isten úgy, hogy ne királyi palotába szülessen meg a Fia?
- Mit üzen ez a történet Isten szeretetéről?

Stift Ágnes hitoktató
(Forrás: CikkCakk – foglalkoztató 1. Az én világom - Harmat Kiadó, 2015)

Egy dollár nyolcvanhét cent. Ez minden vagyona. És ebből is hatvan cent csupa pennyben. Egy- meg képpenként rakosgatta félre, úgyhogy már rettegett tőle a fűszeres, a zöldséges meg a hentes, ha belépett a boltba – neki meg égett az arca szégyenében, mert érezte, hogy magukban fukarnak tartják a kicsinyes alkudozása miatt. Della háromszor is megszámlálta. Egy dollár nyolcvanhét cent. És holnap karácsony napja.

Most már világos, nem tehet egyebet, mint hogy lehuppan a kopott díványra, és jól kibőgi magát. Della ezt valóban meg is tette. Ami azt a filozófiai megállapítást váltja ki az emberből, hogy az élet csak zokogásból, szipogásból meg mosolygásból áll, de főként zokogásból.

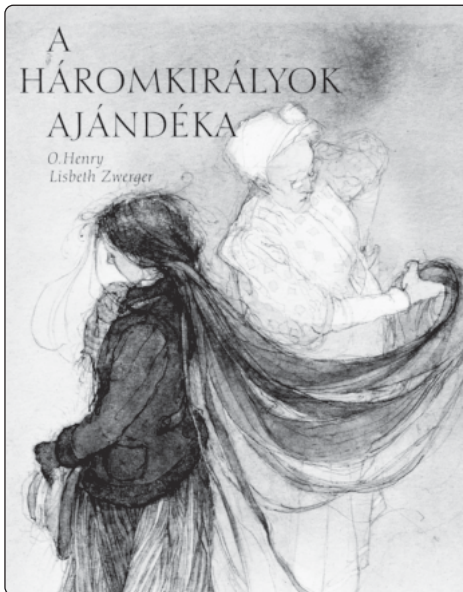
Míg a ház asszonya a zokogás első stádiumából fokozatosan a másodikba csendesül, nézzünk körül az otthonában. Bútorozott szoba, heti bére nyolc dollár. Koldustanyának éppen nem mondható, de a kolduskataszteren dolgozó közegek bizony könnyen rászűthetnek ezt a minősítést.

Lent a lépcsőházban van egy levélszekrény, amelybe nem fér be a levél, egy villanycsengő, amelyből a látogató egyetlen hangot sem bír kicsikarni, valamint egy névjegy a következő névvel: „Mr. James Dillingham Young”.

A Dillingham név kiírása még a jó módnak abból az idejéből származik, amikor viselőjének heti harminc dollár volt a fizetése. Most, hogy jövedelme húsz dollárra zsugorodott, a Dillingham név betűi is annyira elmosódtak, mintha feltett szándékuk volna, hogy egyetlen szerény és igénytelen D-vé húzódjának össze. Amikor azonban Mr. James Dillingham Young hazajön, és belép a lakásba, Mrs. Dillingham Young, a felesége, akit Della néven már bemutattunk az olvasónak, csak Jimnek szólítja, és a nyakába borul. Ez pedig igen jó dolog.

Della kibőgte magát, aztán a púderpamaccsal eltüntette arcáról a sírás nyomait. Az ablakhoz állt, és szomorúan kitekintett; a kilátás egy szürke macskára nyílt: a macska a szürke udvar szürke fala alatt sétált. Holnap lesz karácsony napja, s neki összesen 1,87 dollárja van Jim ajándékára. Hónapok óta félrerak minden pennyt, s ez az eredmény. Heti húsz

dollárból nem futja sokra. A kiadások nagyobbak, mint számította. Ez örökösén így van. 1,87 dollárja van mindössze, ennyiből vehet Jimnek ajándékot. Az ő Jimjének. Pedig hány boldog órát töltött azzal, hogy kitervelte, mi szépet vegyen neki. Valami finom, különleges, igazán értékes holmit – ami egy icipicit méltó a megtiszteltetésre, hogy Jim tulajdona legyen.

A szoba két ablaka között volt egy állótükör. Az olvasó talán látott már állótükröt nyolcdolláros bútorozott szobákban. Ha egy nagyon sovány s igen fürge mozgású személy nézi benne hosszanti irányú csíkos, gyors egymásutánban megjelenő tükörképét, többé-kevésbé pontos fogalmat alkothat magának a külsejéről. Minthogy Della karcsú volt, megtanulta, hogyan kell megnéznie magát a tükörben.

Egyszer csak elperdült az ablaktól, s a tükör elé állt. A szeme ugyan ragyogott, de az arca húsz másodperc leforgása alatt egészen elszíntelenedett. Gyors mozdulatokkal kibontotta a haját a tükör előtt, s teljes hosszában leengedte.

James Dillingham Youngéknak összesen két kincsük volt: roppant büszkéek voltak rájuk mind a ketten. Az egyik: Jim aranyórája, amely még az apjától maradt rá. Ő is az apjától örökölte. A másik Della haja. Ha Sába királynőjének történetesen a szellőztetőaknával szemben volna a lakosztálya, holtbiztos, hogy Della hajmosás után az ablakon lógná ki a haját, csakis azért, hogy lepipálja Ófelsége ékszereit. S ha Salamon király lenne náluk a házmester, s kincsei az alagsorban lennének felhalmozva, Jim mindig megnézné az óráját, valahányszor elmenne mellette, csakis azért, hogy az öreg a szakállát tépje irigységében.

Mint mondtam, Della leeresztette gyönyörű haját: térden alul ért csillogó, hullámozó, rőt barna hajzuhatag, s mint valami palást, be-

burkolta egész alakját. Aztán gyorsan, idegesen megint feltűzte fűrtjeit. A keze közben tétozva megállt egy percre, s egy-két könnyecsepp gördült le a szeméből a kopott piros szőnyegre.

Magára kapta elnyűtt barna kabátját, feltette a régi barna kalapját. Perdült egyet, s a szeme még mindig csillogott, amikor kiröppent az ajtón, s lefutott a lépcsőn, ki az utcára.

Meg sem állt, míg egy cégtábla elé nem ért, amelyen ez volt látható: „Madame Sofronie. Vendéghaj nagy választékban.” Della felrohant az emeletre, majd pihegve megállt, hogy összeszedje az erejét.

A Madame magas, sápadt, rideg asszony volt, külseje rácáfolt szép nevére.

- Megveszi a hajamat? – kérdezte Della.

- Attól függ – mondta az asszony. – Vegye le a kalapját, hadd látom, milyen.

Della vállán leomlott a barna hajzuhatag.

- Húsz dollár – mondta az asszony, szakértő mozdulattal megemelve a nehéz fűrtöket.

- Adja ide a pénzt, de gyorsan – mondta Della.

Rózsaszín lepkeszárnyon repült el a következő két óra. Della végigjárta az áruházakat. Ajándékot keresett Jimnek.

Nagy sokára talált is valamit; mintha egyenesen Jim számára készült volna, csakis neki, és senki másnak. Átkutatta az áruházak egész készletét, de egyikben sem talált hozzá hasonlót. Platina óralánc volt, mintázata nemesen egyszerű, értékét csupán az anyaga hirdette, s nem holmi cikornyás, talmi minta – bár ilyen

egyszerű volna minden, ami jó! A lánc valóban méltó volt az Órához. Mihelyt Della meglátta, rögtön tudta, hogy ezt pedig Jim fogja viselni. Olyan ez a lánc, mint a férje. Szerénységgel párosult nemesség, ez az, ami Jimre és a láncra egyaránt jellemző.

Huszonegy dollárt kértek érte, s Dellának nyolcvanhét cent maradt a zsebében, mikor hazasietett. Ennek az óraláncnak a birtokában Jim most már bizvást megnézheti bármely társaságban, mennyi az idő. A pompás órára ugyanis ez ideig olykor csak lopva pillanthatott, mert lánc helyett csupán egy ócska bőrszíjra volt felerősítve.

Hazatérve Della mámoros öröme némi- leg fölülkerekedett az óvatos, józan megfontolás. Elővette a sütővasat, meggyújtotta a gázt, s hozzálátott, hogy helyrehozza a nagylelkűséggel párosult szerelem romlását. Márpedig, kedves barátaim, az efféle romlást helyrehozni minden esetben roppantul nehéz feladat, mondhatni óriási feladat.

Negyven perc múlva Della fejére apró, tömött fűrtöcskék simultak: egészen olyan lett, mint egy huncut iskolás fiú. Della hosszan, gondosan, kritikus szemmel szemlélte tükörképét.

- Ha Jim menten meg nem öl, ahogy meglát – gondolta magában –, akkor biztosan azt mondja majd, hogy olyan vagyok, mint egy Coney Island-i kóristalány. De mihez kezdtem volna egy dollár nyolcvanhét centtel?

Hét órára kész volt a kávé, a hirtelen sült borjúszelletekhez pedig a kályha szélén állt a forró serpenyő.

Jim pontosan járt haza. Della a markában szorított óralánccal az asztal sarkán ült, az ajtó mellett, amelyen a férje majd belép. Aztán egyszerre csak meghallotta Jim lépteit a lépcsőházban, lent az első emeleten, s erre hirtelen elsápadt. Della gyakran fohászkodott magában egészen egyszerű, mindennapi dolgokért, s most azt rebegte: Édes Istenem, add, hogy Jim így is szépnek találjon!

Kinyílt az ajtó, Jim belépett, s az ajtót betette maga mögött. Sovány, magas, az arca komoly. Szegény fiú, mindössze huszonkét éves, és már családfenntartó. Új felöltőre lett volna szüksége, és nem volt kesztyűje.

Jim megállt az ajtónál, mozdulatlanul, mint a vizsla, mikor fűrtet szimatol. Dellára szegezte tekintetét, de az asszonyka nem tudott kiolvasni a szeméből semmit, és megrettent. Jim pillantásában nem volt sem harag, sem meglepődés, sem rosszallás, sem iszonyat, sem valamilyen más érzés, amelyre Della felkészült. Jim csak bámult rá mereven, furcsa, kifejezéstelen arccal.

Della leugrott az asztalról, és elébe állt.

- Jim, drágám – kiáltotta –, ne nézz így rám! Levágtam a hajamat, és eladtam. Itt a karácsony, és nem akartam, hogy úgy múljon el, hogy meg ne ajándékozzalak. A hajam majd kinő megint, mondd, ugye, nem haragszol? Muszáj volt megtennem. Az én hajam nagyon gyorsan nő. Szóalj hát meg, Jim, mondd, hogy: „Boldog karácsonyi ünnepeket!”, és örüljünk egymásnak. Ha tudnád, milyen szép, milyen gyönyörű ajándékot vettem neked!

- Levágtad a hajad? – kérdezte Jim nehezen forgó nyelvvel, mintha a legke-ményebb szellemi megerőltetéssel sem bírta volna ezt a nyilvánvaló tényt megérteni.

- Levágtam és eladtam – mondta Della. – Hát így már nem tetszem neked? Pedig az vagyok, aki voltam, a hajam nélkül is, nem igaz?

Jim furcsán körüljáratta tekintetét a szobában.

- Azt mondd, nincs meg a hajad? – szölt szinte bárgyú arccal.

- Hát aztán – válaszolt Della. – Mondom, hogy eladtam. Volt, nincs, vége. Karácsonyeste van, kislfiám. S most légy kedves hozzám, hiszen miattad vágtam le. A hajamat szálanként megszámlálhatták – folytatta az asszonyka, hirtelen elkomorodva, édes-melegen –, de ki méri fel, hogy én téged mennyire szeretlek?!... Süthetem már a húst, Jim?

Jim hamar magához tért különös révületéből. Karjába kapta asszonykáját. S mi most tíz másodpercre fordítsuk el tapintatosan a tekintetünket, vegyük figyelmesen szemügyre valamely jelentéktelen tárgyat a szobában. Heti nyolc dollár vagy évi egymillió – hát nem mindegy? A matematikusok vagy más okos emberek bizonyára helytelenül válaszolnák meg ezt a kérdést. A három napkeleti bölcs értékes ajándékokat hozott, de ilyen kincs nem volt a kincseik között. A továbbiakban majd fény derül e homályos célzásra.

Jim kihúzott a zsebéből egy csomagot, s az asztalra dobta.

- Nehogy félreérts, Dell – mondta. – Felőlem levághatod, leborotvíthatod vagy megmoshatod a hajad, attól még én éppúgy foglak szeretni. De bontsd csak ki ezt a csomagot, és tüstént meglátod, miért voltam úgy oda az első pillanatban.

A fúrge fehér ujjak sietve letépték a spár-gát meg a papírt. Aztán elragadtatott örömsikoly hangzott fel, majd sajnos nőies hirtelenséggel keserves zokogás és jajveszékélés, úgy-hogy a ház urának minden rendelkezésre álló eszközökkel kellett vetnie, hogy megvigasztalja az asszonyát.

A csomag ugyanis a Fésűket tartalmazta, azt a fésűkészletet, amely már régóta Della csodálatának tárgya volt, egy broadwayi üzlet kiraká-tában. Gyönyörű fésűk voltak, tiszta teknőcből, a szé-lük ékkövel kirakva, pon-tosan az az árnyalat, amely az ő hajdani szép hajához illett volna. A fésűk sokba kerültek, Della szíve me-görült, Della szíve mégis majd elepedt értük, pedig semmi reménye sem volt rá, hogy ez a készlet valaha is az övé legyen. S íme, most mégis az övé lett, s az áhított ékességnél is gyönyörűbb hajfonat... nincs többé!

Della kebléhez szorította a fésűket, s végre mégis ráemelte tekintetét a férjére. Könnyben úszó szemmel, mosolyogva mondta:

- Az én hajam ám nagyon gyorsan nő!

Aztán mintegy leperzselt szőrű kismacska, hirtelen felszökkent, s felkiáltott:

- Jaj!

Jim még nem látta az ő ajándékát. Della mohó várakozással nyújtotta felé a nyitott tenyerén. A tompa fényű nemesfém szikrázva csillant meg az asszonyka szenvedélyes szerelmének fényében.

- Ugye, csodálatos ez a lánc, Jim? Bejártam érte az egész várost. No, most aztán napjában százszor is megnézheted, mennyi az idő. Add csak ide az órad, hadd lássam, milyen rajta.

De Jim ahelyett, hogy engedelmeskedett volna, ledőlt a díványra, kezét a tarkója alá tette, és csak mosolygott.

- Della – mondta –, rakjuk el a karácsonyi ajándékokat, őrizzük csak egyelőre a szekrényben. Túlságosan szépek, semhogy pillanatnyilag használhassuk őket. Eladtam az órámat, abból vettem neked a fésűket. Süsd ki azt a húst, kérlek.

A háromkirályok, akik ajándékokat hoztak a jászolban fekvő kisdednek, mint tudjuk, bölcsök voltak, nagyon bölcsök. Ők találták ki a karácsonyi ajándékozás szép szokását. S mint-hogy bölcsök voltak, bölcsesség volt bizonyára az ajándékaikban is; nyilván minden ajándékuk különleges ajándék volt, ki lehetett cserélni, ha történetesen más is ugyanazt hozta volna.

Én itt bárdolatlan szavakkal egy jelentéktelen történetet mondtam el két bolondos gyerekről, akik hónaposszobában laktak, s balga módon feláldozták egymásért legdrágább kincsüket. Befejezésül hadd mondjam meg mégis napjaink bölcséinek, hogy minden ajándékozó közül ők ketten voltak a legbölcsőbbek. Az ilyenek a legbölcsőbbek mindazok közül, akik ajándékokat adnak, és akiket megajándékoznak. Mindenütt ők a legbölcsőbbek. Bizony mondom, ők a napkeleti királyok.

(The Gift of the Magi, 1905)

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2020. október 28. ■ Közös bibliaóra Csobánkán (az utolsó alkalom a régi csobánkai imaházban).

2020. október 30. ■ Koszorúzás református temetőnkben a lelkes-síroknál.

2020. október 31. ■ Reformáció napja, az első ünnepi istentisztelet a csobánkai új imaházban.

2020. november 6. ■ Biztos Szikla az 5. osztályos gyermekek számára.

2020. november 7. ■ Az új csobánkai imaház és gyülekezeti központ birtokba vétele, ünnepi istentisztelet. Közöttünk szolgált *Nyilas Zoltán* esperes.

TERVEZETT ALKALMAINK:

■ Hétközi alkalmainkat, gyermekistentiszteleteinket, konfirmációi óráinkat a ZOOM program segítségével tartjuk meg.

■ Vasápmi istentiszteleteinket élőben (később hibrid rendszerben is) közvetítjük honlapunkon.

■ A karácsonyi úrvacsoraosztást online is közvetítjük. Az istentisztelettel egyidejűleg a húsvéti gyakorlat szerint, otthon is vehetnek testvéreink úrvacsorát házi, családi istentisztelet keretében.

KERESZTELŐ:

2020. november 1. ■ **Pintér-Neumann Liliána.**

2020. november 8. ■ **Ranga Véda Anna.**

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2020. október 3-án elhunyt **Marton Szilveszter** (†) testvérünk, temetése 2020. október 28-án volt a pomázi református temetőben.

2020. október 5-én elhunyt **Csépke Elemér** (†87) testvérünk, temetése 2020. november 10-én volt a pomázi újkatolikus temetőben.

2020. október 18-án elhunyt **Berchiuné Czink Ildikó** (†54) testvérünk, temetése 2020. november 17-én volt a pomázi református temetőben.

2020. november 12-én elhunyt **Verebes Géza** (†65) testvérünk, temetése 2020. november 27-én volt a pomázi református temetőben.

2020. november 17-én elhunyt **Pósa Józsefné** (†98) testvérünk, temetése 2020. december 2-án volt a pomázi református temetőben.

2020. november 23-án elhunyt **DR. SZŰCS FERENC lelképásztor** (†79) testvérünk, temetése 2020. december 5-én volt az őrszentmiklósi temetőben.

2020. november 28-án elhunyt **Dr. Fejérvári Jenő** pszichiáter főorvos (†85) testvérünk, temetése 2020. december 9-én volt a pomázi református temetőben.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

2020. november 28-án elhunyt **Balogh Józsefné** testvérünk (†85), Elly néni temetése előre láthatólag 2021. januárjában lesz.

Adventkor

*Fényharang szárnyán száll az idő,
Szeretet szárnyán megint eljő.
Karácsony felé ujjong szívem,
Karácsony táján megérkezel.*

*Földünkre leszálló áhitat,
Minden emberszívet átítat.
Szeretet szárnyán szálló ige,
Megérkezett Isten üzenete.*

*Leküldte szent Fiát a földre,
Hogy megváltson minket örökre.
Bepolyálva jászol bölcsőbe
Fekszik Isten égi gyermeke.*

Orbán Mária

Kedves testvérek!

Mindnyájuknak szeretetteljes, békés, szent karácsonyi ünnepeket és Isten áldásaiban bővölködő, jó gyümölcsöket termő és Krisztusban boldog újszentüdt kívánunk!

A Szerkesztőbizottság

ÁLDÁS, BÉKESÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társaság közönség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>

Facebook: <https://www.facebook.com/pomazcsobankareformatus/>

Gyülekezetünk számlaszámai:

Pomáz: 11784009-22222253-00000000

Csobánka: 11784009-22222260-00000000

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelképásztor

(e-mail: nyilas.zoltan@reformatus.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila

(e-mail: puskas.attila.dr@gmail.com; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor

(e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra, ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadunk.

Rajzolta: Fónagy Júlia (7 éves)

GYÜLEKEZETI ÚJSÁGUNK KÖVETKEZŐ SZÁMA VÁRHATÓAN 2021. FEBRUÁR 21-ÉN JELENIK MEG.

